

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WĄGROWIEC NA LATA 2026-2035

PROJEKT

Gmina

Wągrowiec

Wągrowiec 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli.....	2
Podstawowe informacje o opracowaniu	3
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	5
1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Wągrowiec	5
1.1 Sytuacja społeczna.....	6
1.2 Sytuacja gospodarcza	20
1.3 Sytuacja przestrzenna.....	26
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa.....	37
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	48
2.1 Analiza SWOT.....	48
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy.....	50
II CZĘŚĆ STRATEGICZNA	54
3 Wizja, misja i cele rozwoju gminy	54
3.1 Wizja i misja	54
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.....	55
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.....	61
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny	68
4 Założenia wdrożeniowe	90
4.1 Planowane przedsięwzięcia.....	90
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania	92
4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	92
Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć	95
Bibliografia.....	97
Załączniki	98

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

1.	Dz.U.	– Dziennik Ustaw
2.	EBI	– Europejski Bank Inwestycyjny
3.	EBOR	– Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
5.	e-PUAP	– Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
6.	Gmina	– Gmina Wągrowiec
7.	GOPS	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu
8.	GPZ	– Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	JCWP	– Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	JCWPD	– Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	Mg	– Megagram
12.	OSI	– Obszar Strategicznej Interwencji
13.	OSP	– Ochotnicza Straż Pożarna
14.	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
15.	PSZOK	– Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
16.	REGON	– Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
17.	Sp. z o.o.	– Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
18.	SWOT	– Analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
19.	UE	– Unia Europejska
20.	zł	– Złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Planowanie strategiczne stanowi kluczowy element zarządzania rozwojem gminy, wyznaczając długoterminowe kierunki jej funkcjonowania. Podstawowym dokumentem w tym procesie jest Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026-2035, która określa cele i priorytety rozwojowe na kolejne lata. Horyzont czasowy dokumentu dostosowano do obowiązujących trendów w planowaniu na poziomie regionalnym, krajowym oraz europejskim, co pozwala na spójne dostosowanie działań gminy do szerszych uwarunkowań strategicznych.

Strategia obejmuje cztery kluczowe obszary funkcjonowania gminy: społeczeństwo, gospodarkę, zagospodarowanie przestrzenne oraz kwestie środowiskowo-klimatyczne. W ramach tych sfer określono główne kierunki rozwoju oraz inicjatywy, które będą podejmowane w przyszłości. Dokument nie zawiera jednak szczegółowego katalogu inwestycji czy projektów – te zostaną doprecyzowane w późniejszych planach operacyjnych i lokalnych programach. Strategia pełni zatem rolę mapy drogowej, wskazując ogólne cele oraz priorytetowe przedsięwzięcia na najbliższą dekadę.

Ważnym elementem opracowania dokumentu było zapewnienie szerokiego udziału społeczności lokalnej. Proces ten uwzględniał konsultacje społeczne, w których uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, radni oraz urzędnicy. Dzięki temu Strategia uwzględnia realne potrzeby lokalnej społeczności i odzwierciedla ich oczekiwania wobec przyszłości gminy. Aby zapewnić skuteczną realizację celów, opracowano system monitorowania i ewaluacji, który umożliwi ocenę postępów oraz ewentualne korekty zapisów dokumentu. Strategia ma charakter elastyczny, co oznacza, że jej założenia mogą być dostosowywane do zmieniających się warunków gospodarczych, społecznych czy klimatycznych. Każda modyfikacja będzie jednak przeprowadzana z uwzględnieniem opinii mieszkańców, co podkreśla partycypacyjny charakter dokumentu.

Gmina Wągrowiec pełni rolę głównego organu wdrażającego Strategię, dbając o jej skuteczną realizację oraz osiągnięcie wyznaczonych celów. Dzięki długoterminowej perspektywie dokument ten stanowi kluczowe narzędzie planistyczne, pozwalające na harmonijny i zrównoważony rozwój gminy do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026–2035 stanowi strategię terytorialną w rozumieniu art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawy wdrożeniowej). Dokument ten spełnia wymagane elementy określone w tym przepisie, w szczególności:

- został przygotowany przez jednostkę samorządu terytorialnego (gminę) zgodnie z wymogami strategii zintegrowanych inwestycji terytorialnych (IIT),
- zawiera diagnozę społeczno-gospodarczą i przestrzenną obszaru, cele rozwojowe, priorytetowe kierunki interwencji oraz mechanizmy wdrażania, monitorowania i ewaluacji,
- umożliwia wpisanie strategii jako podstawy do realizacji instrumentu terytorialnego IIT — zgodnie z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej.

W ten sposób Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026–2035 spełnia warunki bycia strategią terytorialną zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

Strategia została opracowana w szczególności w odpowiedzi na potrzebę podniesienia potencjału endogenicznego gminy Wągrowiec, rozumianego jako wykorzystanie i rozwój wewnętrznych zasobów, specyficznych dla lokalnego obszaru i determinujących jego dalszy, zrównoważony rozwój.

Potencjał endogeniczny gminy Wągrowiec tworzą w szczególności:

- zasoby społeczne – aktywność i zaangażowanie mieszkańców, rozwój lokalnych stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i jednostek OSP, wzmacnianie kapitału społecznego i obywatelskiego,
- zasoby gospodarcze – lokalna przedsiębiorczość, silne rolnictwo, inicjatywy w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwój mikro- i małych firm oraz promocja produktów lokalnych,
- zasoby kulturowe i historyczne – bogate dziedzictwo materialne (zabytki, miejsca pamięci, układ ruralistyczny wsi, tradycyjna architektura) i niematerialne (lokalne tradycje, obrzędy, tożsamość regionalna),
- zasoby środowiskowe – cenne walory przyrodnicze, jeziora, lasy i tereny rolnicze sprzyjające rozwojowi turystyki, rekreacji i agroturystyki,
- zasoby infrastrukturalne – sieć szkół, obiektów sportowych, kulturalnych i społecznych, wymagających dalszej modernizacji i dostosowania do współczesnych potrzeb mieszkańców oraz wyzwań klimatycznych.

Celem Strategii jest wzmocnienie tego, co lokalne i unikatowe, poprzez rozwój zasobów endogenicznych i ich skuteczne wykorzystanie w procesie budowania nowoczesnej, zrównoważonej i konkurencyjnej gminy. Wyznaczone przedsięwzięcia priorytetowe odpowiadają na potrzebę rozwoju kapitału społecznego, poprawy jakości usług publicznych, modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrony środowiska. Realizacja tych celów bezpośrednio przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności gminy Wągrowiec jako miejsca do życia, pracy i inwestowania.

I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Wągrowiec

W gminie Wągrowiec funkcjonują dwa kluczowe organy: Wójt jako organ wykonawczy oraz Rada Gminy jako organ stanowiący i kontrolny.

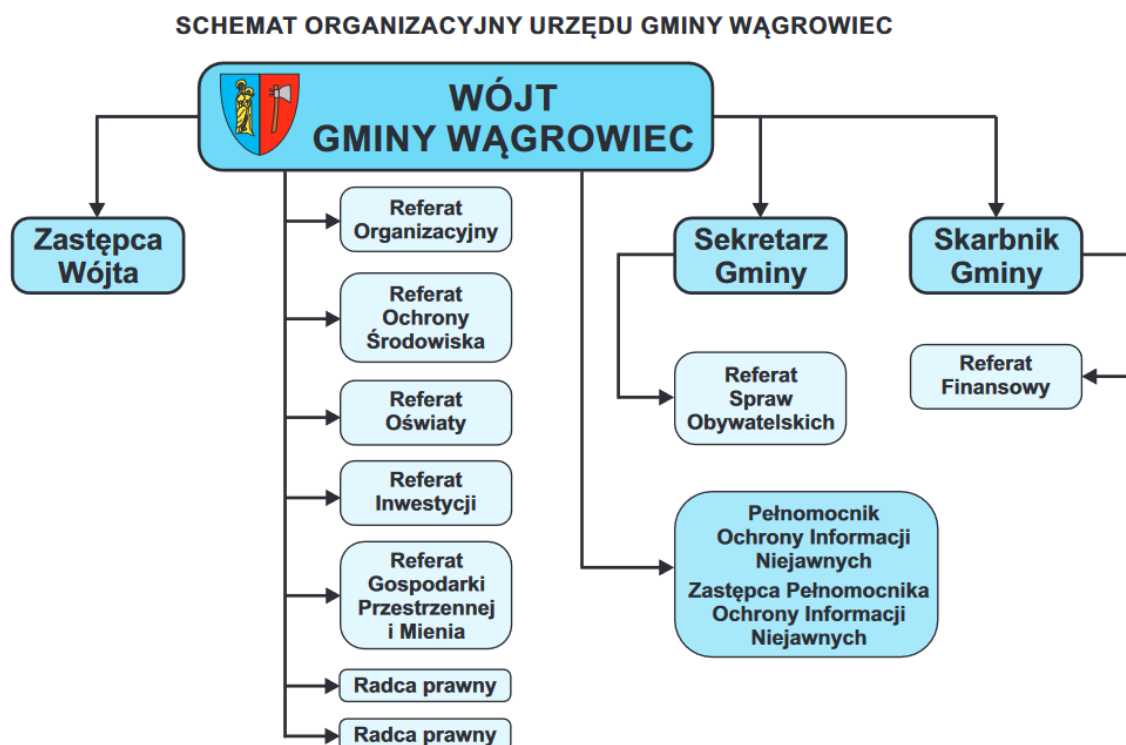
Wójt odpowiada za realizację uchwał podejmowanych przez Radę Gminy oraz wykonuje zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa. Do jego głównych obowiązków należą:

- opracowywanie strategii i programów rozwojowych gminy,
- zarządzanie majątkiem komunalnym,
- realizacja budżetu gminy.

Radni gminni są wybierani przez mieszkańców w wyborach powszechnych i tworzą Radę Gminy. Ich podstawowym zadaniem jest działanie na rzecz dobra wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałego kontaktu z mieszkańcami i organizacjami społecznymi oraz przekazywanie ich postulatów do rozpatrzenia przez organy gminy. Radni mają obowiązek uczestniczyć w posiedzeniach Rady Gminy, pracach jej komisji oraz innych instytucjach samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminy, w tym nad pracą Rady Gminy, sprawuje Prezes Rady Ministrów oraz wojewoda, natomiast w kwestiach finansowych kontrolę prowadzi regionalna izba obrachunkowa (zgodnie z art. 86 ustawy o samorządzie gminnym). Gmina realizuje swoje zadania przy wsparciu Urzędu Gminy Wągrowiec, który odpowiada za wykonywanie obowiązków własnych gminy, a także zadań zleconych przez administrację rządową oraz tych, które zostały jej powierzone na mocy porozumień zawartych z innymi instytucjami publicznymi. Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych takich jak: Gminny Ośrodek Kultury w Łeknie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu, Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wągrowcu, Biblioteka Publiczna w Łeknie i jej oddziały (Potulice, Pawłowo Żońskie, Rgielsko i Wiatrowo), Szkoła Podstawowa im. Franciszka Łakińskiego w Łaziskach, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Żelicach, Szkoła Podstawowa im. ks. Jakuba Wujka w Siennie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie Żońskim, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiatrowie i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łeknie, Punkty dziennej opieki dla dzieci do lat 3 (Przysieczyn i Łekno). Poniżej przedstawiono schemat organizacyjny Urzędu Gminy Wągrowiec.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Wągrowiec

Załącznik Nr 1
do Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego
Zarządzeniem Nr 31/2025 Wójta Gminy Wągrowiec
z dnia 18.02.2025 r.

Źródło: Załącznik nr 1 do Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem Nr 22/2023 Wójta Gminy Wągrowiec z dnia 26.01.2023 r.

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Wągrowiec. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Wągrowiec w latach 2018-2024 (do 30.06.2024 r.).

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wągrowiec w latach 2018-2024 (do 30.06.2024 r.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (I półrocze)
Liczba mieszkańców	12 221	12 316	12 029	12 151	12 219	12 316	12 345

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba mieszkańców gminy Wągrowiec wynosi 12 345 osób (stan na 30.06.2024 r.). Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy Wągrowiec w latach 2018-2024 wzrosła o 124 osoby. Gmina Wągrowiec charakteryzuje się dodatnim bilansem demograficznym. Trend ten jest m.in. spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2018-2024 w poniższej tabeli.

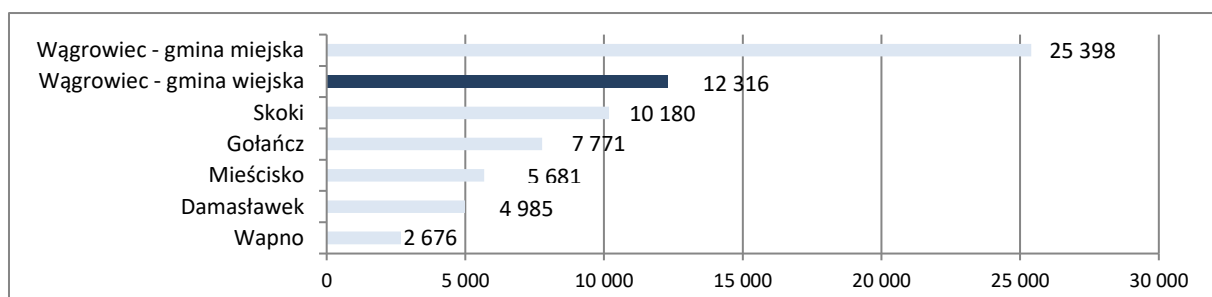
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wągrowiec w latach 2018-2024 (stan na 30.06.2024 r.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji ogółem	-55	-62	1	111	82	110	39
Saldo migracji wewnętrznych	-57	-62	0	110	80	107	38
Saldo migracji zagranicznych	2	0	1	1	2	3	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie gminy Wągrowiec z innymi gminami powiatu wągrowieckiego.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (stan na 30.06.2024 r.)

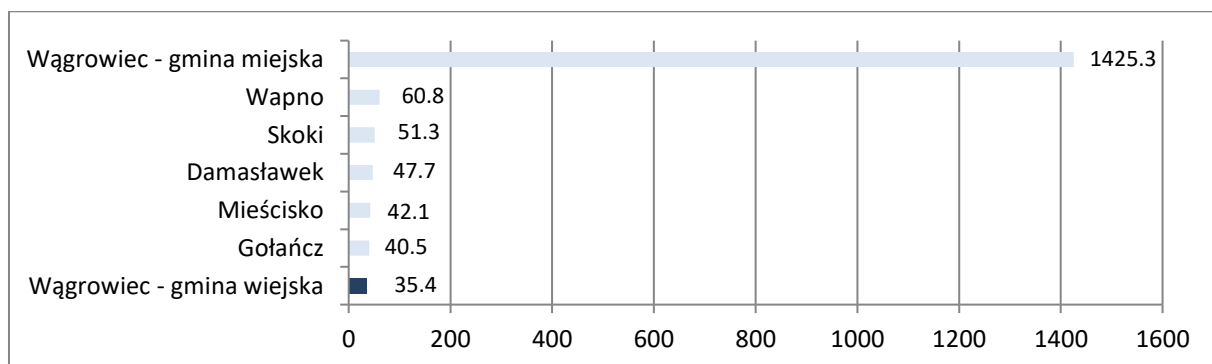

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Wągrowiec jest drugą najbardziej zaludnioną gminą powiatu wągrowieckiego.

Poniżej przedstawiono porównanie gęstości zaludnienia gminy Wągrowiec z innymi gminami powiatu wągrowieckiego.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (stan na 31.12.2023 r.) (osoby na km²)

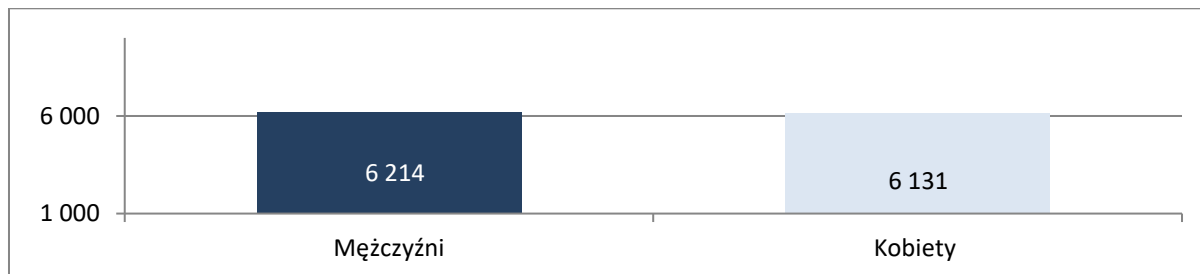

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Wągrowiec prezentuje najniższy wskaźnik gęstości zaludnienia wśród pozostałych gmin powiatu wągrowieckiego.

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Wągrowiec w podziale na płeć.

Wykres 3 Ludność gminy Wągrowiec w podziale na płeć na koniec czerwca 2024 r.

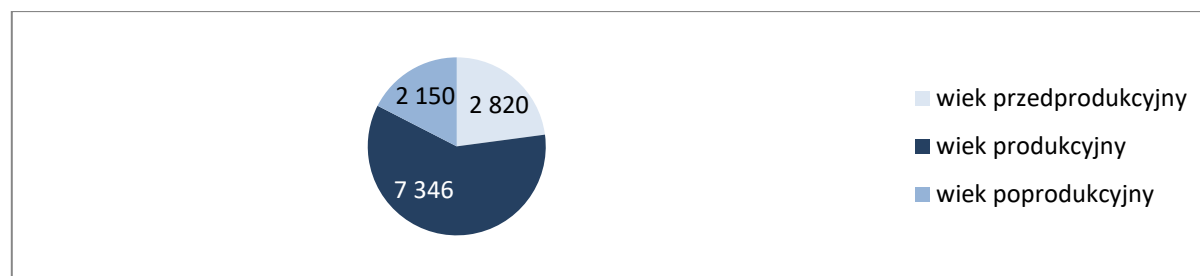

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Wągrowiec na koniec czerwca 2024 r. występowała różnica w liczbie kobiet (6 131) i mężczyzn (6 214). Kobiety stanowiły 49,66% a mężczyźni 50,34%.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Wągrowiec w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.).

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Wągrowiec w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

- wiek przedprodukcyjny: 22,90%,
- wiek produkcyjny: 59,65%,
- wiek poprodukcyjny: 17,46%.

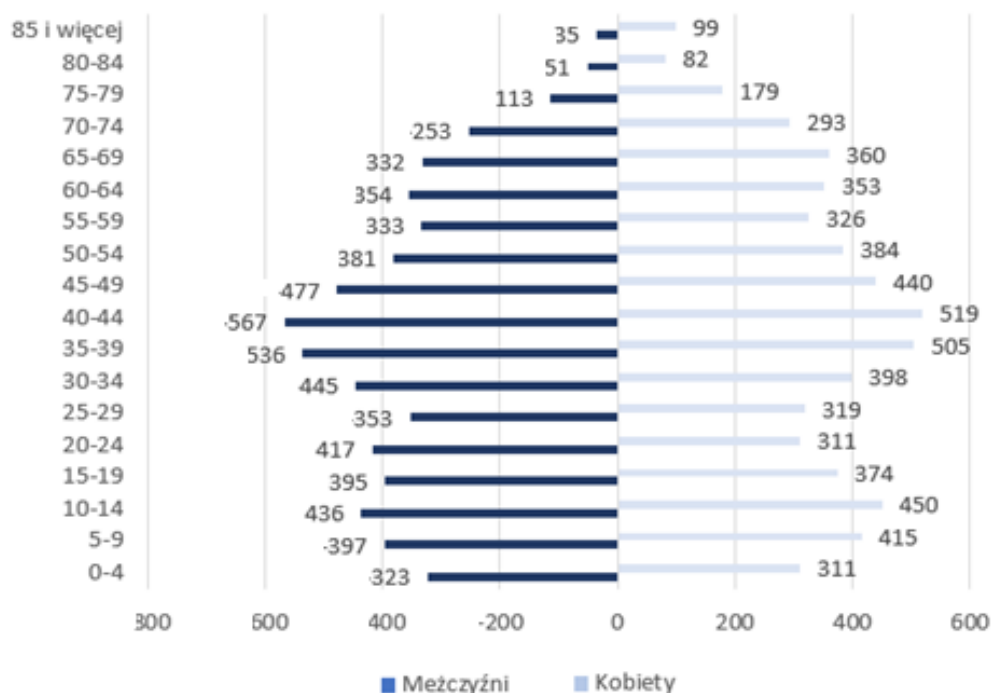
Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wągrowiec wynosi 29,27%, co jest wartością znacząco niższą niż współczynnik dla Polski (40,0%) i dla województwa wielkopolskiego (37,1%) za 2023 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Wągrowiec nie jest społeczeństwem starzejącym się. Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wągrowiec wynosi 67,66 %, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (71,2%) i wyższą niż dla województwa wielkopolskiego (70,1%) za 2023 r.

Pod względem administracyjnym gmina Wągrowiec składa się z 43 sołectw: Bartodzieje, Bracholin, Brzeźno Stare, Bukowiec, Czekanowo, Długa Wieś, Grylewo, Kaliska, Kaliszany, Kamienica, Kiedrowo, Kobylec, Koninek, Kopaszyn, Kołybiec, Krosno, Ludwikowo, Łaziska, Łekno, Łukowo, Łęgowo, Nowe, Ochodza, Oporzyn, Pawłowo Żońskie, Potulice, Przysieczyn, Przysieka, Redgoszcz, Rgielsko, Rudnicze,

Runowo, Rąbczyn, Sarbka, Siedleczo, Sienno, Tarnowo Pałuckie, Toniszewo, Werkowo, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiśniewo, Żelice. Ludność gminy Wągrowiec jest nierównomiernie rozmieszczona.

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową mieszkańców gminy Wągrowiec w 2023 r. zaprezentowaną w formie piramidy wieku. Piramida wieku to stosowane w demografii graficzne przedstawienie struktury płci i wieku ludności danego obszaru, polegające na zestawieniu diagramów słupkowych utworzonych dla poszczególnych roczników lub pięcioletnich grup wiekowych dla każdej płci oddzielnie.

Wykres 5 Piramida wieku gminy Wągrowiec (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Piramida wieku pokazuje, że przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami dotyczy wieku 5-9, 50-54 lat i powyżej 65 lat.

Kształt piramidy wskazuje na typ struktury wiekowej społeczeństwa określany jako zastojowy – występuje względna równowaga pomiędzy liczbą urodzeń a zgonów. Poniżej przedstawiono jak w latach 2017-2023 kształtował się przyrost naturalny w gminie Wągrowiec.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Urodzenia	152	126	132	139	118	97	102
Zgony	110	113	96	117	139	127	122
Przyrost naturalny	42	13	36	22	-21	-30	-20

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Przyrost naturalny w gminie Wągrowiec od 2021 r. jest ujemny.

Poniżej zaprezentowano prognozy demograficzne dla gminy Wągrowiec do 2060 r.

Tabela 4 Prognozy demograficzne dla gminy Wągrowiec

2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
12 439	12 777	12 995	13 085	13 133	13 101	13 014	12 804

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Z prognozy GUS wynika, że liczba mieszkańców gminy będzie wzrastać w ujęciu pięcioletnim do 2045 r. a następnie będzie ulegać zmniejszaniu.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Gmina Wągrowiec jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

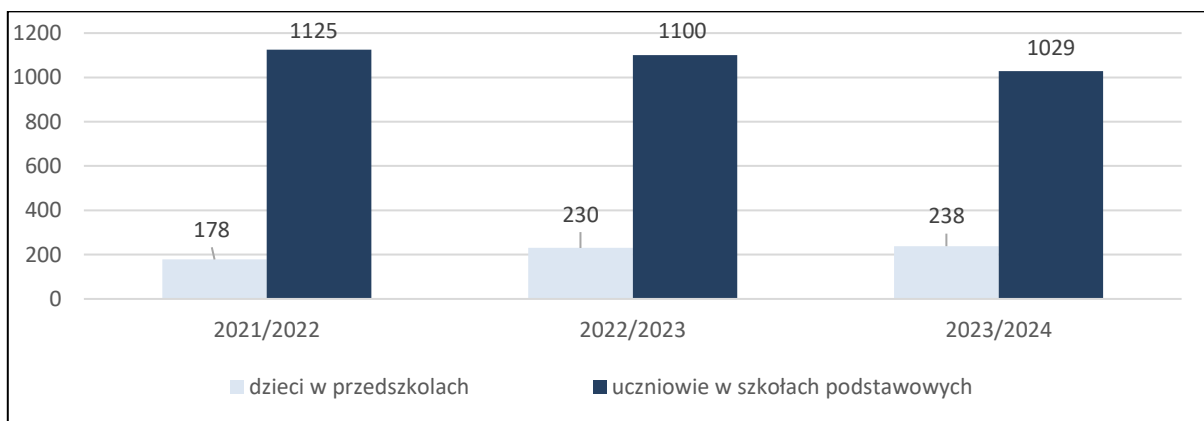
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Żelicach,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jakuba Wujka w Siennie,
- Szkoła Podstawowa im. Franciszka Łakińskiego w Łaziskach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie Żońskim,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiatrowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich w Łeknie.

Szkoły Podstawowe dysponują salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracownikami komputerowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Obiekty posiadają także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, świetlicę. Placówki oświatowe dysponują sprzętem komputerowym i narzędziami informatycznymi niezbędnymi do prowadzenia działalności edukacyjnej. Zauważalna jest jednak konieczność doposażenia placówek oraz remontu infrastruktury.

Organizacja

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach podstawowych.

Wykres 6 Liczba dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach podstawowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Wągrowiec za 2023 r., Raportu o stanie gminy Wągrowiec za 2022 r. i Raportu o stanie gminy Wągrowiec za 2021 r.

Zauważalny jest spadek liczby uczniów. Liczba dzieci przedszkolnych zmienia się nieznacznie.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Wągrowiec na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023.

Tabela 5 Wydatki z budżetu gminy Wągrowiec na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023 (zł)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki na oświatę (zł)	18 495 879,98	19 360 896,09	17 724 716,29	18 420 570,05	20 356 217,29	23 282 885,71	24 876 238,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki budżetowe Gminy Wągrowiec na oświatę i wychowanie w analizowanym okresie charakteryzowały się nieregularnymi wahaniami, jednak w 2023 roku były znacznie wyższe niż w 2017 roku. Koszty związane z zatrudnieniem nauczycieli oraz bieżącym utrzymaniem placówek edukacyjnych systematycznie rosną. Dodatkowo, istotnym wyzwaniem – zarówno pod względem organizacyjnym, jak i finansowym – jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia uczniom z różnymi trudnościami rozwojowymi i niepełnosprawnościami, których liczba niestety z każdym rokiem wzrasta, zwłaszcza w małych, wiejskich szkołach. Władze gminy starają się pozyskiwać dodatkowe środki finansowe, aby prowadzić aktywne działania na rzecz podnoszenia kompetencji uczniów na różnych etapach edukacji.

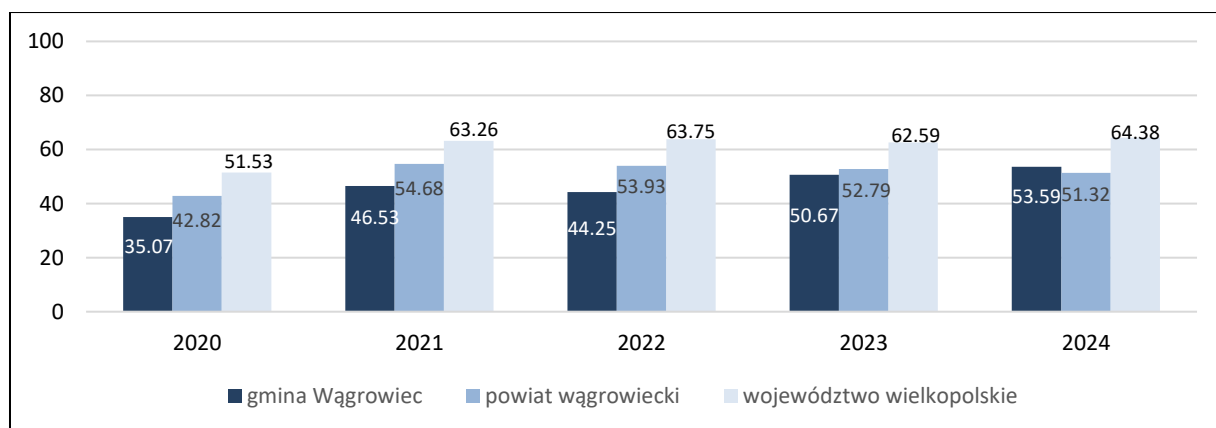
Poziom nauczania

Poziom nauczania w jednostkach prowadzonych przez Gminę przeanalizowano poprzez porównanie zdawalności egzaminu ośmioklasisty z wynikami dla powiatu i województwa.

Egzamin ósmoklasisty

Poniżej przedstawiono porównania wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim 2020-2024 w podziale na język polski, język angielski i matematykę.

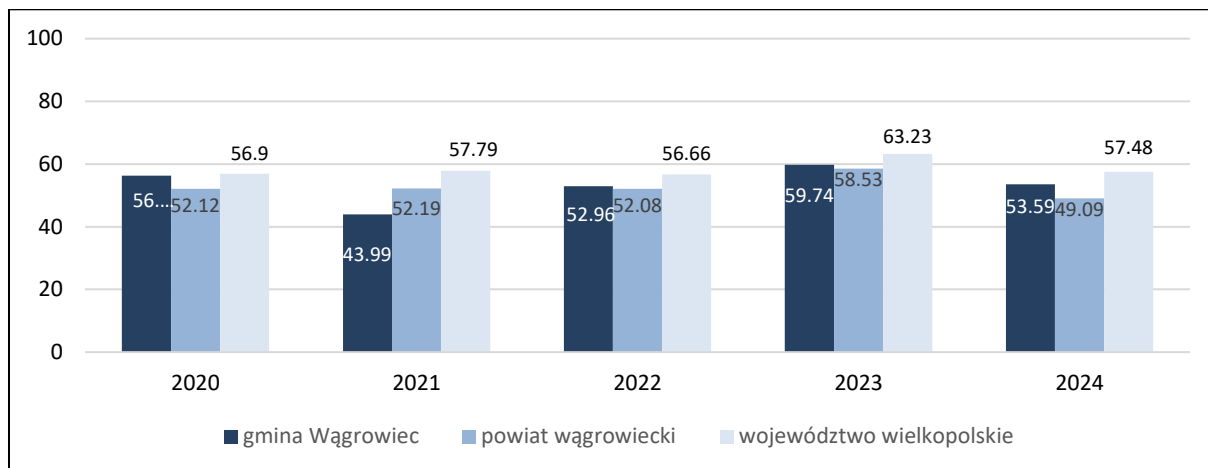
Wykres 7 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z języka angielskiego dla gminy Wągrowiec był wyższy niż dla powiatu wągrowieckiego tylko w 2024 r. W pozostałych latach wyniki były niższe niż dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

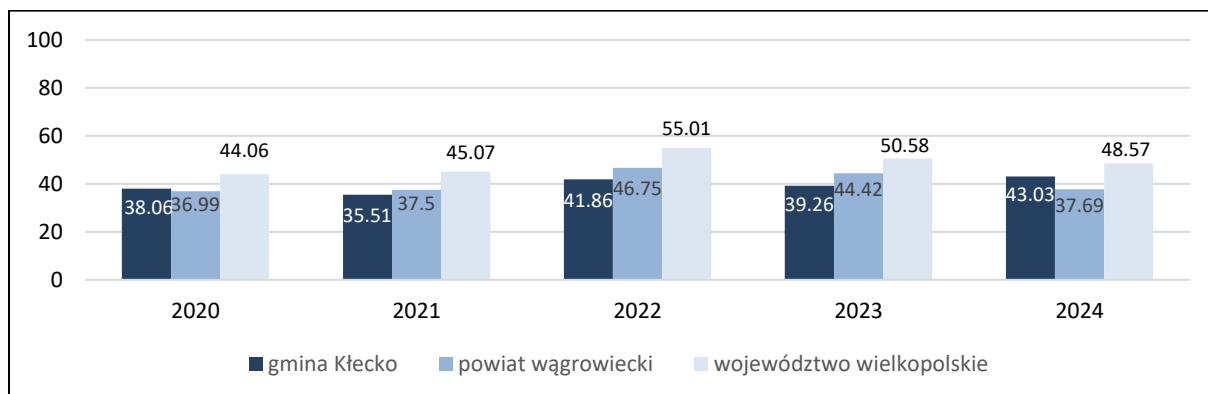
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z języka polskiego dla gminy Wągrowiec był wyższy niż dla powiatu wągrowieckiego w latach 2020 i 2022-2024. Wyniki były niższe niż dla województwa wielkopolskiego.

Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

W analizowanym okresie średni wynik z matematyki dla gminy Wągrowiec był wyższy niż dla powiatu wągrowieckiego w latach 2020 i 2024. Wyniki były niższe niż dla województwa wielkopolskiego.

Ochrona zdrowia

W gminie funkcjonuje Ośrodek Zdrowia w Łeknie i Ośrodek Zdrowia w Żelicach. Apteka zlokalizowana jest w Żelicach a punkt apteczny w Łeknie.

Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieką zdrowotną lekarską (obejmującą również szczepienia). Pacjenci wymagający specjalistycznego leczenia kierowani są do innych ośrodków miejskich. Mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z usług przychodni i szpitala w

Wągrowcu. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023.

Tabela 6 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zgonów	91,11	95,76	87,00	105,21	122,17	135,90	88,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Wągrowiec.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu. Do obowiązkowych zadań własnych gminy, realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej, należą między innymi: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom ich pozbawionym; przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych oraz zasiłków na pokrycie wydatków wynikających ze zdarzeń losowych; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie kosztów świadczeń zdrowotnych dla osób bezdomnych oraz innych osób pozbawionych dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań tych należy także opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby rezygnujące z pracy zawodowej w celu sprawowania osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny, a także nad wspólnie zamieszkującym rodzicem lub rodzeństwem. Gminny Ośrodek realizuje również pracę socjalną oraz organizuje i świadczy usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach swoich obowiązków GOPS zapewnia miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, tworzy lokalny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, realizuje programy dożywiania dzieci oraz organizuje sprawienie pogrzebu, także osobom bezdomnym. Realizuje również Programy ministerialne dedykowane osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. Kreuje lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej, wspiera i aktywizuje społeczność senioralną, wspiera działania międzypokoleniowe. Ponadto kieruje mieszkańców gminy do domów pomocy społecznej i ponosi koszty ich pobytu w tych placówkach. Do zadań ośrodka należy również sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Wągrowiec w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2018-2023.

Tabela 7 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	55,9	42,1	39,4	39,2	34,7	34,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany był rokroczny spadek wartości analizowanego wskaźnika.

W przypadku ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej obserwowana jest malejąca liczba osób.

Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	685	516	473	473	422	419

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W przypadku liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci widoczny jest rokroczny spadek wartości od 2018 roku.

Tabela 9 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	491	438	364	299	233	189

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trendy spowodowane są m.in. skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Kultura

Jednostką odpowiedzialną za prowadzenie działalności kulturalnej i rozrywkowej w gminie Wągrowiec jest Gminny Ośrodek Kultury w Łeknie. Prowadzona działalność jest wszechstronna i dostosowana do potrzeb mieszkańców gminy i obejmuje organizację imprez plenerowych (m.in. Targ Wielkanocny, Turniej strażacki, Gminny Dzień Dziecka w Żelicach, Noc świętojańska, Jarmark Cysterski, Lato w Kamienicy i w Kobylcu (animacje dla plażowiczów), Piknik „Seniorzy dla Seniorów”, Narodowe czytanie, Dożynki, Turniej wsi na wesoło, Jarmark Mikołajkowy), konkursy, formy edukacyjne, zespoły (Łeknieńska Kapela Biesiadna, Pałuckie Smyki, Pałucki Chór Kameralny, Pałucki Chór Dziecięcy) oraz inne wydarzenia (Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, koncerty z okazji Dnia Kobiet i z okazji Dnia Matki, koncert zaduszkowy, Międzynarodowy Listopad poetycki na ziemi wągrowieckiej, Dzień Pluszowego Misia, gminne obchody święta niepodległości, gminne obchody wybuchu Powstania Wielkopolskiego, spotkania autorskie, Andrzejki w bibliotece, Gminne Mikołajki.

Gminny Ośrodek Kultury w Łeknie prowadzi Bibliotekę Publiczną wraz z Filiami w Potulicach, Pawłowie Żońskim, Wiatrowie i w Rgielsku. Biblioteka Publiczna przygotowuje wiele wydarzeń, spotkań, warsztatów, spotkań autorskich oraz podejmuje współpracę z podmiotami samorządowymi, stowarzyszeniami, grupami nieformalnymi oraz osobami fizycznymi tj.:

- warsztaty edukacyjne,
- spotkania dla dzieci,
- spotkania dla seniorów,
- wykłady,

- lekcje biblioteczne,
- konkursy plastyczne,
- kiermasze,
- spotkania autorskie,
- warsztaty logopedyczne.

Głównym zadaniem biblioteki jest promocja czytelnictwa, udostępnianie księgozbioru na zewnątrz. Gromadzeniem objęte są głównie publikacje krajowe oraz zagranicznych autorów (książki oraz audiobooki). Wyposażenie i zasoby Biblioteki odpowiadają potrzebom czytelników.

Zauważalne są wahania liczby czytelników Biblioteki Publicznej w ciągu roku.

Tabela 10 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Czytelnicy w ciągu roku	1 006	1 006	1 013	1 021	1 035
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	82	84	84	84	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Sport, turystyka i rekreacja

Szlaki kajakowe

Gmina posiada rozbudowaną sieć rzeczną i atrakcyjne szlaki kajakowe:

- szlak rzeką Strugą Gołaniecką,
- szlak Rzeką Nielbą,
- szlak Rzeką Wełną,
- szlak po jeziorze Kaliszańskim.

Szlaki rowerowe

Na terenie gminy Wągrowiec znajdują się wyznakowane szlaki rowerowe, które obejmują swoim zasięgiem tereny atrakcyjne pod względem:

- krajoznawczym: pomniki i rezerваты przyrody, ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne, miejsca o szczególnych walorach krajobrazowych,
- historycznym: stanowiska archeologiczne, obiekty sakralne, budownictwa dworskie i przemysłowe, miejsca pamięci narodowej,
- rekreacyjnym: trasy o różnym stopniu trudności biegnące przez urozmaicony krajobrazowo i powierzchniowo tereny dostępne dla każdego rowerzysty.

Trasy prowadzą między innymi przez miejscowości o szczególnych walorach poznawczych takich jak: Tarnowo Pałuckie, Łekno, Danabórz, Bracholin, Potulice, Durowo, Kobylec oraz miejsca jak: Rezerwat Dębina, Ostoja Ptaków w Bracholinie czy galeria Budek Łęgowych w Łęgowie. Poniżej wyszczególniono szlaki rowerowe.

Tabela 11 Szlaki rowerowe w gminie Wągrowiec

Numer	Przebieg	Długość (km)
1	Wągrowiec – Rgielsko – Nowa Wieś – Bracholin – Łekno – Tarnowo Pałuckie – Kaliska - Wągrowiec	25
3	Wokół Jeziora Durowskiego	11
9	Wągrowiec – Aleja Brzozowa (Szeroki Dukt) – Bukowiec – Danabórz – Kobylec – Durowo – Wągrowiec (Alt.: Kobylec – Bartodzieje – Wągrowiec)	22 (+3)

10	Wągrowiec – Bobrowniki – Rudnicze – Potulice – Runowo – Jakubowo – Mikołajewo – Wiatrowiec – Wągrowiec	35
12	Wągrowiec – Ostrowo Młyn – Żelazka – Wiatrowo – Przysieczyn – Długa Wieś – Wągrowiec	16
13	Wągrowiec – Kaliska – Tarnowo Pańskie – Plebanki – Krosno – Bukowiec – Durowo – Wągrowiec	15

Źródło: opracowanie własne

Szlaki konne

Przez gminę przebiega szlak konny Przysieczyn - Wiatrowo - Wiatrowo Las o długości 10 km.

Wędkarstwo

Gmina Wągrowiec posiada bogate zasoby wód powierzchniowych atrakcyjnych dla wędkarzy:

- jezioro Kaliszańskie: występuje w nim sielawa, szczupak, okoń, płoć, lin, leszcz, węgorz,
- jezioro Grylewskie: występuje w nim szczupak, sandacz, węgorz, leszcz, płoć i karaś,
- jezioro Kobyleckie występuje w nim płoć, leszcz, krąp, szczupak, sandacz, węgorz i okoń.

Ścieżki edukacyjne

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowane są następujące ścieżki edukacyjne:

- ścieżka przyrodnicza „BRACHOLIŃSKA OSTOJA”,
- ścieżka „PSZCZELARSKA ŚCIEŻKA EDUKACYJNA W KIEDROWIE”,
- ścieżka edukacyjna „GALERIA BUDEK ŁĘGOWYCH NAD JEZIOREM ŁĘGOWSKIM”,
- pieszo-rowerowa ścieżka edukacyjna: „ZAWILEC”,
- aleja edukacyjna: „RATUJEMY KASZTANOWCE W GRYLEWIE”,
- punkt edukacyjny: „REMIZA DLA ZWIERZĄT W WERKOWIE”,
- ścieżka edukacyjna „KROPELKA”,
- ścieżka dydaktyczna „Segreguję, bo wiem”.

Szlak Piastowski

Szlak ten to trasa turystyczna przebiegająca przez województwo wielkopolskie i województwo kujawsko-pomorskie. Szlak prowadzi z Poznania przez Pobiedziska, Moraczewo, Ostrów Lednicki, Gniezno, Trzemeszno, Mogilno, Strzelno, Kruszwicę, Inowrocław, Płowce, Brześć Kujawski, Włocławek oraz trasą północ-południe: Wągrowiec, Łekno, Żnin, Wenecja, Biskupin, Gniezno, Grzybowo, Giecz, Łąd, Konin do Kalisza. Wędrówka po szlaku odtwarza cykliczne przemieszczanie się władców piastowskich i ich dworów pomiędzy czterema grodami, które pełniły funkcje stołeczne. Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowane są 2 obiekty wpisane w szlak: kościół drewniany pw. św. Mikołaja w Tarnowie Pańskim oraz stanowisko archeologiczne w Łeknie.

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

W gminie zlokalizowane są następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- 17 boisk w miejscowościach Grylewo, Kamienica, Kobylec, Łekno, Łęgowo, Ochodza, Łaziska, Pawłowo Żońskie, Potulice, Redgoszcz, Rudnicze, Sienno, Wiatrowo, Nowe i Żelice.
- 46 placów zabaw w miejscowościach Bartodzieje, Bracholin, Czekanowo, Grylewo, Jankowo, Kamienica, Kobylec, Kołybiec, Kopaszyn, Łekno, Łęgowo, Micharzewo, Mikołajewo, Oporzyn, Potulice, Rąbczyn, Redgoszcz, Rgielsko, Rudnicze, Runowo, Siedleczo, Sienno, Tarnowo Pańskie, Wiatrowo, Wiśniewo, Żelice, Brzeźno Stare, Kaliszany, Nowe, Długa Wieś, Kiedrowo, Przysieczyn, Ludwikowo, Łukowo, Krosno, Werkowo, Przysieka, Toniszewo.

- 41 świetlic wiejskich w miejscowościach Bartodzieje, Bracholin, Brzeźno Stare, Czekanowo, Długa Wieś, Grylewo, Kaliszany, Kiedrowo, Kobylec, Koninek, Kopaszyn, Krosno, Ludwikowo, Łaziska, Łekno, Łęgowo, Łukowo, Micharzewo, Nowe, Ochodza, Oporzyn, Pawłowo Żońskie, Potulice, Przysieczyn, Rąbczyn, Redgoszcz, Rgielsko, Rudnicze, Runowo, Siedleczo, Sienno, Tarnowo Pałuckie, Toniszewo, Werkowo, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiśniewo, Żelice,
- 2 kąpieliska w Kamienicy i Kobylcu.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023.

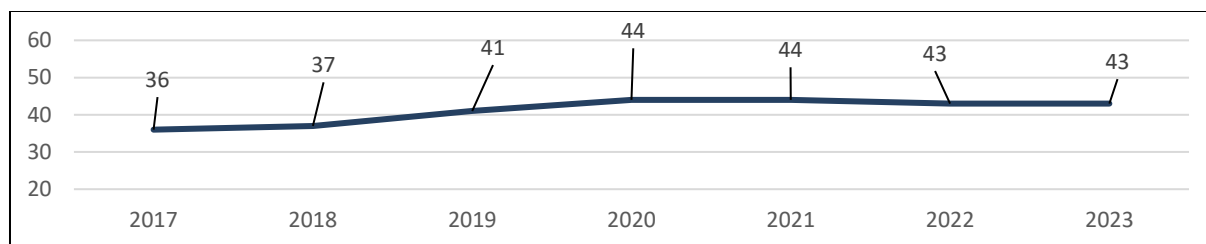
Tabela 12 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	2,94	3,03	3,33	3,66	3,62	3,52	3,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalny jest wzrost wskaźnika w stosunku do 2017 r., co spowodowane jest wzrostem liczby fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych, co obrazuje poniższy wykres.

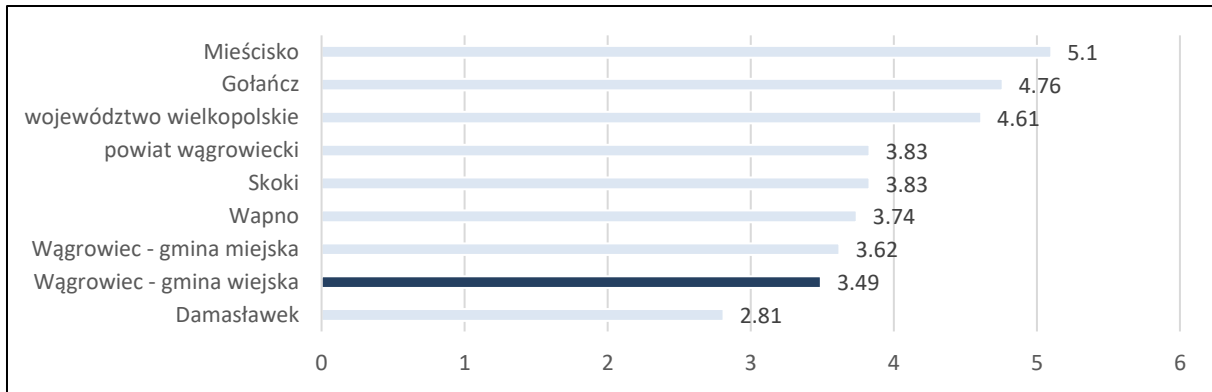
Wykres 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Wągrowiec z innymi gminami powiatu wągrowieckiego, powiatem wągrowieckim i województwem wielkopolskim.

Wykres 11 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa wielkopolskiego, powiatu wągrowieckiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższego wykresu wynika, że gmina Wągrowiec charakteryzuje się 2 najniższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu wągrowieckiego i wskaźnikiem niższym niż dla powiatu wągrowieckiego i dla województwa wielkopolskiego.

Problemy społeczne

W gminie Wągrowiec można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności czy wykluczeniu społecznym. Część z problemów społecznych jest rozwiązywana lub łagodzona poprzez działalność GOPS w Wągrowcu. Istotnym elementem działań prospołecznych w gminie jest aktywizacja, animacja, cyfryzacja i integracja dedykowana osobom starszym. W kwestii opieki i aktywizacji seniorów warto zaznaczyć, że w gminie Wągrowiec nie funkcjonuje placówka w formie dziennego domu seniora. Gmina Wągrowiec jest współzałożycielem Spółdzielni Socjalnej „Wspólny Sukces”, która aktywnie wspiera osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez tworzenie miejsc pracy i umożliwianie im powrotu na rynek pracy. Poprzez realizację usług na rzecz społeczności lokalnej — m.in. w zakresie utrzymania terenów zielonych, usług porządkowych i drobnych prac komunalnych — spółdzielnia przyczynia się do integracji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy Wągrowiec za zapewnienie bezpieczeństwa publicznego odpowiadają Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowa Straży Pożarnej, obie z siedzibą w Wągrowcu, a także dziesięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej działających w miejscowościach: Łekno, Runowo, Sienno, Werkowo, Siedleczo, Brzeźno Stare, Rąbczyn, Pawłowo Żońskie, Kaliszany i Ochodza. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w powiecie wągrowieckim wynosi 84,2%, co stanowi wynik lepszy niż średnia dla województwa wielkopolskiego (72,5%) oraz całego kraju (71,5%).

Zgodnie z danymi GUS w 2023 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Wągrowiec najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,28 (wykrywalność 86%) oraz przeciwko mieniu - 5,96 (wykrywalność 65%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,72 (63%), drogowe - 1,35 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,26 (100%).

W 2024 r. odnotowano 96 miejscowych zagrożeń, którym przeciwdziałają jednostki ochrony przeciwpożarowej.

Dostęp do usług publicznych

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) została wprowadzona w celu poprawy warunków życia osób, które mogą doświadczać marginalizacji lub dyskryminacji, m.in. ze względu na niepełnosprawność, podeszły wiek czy problemy zdrowotne wpływające na ich sprawność. Zgodnie z jej zapisami, instytucje publiczne są zobowiązane do zapewnienia przynajmniej podstawowego poziomu dostępności, tak aby każdy obywatel mógł swobodnie korzystać z ich usług. Dostępność ta realizowana jest poprzez wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego w nowych rozwiązaniach lub poprzez odpowiednie dostosowania i usuwanie istniejących barier.

Minimalne wymagania w zakresie dostępności obejmują:

- dostępność architektoniczną – budynki instytucji publicznych powinny być przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, seniorów, osób korzystających z kul, lasek oraz rodziców z wózkami dziecięcymi; obejmuje to m.in. windy, odpowiednio zaprojektowane schody, szerokie korytarze oraz ciągi piesze umożliwiające swobodne przemieszczanie się;
- dostępność cyfrową – określoną w odrębnej ustawie dotyczącej dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, zapewniającą możliwość korzystania z zasobów internetowych przez osoby ze szczególnymi potrzebami;
- dostępność informacyjno-komunikacyjną – obejmuje m.in. dostarczanie informacji w języku migowym dla osób niesłyszących, treści w formacie łatwym do czytania (ETR) dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz plików odczytywalnych maszynowo dla osób niewidomych – zapewnienie odpowiednich narzędzi umożliwia także komunikację z urzędem poprzez SMS lub usługę tłumaczenia migowego online.

Na terenie gminy Wągrowiec rośnie świadomość konieczności dostosowywania budynków, usług i systemów komunikacyjnych do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami. Coraz większy nacisk kładzie się na zapewnienie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz cyfrowej w instytucjach publicznych.

Jednym z kluczowych narzędzi ułatwiających kontakt z urzędem jest Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (e-PUAP), dzięki której mieszkańcy mogą załatwiać sprawy urzędowe przez Internet. System ten umożliwia szybkie tworzenie i obsługę dokumentów elektronicznych, a także komunikację z urzędem za pomocą profilu zaufanego, który pozwala na elektroniczne podpisywanie korespondencji. Korzystanie z e-PUAP jest dostępne dla każdego użytkownika posiadającego dostęp do Internetu oraz elektroniczny podpis kwalifikowany lub profil zaufany, a usługi te nie są ograniczone terytorialnie.

Dodatkowo, w Urzędzie Gminy Wągrowiec wdrożono usługę e-Doręczeń, co umożliwia sprawne przysyłanie i odbieranie oficjalnej korespondencji w formie elektronicznej. Wszystkie te rozwiązania przyczyniają się do zwiększenia dostępności urzędu i ułatwiają mieszkańcom załatwianie spraw urzędowych w wygodny i nowoczesny sposób. W Urzędzie Gminy Wągrowiec funkcjonuje System Platforma Komunikacyjna, który jest serwisem internetowym dostępnym przez stronę WWW, za pomocą którego mieszkaniec gminy m.in. otrzymuje dostęp do danych podatkowych i księgowych dotyczących jego osoby zgromadzonych w systemach informatycznych danego urzędu.

Zarządzanie kryzysowe

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt. Do zadań Wójta w sprawach zarządzania kryzysowego należy kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy oraz realizacji zadań z zakresu planowania cywilnego. Wójt na terenie gminy jest również organem właściwym do zarządzania, organizowania i prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na

potencjalne zagrożenia oraz wykonywania przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania gminy. Wśród kompetencji wójta można również wyróżnić przeciwdziałania skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz zadania z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej. Swoje zadania wójt wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu Gminy Wągrowiec właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego (Referat spraw obywatelskich).

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Wągrowiec jest członkiem następujących stowarzyszeń:

- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski,
- Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu,
- Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego „Komunikacja”,
- Stowarzyszenie im. ks. J. N. Musolffa (członek wspierający),
- Wielkopolska Organizacja Turystyczna,
- Stowarzyszenie „Dolina Wełny”,
- Lokalna Grupa Rybacka „7 RYB”,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich,
- Klaster Turystyczny „Szlak Piastowski w Wielkopolsce”,
- Związek Gmin Wiejskich RP,
- Związek Powiatowo - Gminny "Wielkopolski Transport Regionalny”.

Ponadto, Gmina Wągrowiec jest udziałowcem spółki Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Toniszewie.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć sytuację demograficzną (wzrost liczby mieszkańców, niestarczające się społeczeństwo), sieć szkół publicznych odpowiednią do potrzeb gminy, zapewnioną podstawową opiekę zdrowotną, stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, rozwiniętą bazę kulturalną i sportowo-rekreacyjną, dostęp do usług publicznych, przygotowanie Gminy w kwestiach zarządzania kryzysowego i rozwiniętą współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Jako niezadowolającą należy ocenić migrację ludzi młodych, brak specjalistycznej opieki zdrowotnej i występujące problemy społeczne, stosunkowo niską aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Wągrowiec. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczącymi podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Wągrowiec ma charakter rolniczy, a jej gospodarka opiera się głównie na rolnictwie i leśnictwie, które stanowią podstawowe źródło utrzymania dla wielu mieszkańców. Ponad 77% powierzchni gminy zajmują użytki rolne i lasy, co sprzyja intensywnej uprawie roślin polowych, warzywnictwu oraz

sadownictwu. Istotną rolę odgrywa także hodowla, zwłaszcza trzody chlewnej, drobiu i bydła mlecznego.

Tabela 13 Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie

Rok	Bydło ogółem	Świnie ogółem	Drób ogółem
2010	309 (307 indywidualnych)	539(536 indywidualnych)	445 (wszystkie indywidualne)
2020	257 (255 indywidualnych)	271 (269 indywidualnych)	140 (wszystkie indywidualne)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Średnia powierzchnia gospodarstwo rolnych zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym 2010 wyniosła 18,47 ha (użytki rolne 17,19 ha). W Powszechnym Spisie Rolnym 2020 wartości wyniosły odpowiednio 25,62 ha (użytki rolne 23,90 ha). W 2020 roku w gminie dominującą rolę w strukturze produkcji roślinnej odgrywały zboża, które zajmowały około 75% powierzchni zasiewów, co plasuje gminę wśród jednostek o najwyższym udziale zbóż w regionie. Towarzyszące uprawy to przede wszystkim rzepak, buraki cukrowe i ziemniaki, których arealty zmieniały się cyklicznie, jednak zachowywały swoje znaczenie w lokalnym koszyku produkcji. Wielkopolska, w tym gmina wiejska Wągrowiec, pozostaje liderem w zakresie upraw zbóż, buraków i ziemniaków, co potwierdza silną specjalizację regionu w rolnictwie towarowym. W porównaniu z 2010 rokiem udział zbóż utrzymał się na bardzo wysokim poziomie, a w tle widoczna jest racjonalizacja struktury zasiewów – mniejsza różnorodność gatunkowa w gospodarstwach najmniejszych i większy udział upraw towarowych w jednostkach średnich i dużych. Produkcja zwierzęca w gminie wpisuje się w regionalny model województwa wielkopolskiego, które wciąż utrzymuje pozycję lidera w chowie trzody chlewnej i kur niosek. Dominacja zbóż w strukturze zasiewów zapewnia odpowiednie zaplecze paszowe, co sprzyja utrzymaniu wysokiej skali produkcji zwierzęcej w tych kierunkach.

Najwięcej zarejestrowanych w gminie podmiotów gospodarczych działa w sektorze handlu i usług. Przemysł nie odgrywa tu kluczowej roli, a większość firm to mikroprzedsiębiorstwa rodzinne zatrudniające do 9 osób. Wśród największych pracodawców dominują instytucje publiczne, natomiast w branży produkcyjnej wyróżniają się firmy zajmujące się materiałami budowlanymi, meblami tapicerowanymi, etanolem, paszami oraz przemysłem spożywczym.

Mimo sprzyjających warunków do rozwoju agroturystyki i krótkich łańcuchów dostaw, baza noclegowa w gminie pozostaje bardzo ograniczona. Brak odpowiedniego zaplecza hamuje rozwój turystyki i ogranicza liczbę odwiedzających. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw, takich jak agroturystyka i zagrody edukacyjne, mógłby przyczynić się do ożywienia lokalnej gospodarki.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Wągrowiec zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2020-2023.

Tabela 14 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wągrowiec w latach 2020-2023

SEKCJA PKD	2020	2021	2022	2023
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	64	60	64	65
B: Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1
C: Przetwórstwo przemysłowe	107	108	116	115
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	2

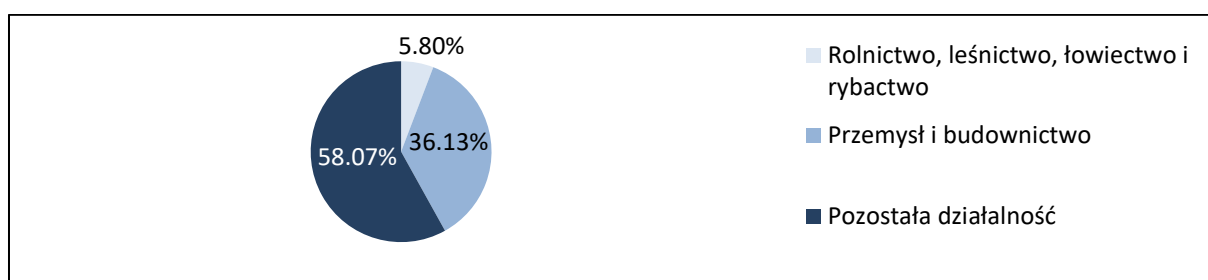
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10	10	10	10
F: Budownictwo	218	238	253	277
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	192	205	214	212
H: Transport i gospodarka magazynowa	71	72	75	82
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	23	25	27
J: Informacja i komunikacja	14	13	12	12
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	24	24	22	20
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13	12	13	15
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51	53	57	53
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	33	32	30	34
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	10	10
P: Edukacja	34	37	38	42
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42	40	38	37
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	25	24	25
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	62	70	75	80
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższych danych wynika, że w obrazie gospodarczym gminy dominuje działalność z sekcji C, F, G, H oraz S i T.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wągrowiec.

Wykres 12 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wągrowiec w 2023 r. (%)

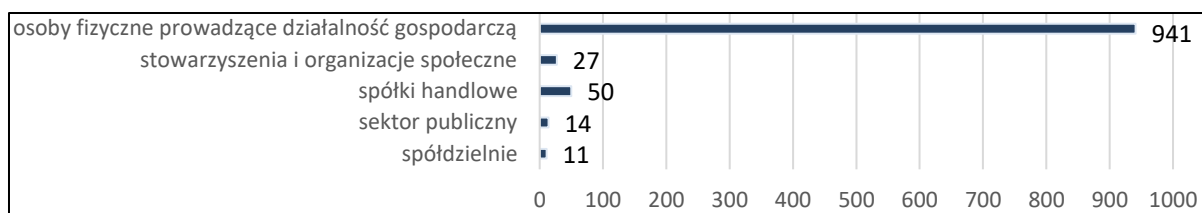
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres ten pokazuje, że zdecydowaną większość udziału w profilu gospodarczym gminy stanowi działalność inna niż przemysł i budownictwo oraz inna niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Wągrowiec w podziale na sektory własnościowe w 2023 r.

Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wągrowiec (2023 r.)

Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Wągrowiec oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Wągrowiec.

Tabela 15 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	75	83	85	88	91

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 16 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	63	69	72	74	76

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 17 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023

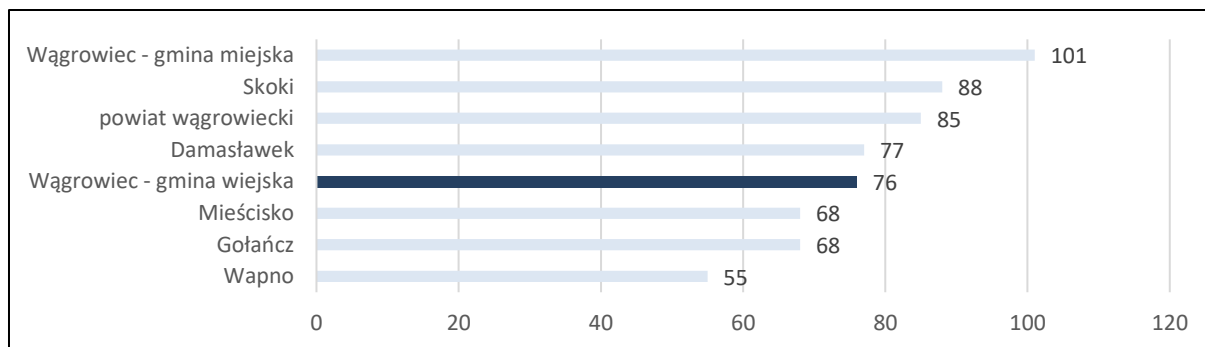
	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	775	835	869	905	941

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach wskazują na wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma wpływ dostępność środków zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój. Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Wągrowiec na tle innych gmin powiatu wągrowieckiego i dla powiatu wągrowieckiego.

Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu wągrowieckiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)

Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

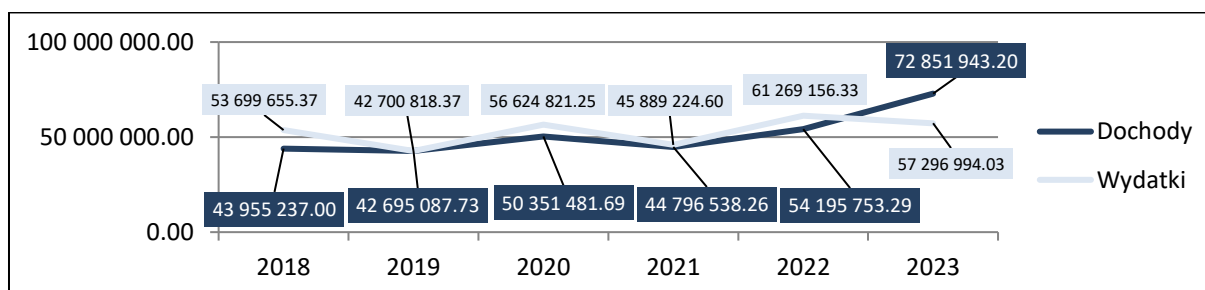
Powyższy wykres wykazuje, że analizowany wskaźnik dla gminy Wągrowiec jest niższy niż dla powiatu wągrowieckiego.

Na terenie Gminy Wągrowiec znajdują się tereny objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem na tereny obiektów produkcyjnych składów i magazynów. Na obszarze tym znajdują się sieci uzbrojenia tj. sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazownicza. W pobliżu zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków. Teren ten zlokalizowany jest bezpośrednio przy linii kolejowej nr 356, wobec czego występuje możliwość budowy bocznic kolejowej dla przyszłych zakładów.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Wągrowiec w latach 2018-2023.

Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Wągrowiec w latach 2018-2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że dochody gminy Wągrowiec były wyższe niż wydatki z budżetu tylko w 2023 r.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. Gmina Wągrowiec posiadała łączne zadłużenie w kwocie 18 224 898,65 zł, w tym: z tytułu zaciągniętych pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w wysokości 5 344 120,65 zł, kredytów na rynku krajowym w wysokości 8 948 000 zł oraz pożyczek na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej: 3 932 778 zł.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2023 oraz porównanie wartości za 2023 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu wągrowieckiego, powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Tabela 18 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	4 607,69	5 507,36	5 944,29	6 405,68	6 791,03	6 416,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można ciągły i znaczący wzrost wysokości dochodów gminy Wągrowiec w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2022. W 2023 r. nastąpił spadek wartości wskaźnika.

Tabela 19 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wągrowiec w 2023 w porównaniu do gmin powiatu wągrowieckiego, powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Damaśławek	8 175,96
Wapno	8 171,52
Mieścisko	8 165,04
Gołańcz	7 664,00
Skoki	7 333,72
województwo wielkopolskie	7 077,99
powiat wągrowiecki	6 915,75
Wągrowiec – gmina wiejska	6 416,97
Wągrowiec – gmina miejska	6 098,26

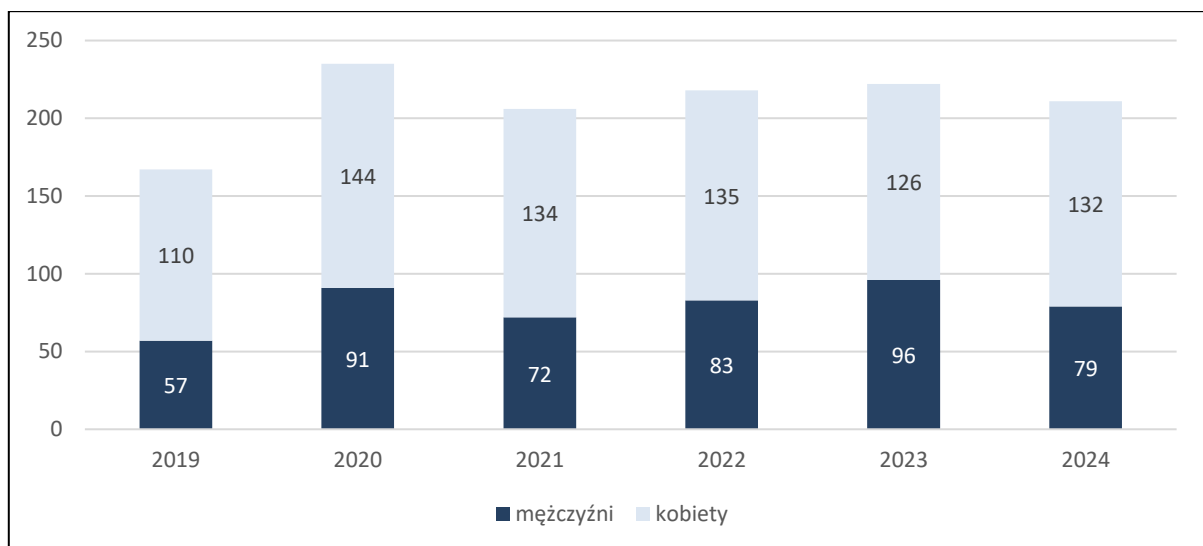
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik dla gminy Wągrowiec jest 2 najniższym wskaźnikiem wśród wszystkich gmin powiatu wągrowieckiego – wartość wskaźnika jest niższa niż dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wągrowiec w latach 2019-2024.

Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Wągrowiec w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalne jest utrzymujące się bezrobocie. W analizowanym okresie liczba bezrobotnych wśród kobiet była większa niż u mężczyzn.

Gmina Wągrowiec współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Wągrowcu realizując programy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych. Na stan bezrobocia bezpośredni wpływ ma stopień wykształcenia. Brak ofert dla osób bez kwalifikacji i doświadczenia powoduje, że realną szansą na przetrwanie stają się prace interwencyjne, w ramach robót publicznych, staże, prace społecznie użyteczne. Należy zaznaczyć, że stosunkowo liczną kategorię osób bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia, a więc wkraczające na rynek pracy. Zauważalne negatywne zjawisko zewnętrznej migracji podyktowane jest w większości wypadków poszukiwaniem atrakcyjnej pracy. Tendencja wyludniania się gminy Wągrowiec powoduje zmniejszanie się liczby specjalistów w różnych dziedzinach.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć wzrost przedsiębiorczości w gminie, ~~stabilną~~ sytuację finansową gminy, warunki do rozwoju agroturystyki.

Jako niezadowolające należy ocenić utrzymujący się poziom bezrobocia, poziom zamożności mieszkańców jeden z niższych spośród gmin powiatu wągrowieckiego.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Wągrowiec. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Gmina Wągrowiec zlokalizowana jest w północnej części województwa wielkopolskiego w powiecie wągrowieckim.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wągrowiec na planie województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Wągrowiec zlokalizowana jest w centralnej części powiatu wągrowieckiego. Sąsiaduje z gminami Skoki, Mieścisko, Gołańcz, Damasławek i miejską Wągrowiec (z terenu powiatu wągrowieckiego), Budzyń i Margonin (z terenu powiatu chodzieskiego) oraz Rogoźno (z terenu powiatu obornickiego).

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Wągrowiec na planie powiatu wągrowieckiego

Źródło: opracowanie własne

Całkowita powierzchnia gminy Wągrowiec wynosi 347,8 km².

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie o luźnej zabudowie.

Sieć dróg stanowią drogi wojewódzkie (190, 241 i 251), powiatowe, gminne i wewnętrzne. Ponadto w gminie występuje sieć dróg wewnętrznych gospodarczych stanowiących dojazd do pól. System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg jest rozbudowana – sieć zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Poznaniem, Bydgoszczą czy Piłą. Drogi wymagają przebudowy do pełnych parametrów wymaganych dla danej kategorii dróg. Konieczność modernizacji dotyczy również infrastruktury towarzyszącej: chodników, parkingów, oświetlenia. Gmina boryka się z problemem małej liczby kilometrów dróg rowerowych.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 356 relacji Poznań – Bydgoszcz ze stacjami w Grylewie, Kobyłcu, Przysieczynie.

Dziedzictwo kulturowe

Gmina Wągrowiec może poszczycić się licznymi zabytkami, będącymi pozostałościami bogatego dziedzictwa kulturowego naszych terenów, które stanowią szczególnie cenne pamiątki minionych dziejów, należą do nich zabytki ruchome, jak i nieruchome. Wśród najważniejszych zabytków nieruchomych znajdują się budynki i budowle użytku publicznego i prywatne domy. Zabytkowe obiekty są objęte wojewódzką ewidencją zabytków, prowadzoną przez Wojewódzkiego Wielkopolskiego Konserwatora Zabytków, a także gminną ewidencją zabytków prowadzoną przez Gminę. Zabytki o największej wartości historycznej są ponadto wpisane do rejestru zabytków. Poniżej przedstawiono listę zabytków w gminie Wągrowiec:

- Bracholin: wiatrak holender, poł. XIX, nr rej.: A-1014 z 11.03.1970,
- Czekanowo:
 - cmentarz ewangelicki, k. XIX, , nr rej.: 184/Wlkp/A z 16.08.2004,
 - dwór, 2 poł. XIX, nr rej.: A-440 z 19.07.1983,
- Danabórz
 - ruiny zamku, XV/XVI, nr rej.: 1216/30A z 15.05.1930,
 - dwór, poł. XIX, nr rej.: A-352 z 29.10.1968,
- Grylewo
 - kościół par. pw. św. Katarzyny, 1861-64, nr rej.: 815/Wlkp/A z 9.10.1997 i z 28.09.2010,
 - cmentarz kościelny, nr rej.: jw.,
 - ogrodzenie z bramą i furtką, XIX/XX, nr rej.: jw.,
 - plebania, k. XVIII, nr rej.: 815/Wlkp/A z 3.05.1969,
 - zespół dworski, k. XVIII, nr rej.: A-119 z 1.06.1968: dwór, 2 oficyny, park,
- Kaliszany: park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-535 z 14.02.1986,
- Łaziska: zespół dworski, XIX, nr rej.: A-324 z 31.02.1978: dwór, park, grobowiec Franciszka Łakińskiego z kolumną, 1 poł. XIX, nr rej.: A-438 z 27.06.1983,
- Łekno:
 - układ urbanistyczny, 1584, nr rej.: 587 z 27.09.1988,
 - kościół par. pw. św. Piotra i Pawła, ul. Poprzeczna, XV, nr rej.: AK-I-11a/253 z 10.03.1933 (wypis z księgi rejestru),
 - kościół ewangelicki, ob. nieczynny, ul. Poczтовая, 1910, nr rej.: 63/Wlkp/A z 4.07.2001
 - cmentarz kościelny, nr rej.: jw.,
 - ruiny klasztoru cysterskiego, nr rej.: AK-I-4/12/51 z 26.07.1951,

- dwór „pastorówka”, poł. XIX, nr rej.: A-722 z 9.09.1991,
- Łęgowo: zespół pałacowy, 2 poł. XIX: pałac, nr rej.: A-442 z 21.07.1983, park, nr rej.: A-505 z 15.12.1984,
- Łukowo: zespół pałacowy, k. XIX, nr rej.: A-295/1727 z 23.04.1975: pałac, park,
- Nowe: dwór, k. XVIII, nr rej.: A-439 z 19.07.1983,
- Ochodza: park dworski, k. XIX, nr rej.: A-508 z 17.12.1984
- Potulice:
 - kościół par. pw. św. Katarzyny, drewn., 1728, XIX, nr rej.: Ak-I-11a/190 z 22.12.1932 (wypis z księgi rejestru),
 - plebania, XIX, nr rej.: A-282 z 11.09.1974,
 - zespół dworski, pocz. XIX, nr rej.: kl.IV-733/92/56 z 1.08.1956: dwór, oficyna, park, świątynia grecka (w parku), nr rej.: A-327 z 21.10.1968,
 - gorzelnia folwarczna, poł. XIX, nr rej.: A-328 z 21.10.1968,
 - chałupa podcieniowa, szach., XVIII/XIX, nr rej.: A-178 z 19.07.1968 (nie istnieje)
- Przysieka: zespół dworski, poł. XIX: dwór, nr rej.: 1095 z 29.04.1970, oficyna, nr rej.: 582 z 2.08.1956, park, nr rej.: A-470 z 18.10.1983,
- Redgoszcz: zespół pałacowy: pałac, 1866, nr rej.: 1440/A z 12.04.1973, park, XIX, nr rej.: 179/A z 20.07.1968 i 1725/A z 23.04.1975,
- Rgielsko: park dworski, nr rej.: A-506 z 28.12.1984,
- Tarnowo Pałuckie:
 - kościół par. pw. św. Mikołaja, drewn., 1639, nr rej.: AK-I-11a/259 z 14.03.1933
 - dwór, XVIII/XIX, nr rej.: A-441 z 21.07.1983,
- Werkowo: pałac, k. XIX, nr rej.: 1146/Wlkp/A z 21.07.1983,
- Wiatrowo: zespół pałacowy, nr rej.: A-1102 z 6.05.1970: pałac, 1856, park, XIX,
- Wiśniewo: park dworski, k. XIX, nr rej.: A-507 z 17.12.1984,
- Żelice: zespół pałacowy, 2 poł. XIX: pałac, nr rej.: A-436 z 23.04.1983, park, nr rej.: A-534 z 14.02.1986.

Część zabytków na terenie gminy Wągrowiec znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorsko-remontowych. Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości uzyskania dofinansowania na renowację od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków).

Gospodarka odpadami

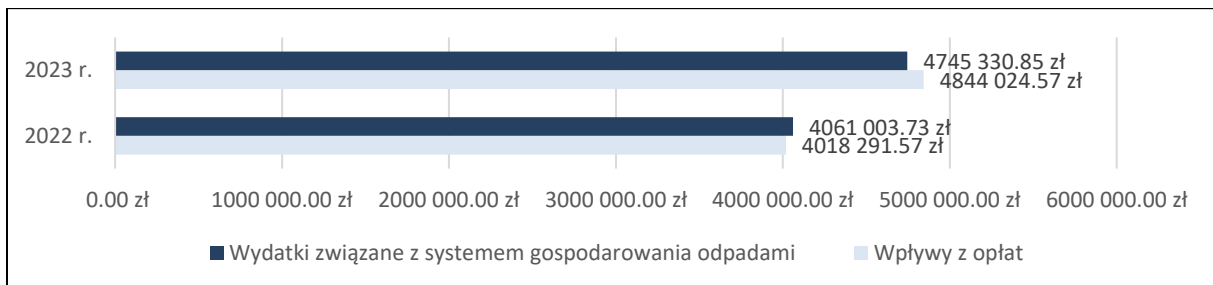
Odpady komunalne z terenu gminy Wągrowiec odbierane są w sposób:

- selektywny – od 1 stycznia 2018 r. segregacja odpadów komunalnych odbywa się w czterech frakcjach, polegająca na oddzielnym gromadzeniu odpadów opakowaniowych tj. papieru (w worku niebieskim), szkła (w worku zielonym), metalu, tworzyw sztucznych, odpadów wielomateriałowych (w worku żółtym) oraz bioodpadów (w worku brązowym, a od 1 września 2023 r. w odrębnym pojemniku),
- nieselektywny - od 1 kwietnia 2020 r. każdy mieszkaniec zobowiązany jest do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – z tego względu niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne są odpadami, których nie można wysegregować (odpady resztkowe po segregacji).

Zmieszane odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Wągrowiec są przekazywane do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalny Zakład Zagospodarowania odpadów (Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o.) i Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Altvater Piła Sp. z

o.o. Odpady biodegradowalne w tym odpady zielone odebrane przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów (Komunalny Zakład Zagospodarowania odpadów Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o.). W gminie nie funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Obecnie PSZOK dla mieszkańców Gminy Wągrowiec jest utworzony i prowadzony przez firmę Remondis Sanitech Poznań Sp. z o.o. Oddział Wągrowiec ul. Skocka 13A w ramach umowy na świadczenie usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych zmieszanych oraz odbioru i zagospodarowania odpadów selektywnie zbieranych z terenu Gminy Wągrowiec. Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesionym przez Gminę Wągrowiec jest koszt odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, czyli koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Wągrowiec. Poniżej przedstawiono ww. porównanie wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi i wydatków związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023.

Wykres 17 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023 (w zł)

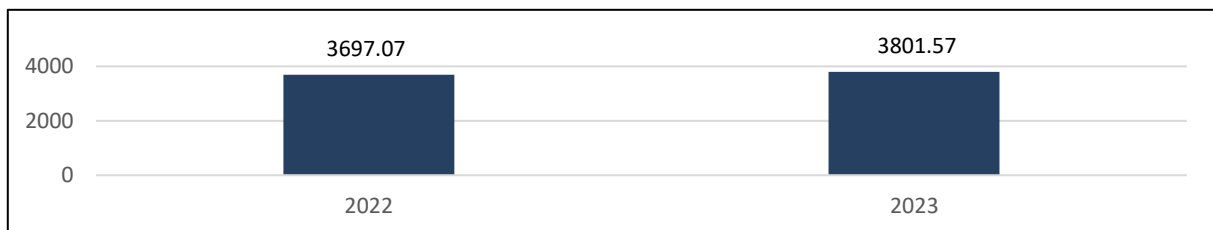

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2023 r.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Wągrowiec w analizowanych latach były wyższe niż wartość wpływów z opłat w 2022 r. i niższe w 2023 r.

Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023.

Wykres 18 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023 (Mg)

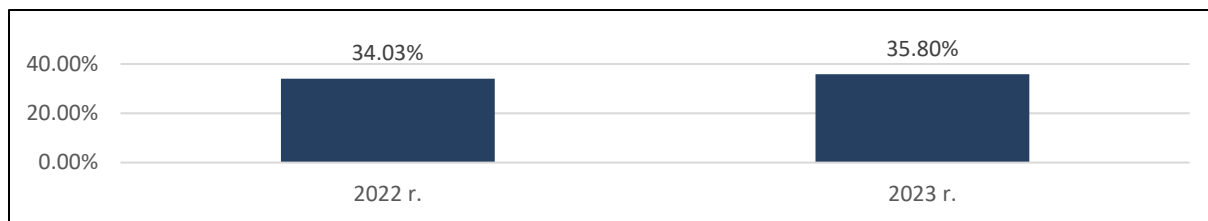

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2023 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2023 r. nieznacznie wzrosła w stosunku do 2022 r.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące osiągniętego poziomu recyklingu w gminie Wągrowiec.

Wykres 19 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Wągrowiec w latach 2022-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2023 r.

W analizowanych latach Gmina osiągnęła wymagany ustawowo poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Gmina sukcesywnie realizuje działania na rzecz usuwania wyrobów zawierających azbest, głównie płyt azbestowych i cementowych w pokryciach dachowych.

Infrastruktura techniczna

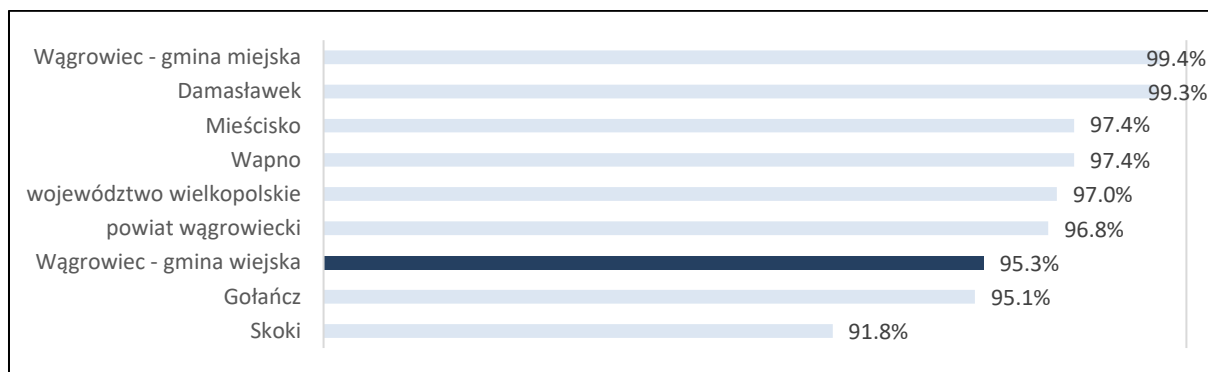
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Wągrowiec dysponuje czynną siecią rozdzielczą wodociągów oraz kanalizacyjną.

Sieć wodociągowa

Istniejąca sieć wodociągowa jest w różnym stanie technicznym. Długość sieci wodociągowych w gminie wynosi 300,4 km.

Wykres 20 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

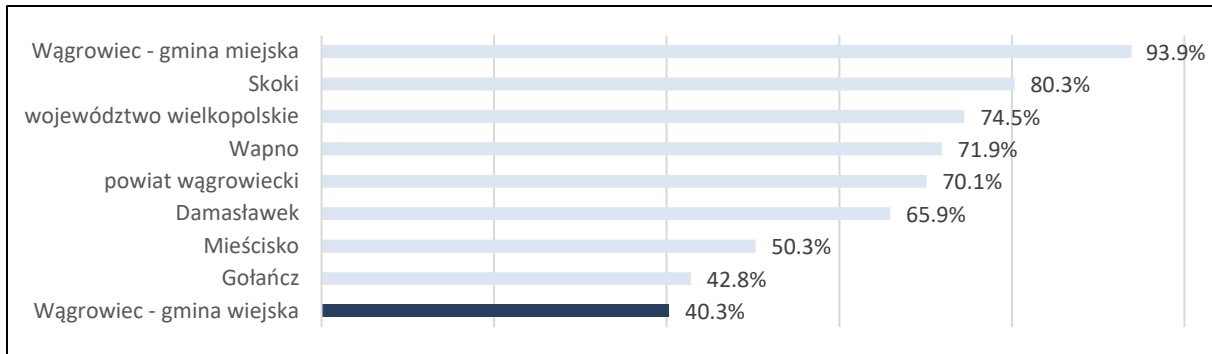
Dla gminy Wągrowiec odnotowano 3 najniższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu wągrowieckiego. Gmina jest w 95% zwodociągowana. Wskaźnik jest niższy niż dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowanych jest 8 stacji uzdatniania wody (Kaliszany Kobylec, Łekno, Łukowo, Ochodza, Pawłowo Żońskie, Rudnicze, Żelice), z których każda korzysta z dwóch źródeł poboru wody – studni głębinowych.

Sieć kanalizacyjna

Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 72,2 km.

Wykres 21 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie wągrowieckim, województwie wielkopolskim i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik dla gminy Wągrowiec jest najniższy wśród wszystkich gmin powiatu wągrowieckiego. Wskaźnik dla gminy jest niższy niż dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Obserwuje się inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz środków unijnych).

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Wągrowiec w części objęta jest zasięgiem aglomeracji kanalizacyjnej. Funkcjonuje aglomeracja Wągrowiec, która obejmuje część Gminy Wągrowiec, a ścieki kierowane są do oczyszczalni ścieków w Wągrowcu. Komunalne czyszczalnie ścieków zlokalizowane są w miejscowościach: Grylewo, Potulice, Redgoszcz i Wiatrowo.

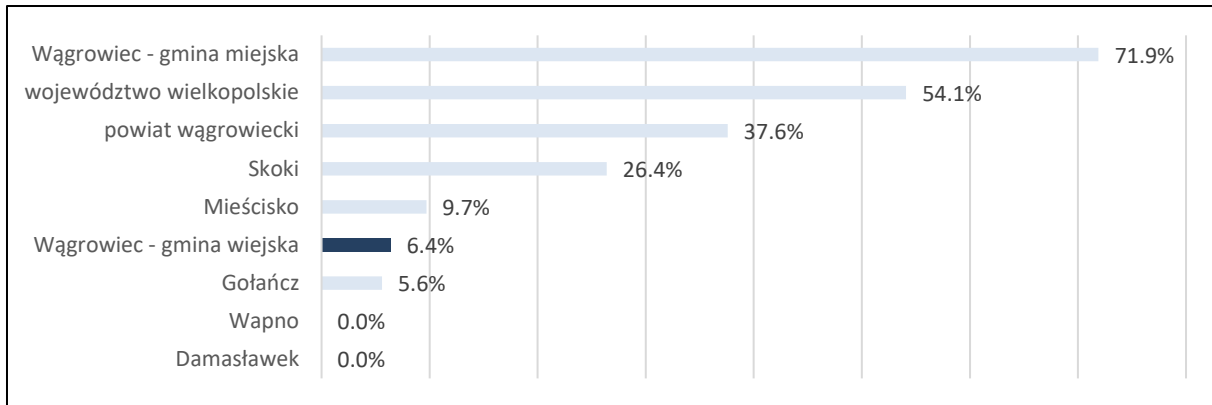
Zaopatrzenie w ciepło

Z uwagi na znaczne rozproszenie zabudowy mieszkaniowej nie występują na terenie gminy systemy ciepłownicze. Występują jedynie lokalne systemy ciepłownicze obsługujące budynki wielorodzinne w Grylewie, Wiatrowie i Micharzewie. Na całym obszarze gminy jej mieszkańcy, instytucje, budownictwo użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze zaopatrują się w ciepło z indywidualnych źródeł czyli kotłowni zlokalizowanych najczęściej w ogrzewanym budynku. W gminie występuje znaczna dywersyfikacja zużywanych paliw przez odbiorców ciepła. Dominującym paliwem jest drewno. Jedynie w budynkach użyteczności publicznej przewagę ma gaz ziemny. Relatywnie mniejsze zużycie gazu w budownictwie mieszkaniowym i budownictwie pozostałym wynika głównie z dostępności i ceny drewna. Na terenie gminy występują instalacje OZE produkujące ciepło. Są to kotły na biomasę (drewno) służące do produkcji ciepła na cele grzewcze i przygotowania ciepłej wody użytkowej, kolektory słoneczne do przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz pompy ciepła pracujące w zarówno w instalacjach centralnego ogrzewania jak i przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Sieć gazowa

Usługa dystrybucji gazu ziemnego świadczona jest na terenie miejscowości: Długa Wieś, Łaziska, Łęgowo, Nowa Wieś, Przysieczyn, Przysieka, Rąbczyn i Sady. Gmina Wągrowiec zasilana jest gazem ziemnym wysokometanowym typu E. Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu wągrowieckiego, powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2023 r.

Wykres 22 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Wągrowiec jest gminą o 2 najniższym analizowanym wskaźniku spośród wszystkich gmin powiatu wągrowieckiego, w których sieć gazowa występuje.

Sieć elektroenergetyczna

Energia elektryczna dystrybuowana jest siecią wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Długość linii WN-110 kV na terenie gminy Wągrowiec wynosi:

- Linia relacji Budzyń – Wągrowiec – 10,786 km,
- Linia relacji Piastowice – Wągrowiec – 9,247 km,
- Linia relacji Wągrowiec - Rogoźno – 10,980 km.

Na terenie gminy Wągrowiec działa 188 sztuk stacji transformatorowych SN/nn, a moc zainstalowanych transformatorów to 22,179 MVA.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców gminy Wągrowiec do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie się poprawia. Sieć przewodowa telekomunikacyjna obejmuje teren całej gminy. Dzieje się tak za sprawą rozwoju telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Rozwija się również rynek usług informatycznych, tj. transmisja danych i dostęp do sieci internetowej. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy będzie uzależniony od ograniczenia bariery ekonomicznej w dostępie do Internetu oraz od efektywnego informatyzowania administracji publicznej na poziomie gminy. Procesowi temu powinny towarzyszyć działania związane z uświadamianiem i edukacją mieszkańców jak korzystać z usług i technologii informacyjnych, zwłaszcza w grupie wiekowej osób 50+.

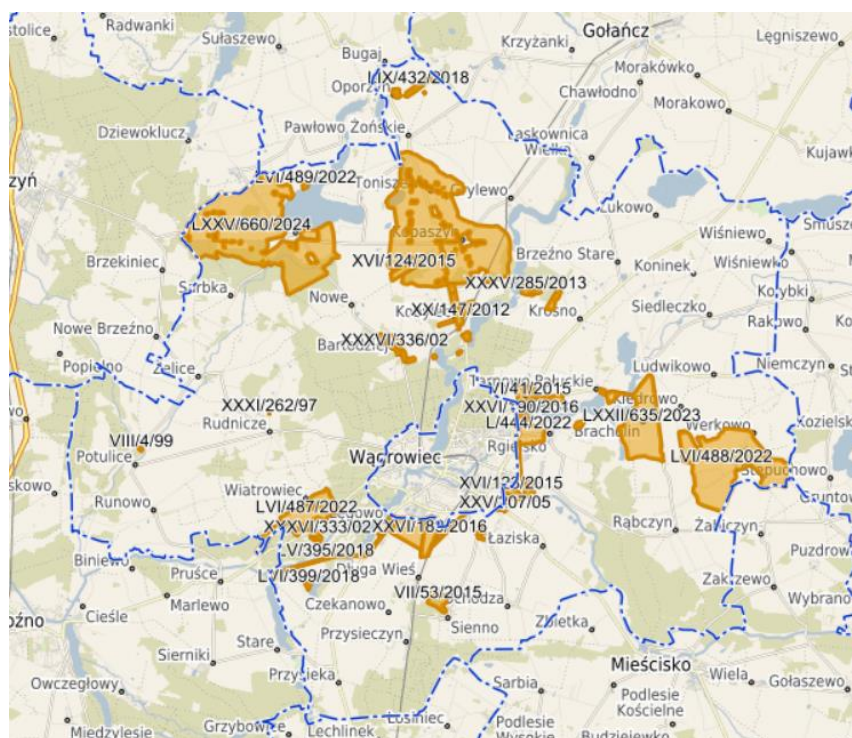
Zagospodarowanie przestrzenne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie określa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec (przyjęte Uchwałą nr XXXVII/274/2017 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 26 października 2017 r. ze zmianami). Obszar gminy charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, W gminie Wągrowiec kształtowanie nowej zabudowy następuje głównie w oparciu o indywidualne decyzje, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Prowadzone w gminie działania, zmierzające do pokrycia jak największej powierzchni gminy planami miejscowymi, mają na celu ograniczenie tego zjawiska i doprowadzenie do sytuacji, w której to plany miejscowe będą podstawowym narzędziem kształtowania przestrzeni. Estetyka przestrzeni publicznej jest na stosunkowo wysokim poziomie. Gmina przystąpiła również do opracowania Planu Ogólnego Gminy. Plan ogólny gminy Wągrowiec zastąpi dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie

on aktem prawa miejscowego, określającym podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego, strefy planistyczne oraz zasady zagospodarowania terenu. Plan ogólny stanowić będzie podstawę sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentów planistycznych, a jego ustalenia będą kluczowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej i rozwojowej gminy Wągrowiec.

Poniżej przedstawiono pokrycie powierzchni gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 4 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Wągrowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie wagrowiec.e-mapa.net

W gminie zauważalny jest wzrost liczby wyznaczonych działek budowlanych oraz wydawanych decyzji administracyjnych w zakresie nowych inwestycji, co pokazuje poniższa tabela.

Tabela 20 Liczba wydanych decyzji administracyjnych w zakresie nowych inwestycji w gminie Wągrowiec w latach 2020-2025

ROK	LICZBA WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH W ZAKRESIE NOWYCH INWESTYCJI
2020	191
2021	241
2022	190
2023	153
2024	247
2025	326

Źródło: opracowanie własne

W dynamice ruchu budowlanego zauważalny jest wzrost liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, stanowi to wyraźny wskaźnik intensyfikacji ruchu inwestycyjnego na terenie gminy. Zjawisko to świadczy o rosnącym zainteresowaniu przekształcaniem gruntów rolnych na cele

budownictwa mieszkaniowego, co z kolei może być efektem atrakcyjności lokalizacji, poprawy dostępności komunikacyjnej oraz zwiększonego zapotrzebowania na tereny pod zabudowę jednorodzinną.

W oparciu o prognozy demograficzne dla gminy Wągrowiec, które wskazują na możliwy wzrost liczby mieszkańców w perspektywie najbliższych lat, przewiduje się stopniowe zwiększanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, rekreacyjną oraz zagrodową. Wzrost ten wynika zarówno z napływu nowych mieszkańców, jak i ze zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności, w tym procesu suburbanizacji w strefie oddziaływania miasta Wągrowiec.

W strategii rozwoju gminy przyjmuje się, że rozwój zabudowy mieszkaniowej powinien następować w sposób uporządkowany i planowy, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które umożliwią racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnią wysokie walory przestrzeni publicznej. Rozszerzenie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną będzie uzasadnione szczególnymi potrzebami rozwojowymi gminy oraz koniecznością zwiększenia dostępności gruntów budowlanych przy jednoczesnym zachowaniu zasad ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu wiejskiego. W planach zagospodarowania przestrzennego rekomenduje się wskazywanie nowych obszarów zabudowy w sposób komplementarny wobec istniejących struktur osadniczych, w pierwszej kolejności w sąsiedztwie terenów już zurbanizowanych i wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Takie podejście pozwoli na racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ograniczenie rozpraszania zabudowy oraz minimalizację kosztów utrzymania infrastruktury.

Mobilność

Na terenie gminy Wągrowiec nie występują autostrady, drogi ekspresowe i drogi krajowe. Stan dróg wojewódzkich w granicach gminy Wągrowiec jest zróżnicowany w zależności od odcinka i przedstawia się następująco:

- droga wojewódzka nr 241 o długości 8,70 km jest w stanie dobrym,
- droga wojewódzka nr 196 o długości 0,85 km jest w stanie dobrym,
- droga wojewódzka nr 190 o długości 6,875 km jest w stanie wystarczającym,
- droga wojewódzka nr 190S o długości 1,17 km jest w stanie wystarczającym.

Mniejsze jest oddziaływanie dróg powiatowych i gminnych, gdyż obsługują one jedynie lokalny ruch pojazdów, w szczególności samochodów osobowych. Drogi powiatowe i drogi gminne są w zależności od odcinka i lokalizacji zróżnicowane względem natężenia ruchu i stanu technicznego. Nie prowadzi się na nich pomiarów natężenia ruchu, a modernizacja prowadzona jest w miarę potrzeb oraz możliwości finansowych.

Przez gminę Wągrowiec przebiegają linie kolejowe:

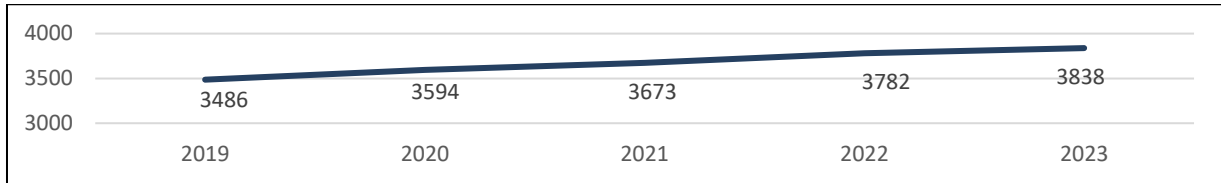
- 356 – niezelektryfikowana, linią kursują pociągi osobowe na trasie Poznań Główny - Wągrowiec i Poznań Główny - Gołańcz,
- 236 - niezelektryfikowana jednotorowa linia kolejowa łącząca Wągrowiec z miejscowością Bzowo Goraj przez Rogoźno Wielkopolskie i Ryczywół, obsługuje wyłącznie ruch towarowy.

Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe występujące na terenie gminy składa się łącznie 3838 mieszkań zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2023 r. Standardy średniej powierzchni użytkowej mieszkania są niższe niż dla

powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski. Poniżej przedstawiono jak zmieniała się liczba mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023.

Wykres 23 Liczba mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023

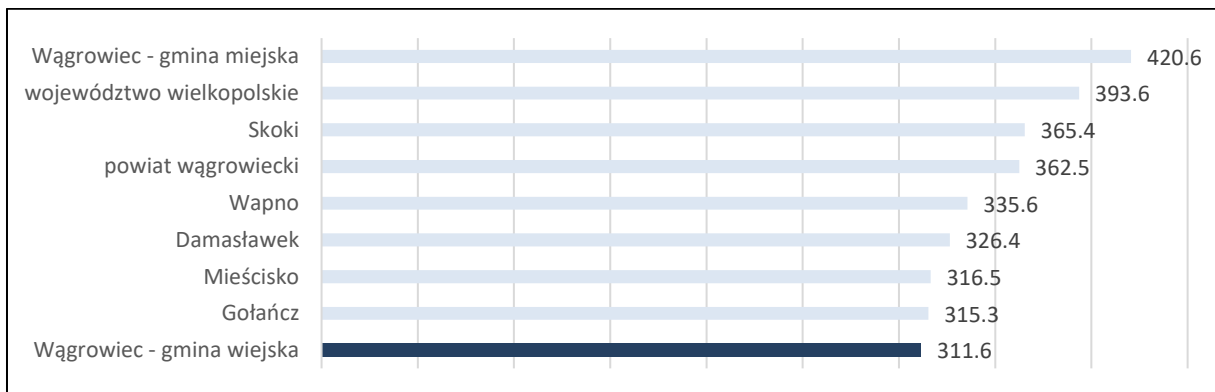

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2019 - 2023 liczba mieszkańców na terenie gminy zwiększyła się o 354 mieszkania.

Poniżej przedstawiono porównanie powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i gmin powiatu wągrowieckiego pod względem liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wykres 24 Wskaźnik liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie wągrowieckim, województwie wielkopolskim i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Gmina Wągrowiec charakteryzuje się najniższym analizowanym wskaźnikiem spośród wszystkich gmin powiatu wągrowieckiego – wartość ta jest niższa niż dla powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.

Patrząc na rynek budowlany i mieszkaniowy w kontekście regionalnym, widać wyraźnie, że intensyfikacja działalności budowlanej ma miejsce głównie w największych miastach województwa, takich jak Poznań, Kalisz, Piła i Konin. Wysokie wskaźniki oddanych do użytku mieszkań występują także na obszarach wiejskich, szczególnie w rejonach położonych w pobliżu tych miast. Sugeruje to tendencję do rozszerzania zabudowy mieszkaniowej na tereny wiejskie, które znajdują się w sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich, w tym w gminie Wągrowiec.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy należy dobre połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (Poznań, Gniezno, Piła), rozwinięta sieć drogowa, funkcjonowanie linii kolejowych, stosunkowo bogate zasoby kulturowe, rozwinięta sieć wodociągowa, teleinformatyczna i elektroenergetyczna, funkcjonujące oczyszczalnie ścieków, estetyka przestrzeni publicznej na stosunkowo wysokim poziomie.

Jako niezadowolające należy wskazać stan dróg wymagający poprawy, dostępność mieszkań najniższą wśród gmin powiatu wągrowieckiego, brak systemu ciepłowniczego, marginalny zasięg sieci gazowej, niedobory w infrastrukturze turystycznej, stosunkowo niski zasięg sieci kanalizacyjnej, brak PSZOK.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Wągrowiec.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski wg J. Kondrackiego prawie cały powiat wągrowiecki jest położony w obrębie Pojezierza Chodzieskiego stanowiącego część Pojezierza Wielkopolskiego. Stopień antropogenicznych przekształceń rzeźby na opisywanym terenie jest ograniczony terytorialnie. Istotne zmiany rzeźby występują w obrębie terenów zabudowanych i komunikacyjnych, gdzie istnieją liczne nasypy pod budynkami i terenami komunikacyjnymi, a w niektórych przypadkach niwelacje pierwotnie bardziej stromych powierzchni.

Zgodnie z mapą opracowaną przez Instytut Upraw i Nawożenia Gruntów w Puławach na terenie gminy Wągrowiec znajdują się gleby bielcowe, brunatne właściwe, brunatne kwaśne, glejowe, torfowo mułowe, torfowe torfowisk niskich, murszowo torfowe, murszowo-mineralne, czarne ziemie właściwe oraz czarne ziemie zdegradowane. Największe kompleksy czarnych ziem właściwych i zdegradowanych są zlokalizowane w okolicach Łazisk, Ochodzy, Przysieki, Wiatrowa, Jankowa, Sieńska i Rudniczyna. Ze względu na przydatność do uprawy rolnej, gleby podzielono na kompleksy przydatności rolniczej. Na terenie gminy przeważają gleby zaliczane do kompleksu żyniego dobrego (28%), żyniego słabego (26%), żyniego bardzo dobrego (18%), żyniego bardzo słabego (11%) i zbożowo – pastewnego mocnego (10%). Pod względem podziału na klasy bonitacyjne gleb, przeważają gleby klasy IVa (37%), V (30%), IVb (13%) i VI (12%).

Na terenie Gminy znajdują się 4 osuwiska w Rąbczynie o łącznej powierzchni 0,34 ha oraz 13 terenów zagrożonych ruchami masowymi (w miejscowościach Pawłowo Żońskie, Kaliszany, Grylewo, Kobylec, Bukowiec, Łaziska, Rąbczyn).

Złoża kopalne

Na obszarze gminy Wągrowiec występują niewielkie zasoby surowców mineralnych. Gmina Wągrowiec nie jest szczególnie zasobna w surowce mineralne, które występują tu w niewielkich ilościach. Są to głównie kruszywa naturalne. We wschodniej części gminy występują kredy, a w złożu Sienno zlokalizowane są piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej. Złoża posiadają różny stopień eksploatacji, niektóre są rozpoznane, lecz nie rozpoczęto na nich eksploatacji, część jest aktualnie eksploatowanych, a na części wydobywanie zostało już zakończone.

Wody

Wody powierzchniowe

Podstawową dla omawianego obszaru rzeką jest Wełna przepływająca przez gminę ze wschodu na zachód. Układ hydrologiczny gminy Wągrowiec obejmuje także liczne jeziora m.in.: Durowskie, Kaliszańskie, Kobyleckie, Bracholińskie, Łęgowskie i Grylewskie. Poniżej przedstawiono dane dotyczące poszczególnych JCWP znajdujących się na terenie gminy Wągrowiec:

A) RW600010186589 „Rudka”:

- status: naturalna część wód,

- stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- B) LW10227 „Kaliszańskie”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- C) RW6000181966979 „Mała Wełna od Dopływu z Rejowca do ujścia”:
- status: silnie zmieniona część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- D) RW60001618651 „Wełna od Lutomni do Nielby”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wełna w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- E) RW60001818649 „Gołaniecka Struga”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- F) RW60001618699 „Wełna od Nielby do ujścia”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla troci wędrowniej) oraz Wełna w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego),

- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- G) RW600010186563 „Dopływ z jez. Sarbi”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- H) LW10221 „Starskie”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- I) LW10218 „Łęgowo”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (węgorz europejski),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- J) LW10218 „Łęgowo”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (węgorz europejski),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- K) LW10206 „Łekno”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- L) RW600009186369 „Kanał Ruda Koźłanka - Nieświastowice”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,
 - przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
- M) LW10207 „Bracholińskie”:
- status: naturalna część wód,
 - stan ogólny: zły stan wód,

- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

N) LW10210 „Rgielskie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, fosfor ogólny]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,

O) LW10212 „Grylewskie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

P) LW10215 „Czeszewskie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

Q) LW10216 „Kobyleckie”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

R) LW10217 „Durowo”:

- status: silnie zmieniona część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny,
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

S) RW6000181865299 „Nielba”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

T) RW600015186389 „Dopływ z Gruntowic”:

- status: naturalna część wód,
- stan ogólny: zły stan wód,
- przypisane cele środowiskowe:
 - stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
 - stan chemiczny: dobry stan chemiczny,

Stan JCWP w gminie Wągrowiec oceniony został jako zły.

Wody podziemne

Gmina Wągrowiec leży w granicach jednolitej części wód podziemnych JCWPd GW600042 (stan ogólny dobry, przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny).

Na terenie gminy Wągrowiec znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Nr 143 Subzbiornik Inowrocław-Gniezno. Dla większości obszaru zbiornika GZWP istnieje obecnie zagrożenie związane z deficytem ilości wód dostępnych do zagospodarowania. Zagrożenie to występuje w odniesieniu do zapotrzebowania wynikającego z wielkości ustalonych zasobów eksploatacyjnych, jak i określanych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz z niewielkiej odnawialności zasobów wód podziemnych tego zbiornika.

Formy ochrony

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Gmina nie leży w obrębie parków narodowych, parków przyrodniczo-krajobrazowych. Na terenie gminy nie są zlokalizowane użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne.

Poniżej przedstawiono lokalizację gminy względem różnych form ochrony przyrody.

Specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000

Na terenie gminy zlokalizowany jest specjalny obszar ochrony siedlisk NATURA 2000 „Jezioro Kaliszańskie” (PLH300044).

Rysunek 5 Położenie gminy Wągrowiec względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000

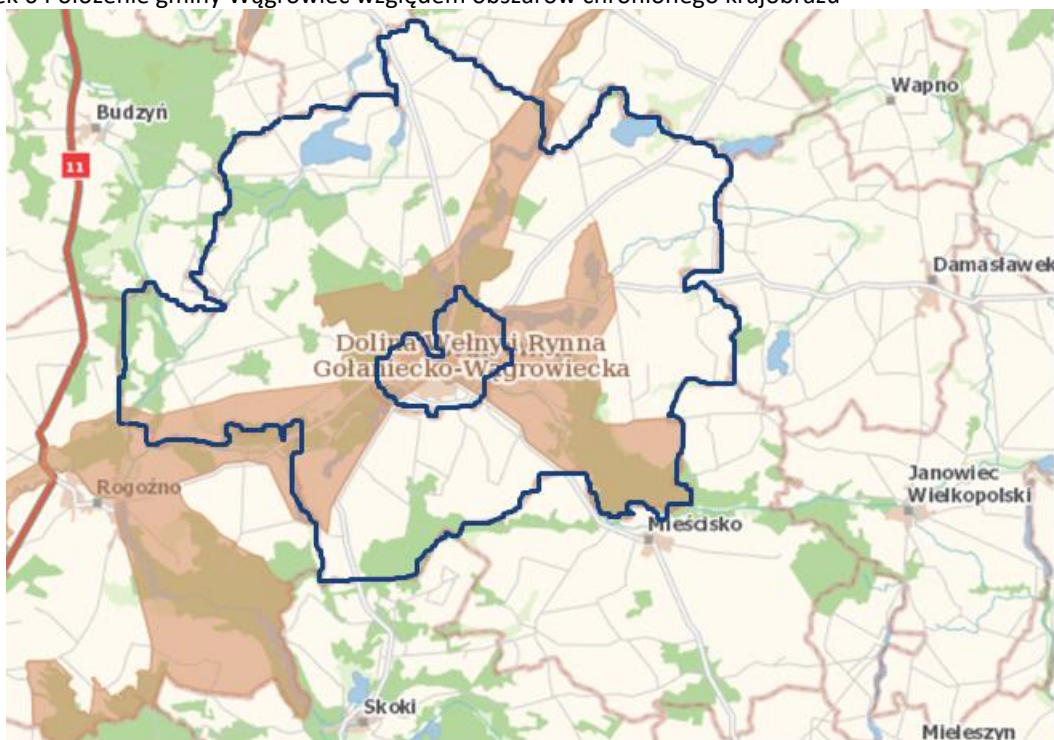

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy zlokalizowany jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina Welny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”

Rysunek 6 Położenie gminy Wągrowiec względem obszarów chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowany jest rezerwat „Debina”

Rysunek 7 Położenie gminy Wągrowiec względem rezerwatów przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowanych jest 16 pomników przyrody zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 21 Pomniki przyrody w gminie Wągrowiec

KOD	RODZAJ	LOKALIZACJA
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3294	drzewo	Potulice
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3295	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3296	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3297	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3298	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3299	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3301	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3305	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3306	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3308	grupa drzew	Potulice
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3309	grupa drzew	Potulice
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.3310	grupa drzew	Potulice
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5400	drzewo	Dębina
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5401	drzewo	Wiatrowo
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5402	grupa drzew	Wiatrowo

PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5403	grupa drzew	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5404	grupa drzew	Grylewo
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5406	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5407	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5408	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5409	drzewo	Rąbczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.5410	drzewo	Bartodzieje
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.10266	drzewo	Kaliszany
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.10282	drzewo	Nowe/Żelice/Rudnicze
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.10283	drzewo	Łosiniec/Przysieczyn
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.10284	drzewo	Przysieka
PL.ZIPOP.1393.PP.3028072.10285	drzewo	Przysieka

Źródło: www.crfop.gdos.gov.pl

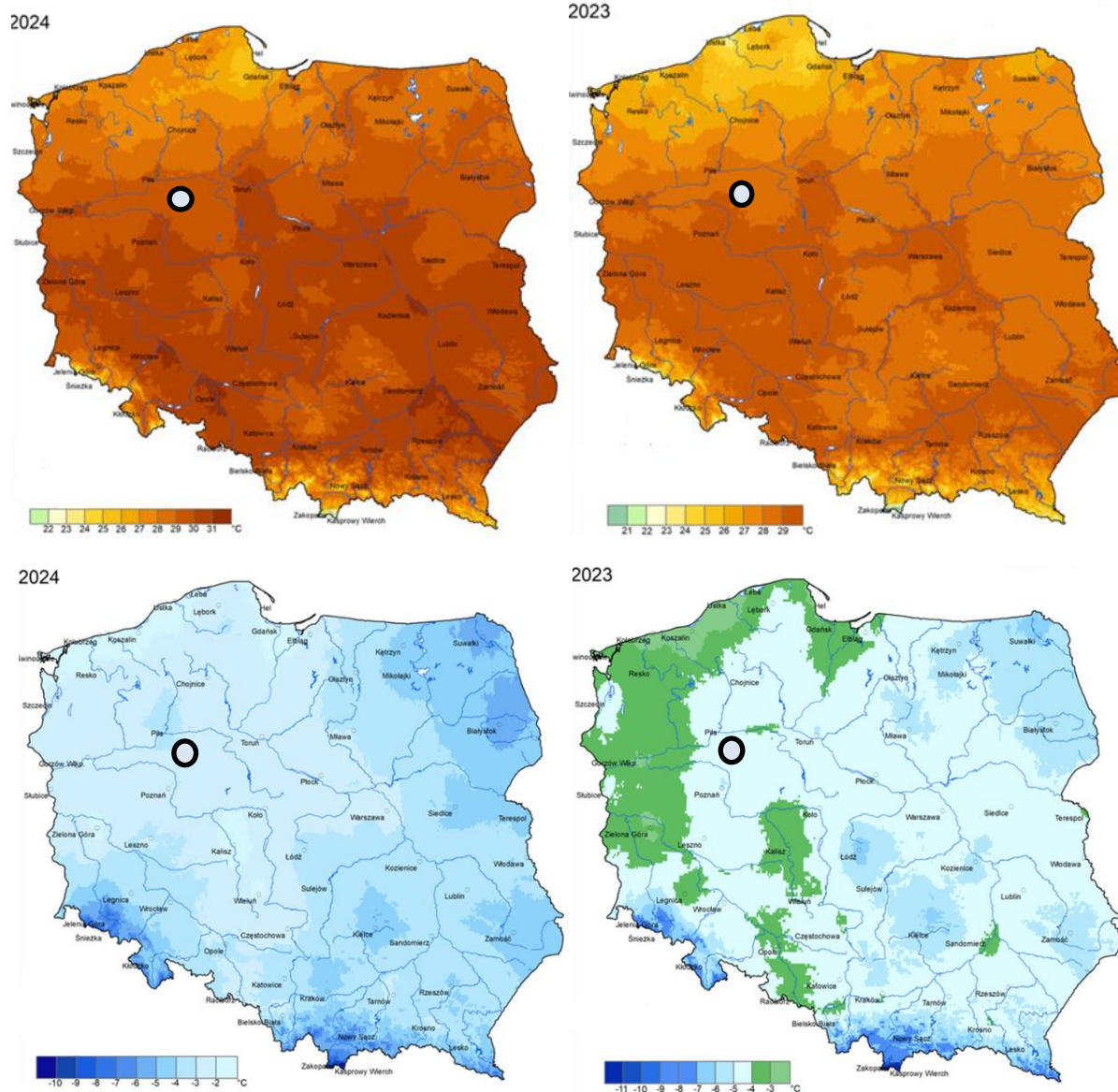
Powietrze

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest transport drogowy.

Warunki pogodowe

Poniżej zaprezentowano graficznie dane lat 2023-2024 r. i zaznaczono lokalizację gminy Wągrowiec.

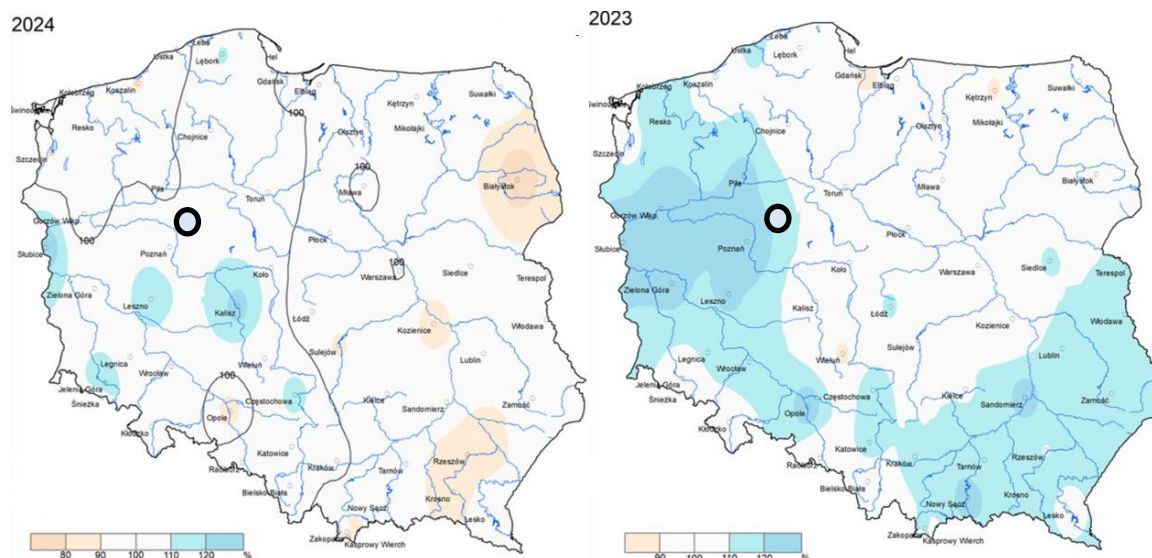
Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Wągrowiec w latach 2023-2024 nie odnotowano ekstremalnych temperatur w skali kraju.

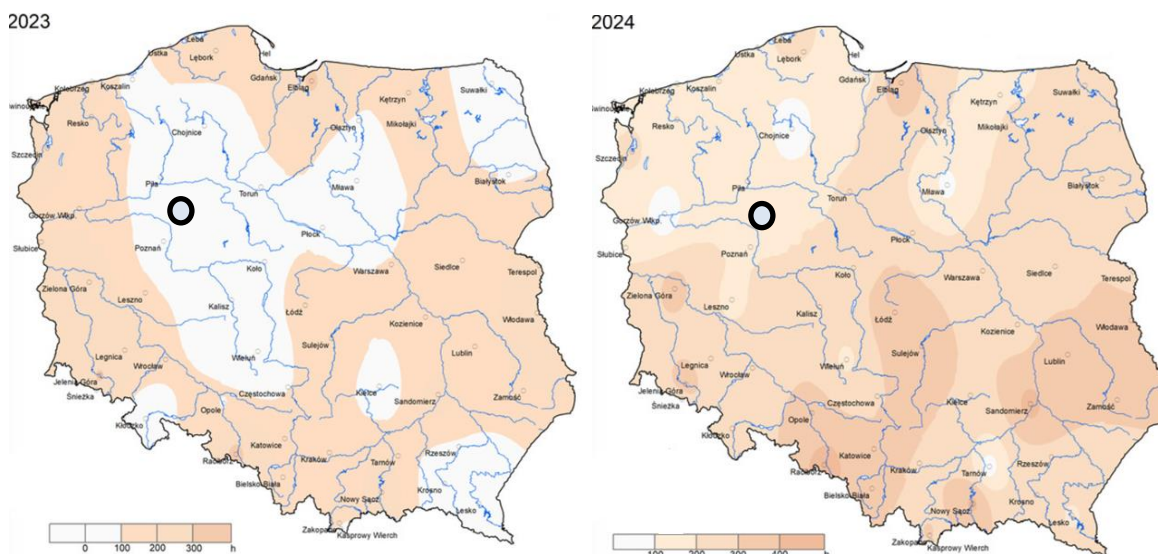
Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Wągrowiec w 2023 r. odnotowano niewielkie anomalie sumy opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.

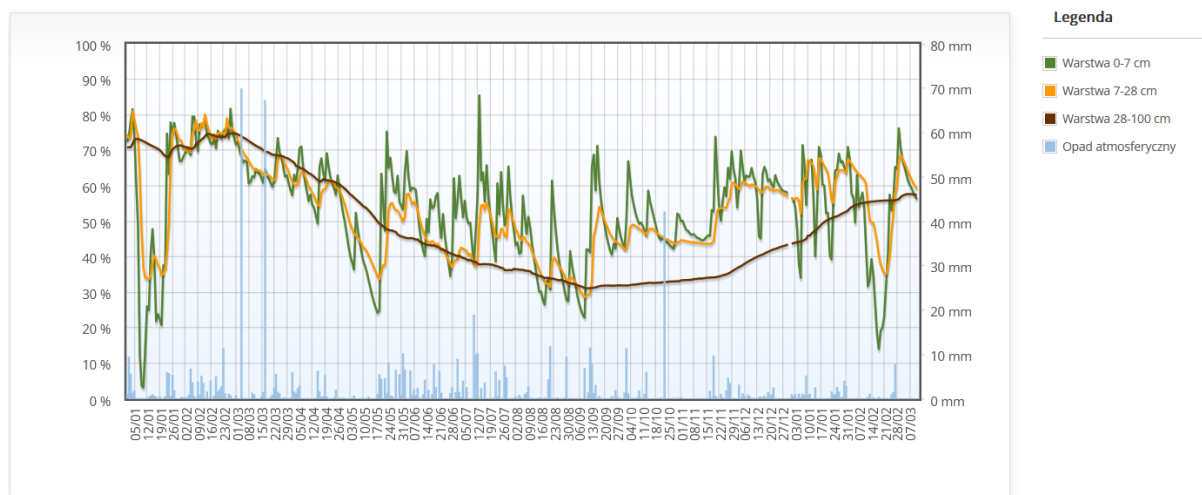

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Wągrowiec w latach 2023-2024 nie odnotowano anomalnego usłonecznienia w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Wągrowiec jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu wągrowieckiego w 2024 r.

Wykres 25 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu wągrowieckiego (2024 r.)

Źródło: www.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie był niższy niż 40% w kilku miesiącach, co mogło wskazywać na deficyt wody w strefie korzeniowej. Wartości wskaźnika rokrocznie prezentują podobne wartości.

Odnawialne źródła energii

W gminie istnieją dobre warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zauważalny jest wzrost liczby instalacji OZE w gminie (szczególnie widoczny jest wzrost liczby wydawanych decyzji na lokalizację farm fotowoltaicznych). Ponadto na terenie gminy powstają mikroinstalacje na potrzeby indywidualnych gospodarstw. **DIAGNOZA**

Do głównych atutów gminy należą dobre parametry gleb, rozwinięta sieć rzeczna, brak ekstremalnych zjawisk pogodowych, wzrost wykorzystania OZE, ustanowione formy ochrony przyrody. Jako niezadowolające należy wskazać problem tzw. „niskiej emisji”.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Wągrowiec oraz wyniki badania ankietowego pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- sfera klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze społecznej.

Tabela 22 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– wzrost liczby mieszkańców – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – rozwinięta baza kulturalna – rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – odpowiednie zarządzanie kryzysowe – rozwinięta współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	– utrzymujący się poziom bezrobocia – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – stosunkowo niska aktywność organizacji pozarządowych –
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi	– niewystarczająca powierzchnia terenów do rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz ryzyko rozproszonej zabudowy w przypadku braku planów miejscowych

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z sytuacją demograficzną, rozbudowaną bazą kulturalną i sportową, bezpieczeństwem publicznym, odpowiednim zarządzaniem kryzysowym, rosnącą działalnością organizacji pozarządowych oraz rozwiniętą współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Słabe strony dotyczą stosunkowo niskiej aktywności mieszkańców w organizacjach pozarządowych, występowania problemów społecznych,. Jako szanse należy wskazać

możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych, a jako zagrożenia dla rozwoju gminy, definiowane są jako niewystarczająca powierzchnia terenów predysponowanych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz ryzyko rozproszenia zabudowy w przypadku braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze gospodarczej.

Tabela 23 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – stabilna sytuacja finansowa gminy – potencjał do rozwoju agroturystyki	– utrzymujący się poziom bezrobocia – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – poziom zamożności mieszkańców jeden z najniższych spośród gmin powiatu wągrowieckiego
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	– niska rozpoznawalność turystyczna i gospodarcza gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z wzrostem przedsiębiorczości w gminie, potencjałem do rozwoju agroturystyki czy stabilną sytuacją finansową gminy. Szansą dla gminy w omawianej sferze są fundusze zewnętrzne. Jako słabe strony zdefiniowano poziom zamożności mieszkańców, utrzymujący się poziom bezrobocia, odpływ wykwalifikowanej kadry. Zagrożenia to niska rozpoznawalność turystyczna gminy oraz niestabilność prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze przestrzennej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (Poznań, Gniezno, Piła) – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej – rozbudowana sieć wodociągowa – funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	– jakość dróg wymagająca remontów i modernizacji – występujący problem tzw. „niskiej emisji” – brak systemu ciepłowniczego – stosunkowo niewielki zasięg sieci kanalizacyjnej – marginalny zasięg sieci gazowej – wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań – brak PSZOK

– estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie	
SZANSE – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	ZAGROŻENIA – mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dostępności komunikacyjnej gminy, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, rozbudowanej sieci wodociągowej, estetyki publicznej, funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano niewielki zasięg sieci kanalizacyjnej, brak PSZOK, jakość dróg wymagającą poprawy, marginalny zasięg sieci gazowej, niską dostępność mieszkań, brak systemu ciepłowniczego. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze klimatyczno-przestrzennej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze klimatyczno-przestrzennej

MOCNE STRONY – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – rozwinięta sieć rzeczna – wzrost wykorzystania OZE w gminie – ustanowione formy ochrony przyrody	SŁABE STRONY – występujący problem tzw. „niskiej emisji”
SZANSE – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	ZAGROŻENIA – niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wzrostu wykorzystania OZE w regionie, dobrych parametrów gleb i rozwiniętej sieci rzecznej, ustanowionych form ochrony przyrody. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano występujące zjawisko tzw. „niskiej emisji”. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Identyfikacja potencjału

Na podstawie analizy uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i przyrodniczych zidentyfikowano kluczowe czynniki, które mogą determinować rozwój gminy wiejskiej Wągrowiec. Wskazując na rozwój, skupiono się przede wszystkim na potencjale gospodarczym, turystycznym i inwestycyjnym.

Uwarunkowania rozwoju rolnictwa w regionie, w tym w gminie Wągrowiec, wymuszają modernizację gospodarstw rolnych i ich łączenie z działalnością usługową, zwłaszcza w obszarze agroturystyki. Gmina posiada znaczną ilość terenów rolnych oraz walory przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki wiejskiej. Jednym z kluczowych trendów współczesnej turystyki jest rozwój form alternatywnych, ekologicznych i opartych na lokalnym dziedzictwie kulturowym oraz przyrodniczym. W tym kontekście gmina Wągrowiec może stać się atrakcyjnym miejscem dla agroturystyki oraz przedsięwzięć związanych z ekoturystyką.

Gmina posiada znaczne zasoby wodne, w tym jeziora i rzeki, które stwarzają potencjał dla turystyki wodnej, w tym kajakarstwa, wędkarstwa oraz rekreacji wodnej. Bliskość Wągrowca jako centrum administracyjno-usługowego dodatkowo wspiera rozwój turystyki weekendowej oraz inwestycji w infrastrukturę rekreacyjną. Obecność atrakcyjnych terenów zielonych sprzyja również rozwojowi tras pieszych i rowerowych, co może przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających.

W gminie występują także liczne zabytki i obiekty historyczne, które mogą być wykorzystane w celach turystycznych i edukacyjnych. Zabytkowe kościoły, dwory oraz układy przestrzenne miejscowości mogą stanowić podstawę do rozwoju oferty kulturalno-historycznej, np. w formie szlaków tematycznych czy festiwali.

Potencjał gospodarczy gminy związany jest również z możliwością wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zrównoważony rozwój energetyczny może stanowić istotny element strategii rozwoju, poprawiając niezależność energetyczną i przyczyniając się do ochrony środowiska.

Kluczowe dla rozwoju gospodarczego gminy Wągrowiec jest również pozyskiwanie nowych inwestorów. Bliskość miasta Wągrowiec oraz dostępność terenów inwestycyjnych wymagają odpowiedniego uzbrojenia i promocji, co może przyczynić się do wzrostu zatrudnienia i poprawy warunków życia mieszkańców. Stworzenie rozpoznawalnej marki gminy oraz jej wyróżnika gospodarczego może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Analiza potrzeby podniesienia potencjału endogenicznego Gminy Wągrowiec

Potencjał endogeniczny gminy Wągrowiec stanowi zespół wewnętrznych zasobów i uwarunkowań, które determinują kierunki jej rozwoju społecznego, gospodarczego, kulturowego i środowiskowego. Obejmuje on zasoby przyrodnicze, dziedzictwo historyczne i kulturowe, lokalną przedsiębiorczość, aktywność społeczną mieszkańców oraz kapitał instytucjonalny.

Celem poniższego opracowania jest wskazanie potrzeby podniesienia potencjału endogenicznego gminy, w oparciu o diagnozę i wnioski zawarte w części pierwszej Strategii. Wykazano również, w jaki sposób kierunki działań i planowane przedsięwzięcia wpisują się w 5. Cel Polityki Unii Europejskiej – „Europa bliżej obywateli”, promujący zrównoważony i zintegrowany rozwój terytorialny z poszanowaniem środowiska, dziedzictwa i tożsamości lokalnej.

Zasoby i uwarunkowania endogeniczne Gminy Wągrowiec

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy zidentyfikowano następujące kluczowe obszary potencjału endogenicznego:

- Zasoby przyrodniczo-środowiskowe:

- położenie w atrakcyjnym krajobrazowo obszarze Pałuk, w otoczeniu lasów i licznych jezior (m.in. Kaliszańskie, Grylewskie, Kobyleckie),
- wysokie walory przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki wodnej, wędkarskiej, rowerowej i przyrodniczej,
- obecność ścieżek edukacyjnych i obszarów chronionych („Bracholińska Ostoja”, „Galeria Budek Lęgowych”),
- duży potencjał w zakresie edukacji ekologicznej i rekreacji w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Zasoby kulturowe i historyczne:
 - dziedzictwo kulturowe o znaczeniu regionalnym – kościół św. Mikołaja w Tarnowie Pałuckim, stanowiska archeologiczne w Łeknie, związki ze Szlakiem Piastowskim i cysterskim,
 - bogata tradycja lokalna i silna tożsamość mieszkańców, pielęgnowana przez organizacje społeczne i instytucje kultury,
 - aktywność Gminnego Ośrodka Kultury w Łeknie i Biblioteki Publicznej z filiami jako centrów integracji społecznej i animacji kultury.
- Zasoby społeczne i kapitał ludzki:
 - stabilna sytuacja demograficzna – wzrost liczby mieszkańców, dodatni bilans migracji, relatywnie młoda struktura wieku,
 - rozwinięta sieć szkół i placówek wychowawczych,
 - aktywność mieszkańców w życiu społecznym, działalność kół gospodyń wiejskich, OSP i lokalnych stowarzyszeń,
 - wzrost liczby fundacji i organizacji społecznych, mimo nadal niższego wskaźnika niż średnia wojewódzka
- Zasoby gospodarcze:
 - rolniczy charakter gminy – wysokiej jakości gleby, tradycja uprawy zbóż, rzepaku i buraków cukrowych,
 - rozwój przedsiębiorczości opartej na działalności mikro- i małych firm, głównie w sektorze budownictwa, handlu i usług,
 - potencjał do rozwoju agroturystyki i krótkich łańcuchów dostaw produktów lokalnych,
 - bliskość miasta Wągrowca oraz dogodne położenie komunikacyjne przy linii kolejowej i sieci dróg wojewódzkich.
- Zasoby infrastrukturalne:
 - gęsta sieć obiektów sportowych i rekreacyjnych (boiska, świetlice, kąpieliska w Kamienicy i Kobylcu),
 - dostęp do podstawowych usług publicznych, edukacji i ochrony zdrowia,
 - modernizowana infrastruktura drogowa, wodociągowa i kanalizacyjna,
 - rozwijająca się cyfryzacja usług administracyjnych (ePUAP, e-Doręczenia, system komunikacji elektronicznej).

Bariery i deficyty w wykorzystaniu potencjału endogenicznego

Pomimo posiadania licznych atutów wewnętrznych, pełne wykorzystanie potencjału Gminy Wągrowiec napotyka na określone bariery rozwojowe:

- niewystarczająca infrastruktura turystyczna i noclegowa, ograniczająca rozwój ruchu turystycznego i gospodarczego,
- niska rozpoznawalność marki turystyczno-kulturowej gminy w skali regionu,
- brak systemowej promocji produktów lokalnych i agroturystyki,

- ograniczona aktywność części organizacji pozarządowych i niewystarczające sieciowanie partnerstw międzysektorowych,
- migracja ludzi młodych w kierunku dużych miast i deficyt inicjatyw zatrzymujących ich w gminie,
- niewystarczająca specjalistyczna opieka zdrowotna oraz potrzeba poprawy dostępności usług społecznych,
- niewykorzystane możliwości współpracy międzygminnej w zakresie rozwoju kultury, turystyki i promocji regionu.

W celu wzmocnienia i pełniejszego wykorzystania zasobów wewnętrznych gminy zaplanowano szereg działań strategicznych, odpowiadających na powyższe deficyty i spójnych z 5. Celem Polityki UE. Ponadto proces opracowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec został oparty na zasadzie partnerstwa i partycypacji społecznej. W konsultacjach oraz warsztatach uczestniczyli przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, sołectw, radnych, jednostek OSP, kół gospodyń wiejskich, stowarzyszeń i mieszkańców. W dalszym etapie realizacji strategii planuje się utrzymanie i rozszerzenie współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego poprzez:

- ich włączenie w realizację przedsięwzięć kulturalnych, edukacyjnych i ekologicznych,
- udział w programach grantowych i partnerskich,
- konsultowanie dokumentów wykonawczych i monitorowanie efektów strategii.

Organizacje te stanowią integralną część lokalnego potencjału endogenicznego – poprzez swoją aktywność, wolontariat i działania społeczne budują zaufanie, tożsamość i współodpowiedzialność mieszkańców za rozwój gminy.

II CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele rozwoju gminy

W przedmiotowym punkcie opisano wizję rozwoju gminy i misję Gminy Wągrowiec oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

Opracowanie głównych założeń Strategii zostało poprzedzone procesem, w którym uczestniczyły różne podmioty zaangażowane w rozwój społeczno-gospodarczy gminy. W niniejszym punkcie zaprezentowano przebieg tego procesu, z uwzględnieniem uczestniczących w nim instytucji i organizacji. Podstawą do sformułowania założeń były analizy zawarte w niniejszym dokumencie, jak również wnioski płynące z konsultacji przeprowadzonych z jednostkami organizacyjnymi Gminy Wągrowiec oraz partnerami zewnętrznymi.

W proces definiowania głównych kierunków Strategii zaangażowane były Gminy sąsiednie, a także Powiat Wągrowiecki i Województwo Wielkopolskie. Swoje opinie i uwagi wnieśli również przedstawiciele lokalnych szkół, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu, organizacji pozarządowych z terenu gminy, a także mieszkańcy. W konsultacjach udział wzięli również Dyrektor Regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Tak szerokie grono uczestników pozwoliło na uwzględnienie różnorodnych perspektyw i potrzeb, co przyczyniło się do rzetelnego i kompleksowego opracowania głównych założeń Strategii.

W dalszej części przedstawiono wizję i misję Gminy Wągrowiec.

Wizja

Wizja Gminy Wągrowiec:

Gmina Wągrowiec rozwija się w sposób intensywny, dbając o równowagę między postępem a zrównoważonym rozwojem. Mieszkańcy cieszą się dobrym dostępem do pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, a także różnorodnych form kultury i rekreacji. Przestrzeń publiczna jest estetyczna i przyjazna, a gmina zapewnia czyste środowisko oraz poczucie bezpieczeństwa. Wysoki poziom usług publicznych i silny kapitał społeczny stanowią solidną podstawę dla dalszego rozwoju demograficznego i gospodarczego gminy.

Wizja rozwoju została wypracowana jako efekt pogłębionej refleksji nad jej potencjałem, wyzwaniem oraz oczekiwaniami lokalnej społeczności. Stanowi ona kluczowy element strategii rozwoju, wyznaczając ogólny kierunek działań oraz ramy dla celów i projektów realizowanych w przyszłości. Proces formułowania wizji miał charakter kompleksowy – uwzględniono zarówno lokalne

uwarunkowania geograficzne i strukturalne, jak i szerszy kontekst cywilizacyjny, społeczny oraz gospodarczy.

Wizja ta jest wyrazem aspiracji władz gminy, jej mieszkańców oraz innych podmiotów zaangażowanych w życie lokalne. Powstała w oparciu o analizę aktualnych warunków rozwojowych gminy, takich jak jej położenie i relacje z sąsiednimi jednostkami, a także dynamikę zmian demograficznych, ekonomicznych i społecznych. Szczególną uwagę poświęcono także zasadom ustrojowym, takim jak samorządność, demokracja i społeczeństwo obywatelskie, które odgrywają istotną rolę w lokalnym zarządzaniu i aktywizacji społecznej.

Podczas formułowania wizji brano pod uwagę zróżnicowanie wewnętrzne gminy – zarówno pod względem przestrzennym, jak i społeczno-gospodarczym. Taka analiza umożliwiła zidentyfikowanie obszarów wymagających szczególnego wsparcia oraz tych, które wykazują wysoką dynamikę rozwojową. Kluczowym aspektem było również odniesienie się do wyzwań cywilizacyjnych, takich jak rozwój edukacji, postęp technologiczny czy potrzeba podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Misja

Misja Gminy Wągrowiec:

Gmina Wągrowiec jako istotna część rozwoju powiatu wągrowieckiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Gmina kieruje swoje działania na zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

Trafność opracowania strategii rozwoju gminy w dużej mierze zależy od precyzyjnego określenia jej misji i wizji, które stanowią fundament do wytyczenia celów i kierunków rozwoju. Misja gminy może być rozumiana na różne sposoby, od ogólnych stwierdzeń o celach działania, po bardziej szczegółowe ujęcia, które wskazują na specyficzną rolę gminy w swoim otoczeniu.

Misja powinna być ukierunkowana na służeń mieszkańcom i tworzenie korzyści społecznych poprzez efektywne zarządzanie. Jest to syntetyczne wyrażenie długoterminowych aspiracji gminy oraz jej społecznych funkcji. Misja odpowiada na pytania o cel istnienia gminy, jej zamierzenia, zakres działania oraz potrzeby, które ma zaspokajać.

Gmina realizuje swoją misję poprzez skuteczne zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności. To podstawowy warunek jej istnienia i dalszego rozwoju. Misja wyznacza także unikalną rolę gminy, której nie może przejąć żadna inna instytucja, co jest kluczowe dla skutecznej realizacji strategii. Dzięki wyraźnie określonej misji, gmina może efektywnie zarządzać swoimi zasobami i dążyć do sukcesu w realizacji wspólnych celów społecznych.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji rozwoju gminy. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Gminy Wągrowiec.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy .

Tabela 26 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznego nr 1

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ SPOŁECZNY GMINY WĄGROWIEC	
CEL OPERACYJNY 1.1: Wysoka jakość opieki zdrowotnej i powszechna profilaktyka zdrowotna	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.1.1 Inwestycje w publiczną infrastrukturę zdrowotną	• liczba przeprowadzonych inwestycji w publiczną infrastrukturę zdrowotną
1.1.2 Rozwój usług opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym	• liczba świadczonych usług nad osobami wymagającymi włączenia społecznego
1.1.3 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia oraz promocja profilaktyki zdrowotnej	• liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz zdrowego stylu życia oraz profilaktyki zdrowotnej
CEL OPERACYJNY 1.2: Wysoka jakość edukacji	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.2.1 Rozszerzenie oferty edukacji szkolnej i pozaszkolnej, przedłużenie godzin funkcjonowania świetlic szkolnych	• liczba dzieci korzystająca z rozszerzonej oferty edukacji pozaszkolnej
1.2.2 Rozwój poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym etapie kształcenia	• liczba zrealizowanych godzin poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego • liczba osób objętych doradztwem edukacyjno-zawodowym w tym z osób z niepełnosprawnościami
1.2.3 Podwyższenie kwalifikacji nauczycieli i pracowników pedagogicznych	• liczba nauczycieli i pracowników pedagogicznych, którzy ponieśli swoje kwalifikacje
1.2.4 Doposażenie placówek edukacyjnych wraz z obiektami sportowymi	• liczba doposażonych placówek edukacyjnych
1.2.5 Realizacja programów współpracy szkół	• liczba realizowanych programów współpracy szkół
1.2.6. Budowa i modernizacja infrastruktury żłobkowej, przedszkolnej i szkolnej	• liczba dzieci korzystających z opieki żłobkowej, przedszkolnej i szkolnej
CEL OPERACYJNY 1.3: Włączenie społeczne	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.3.1 Usprawnianie współpracy między pracodawcami, organizacjami pozarządowymi a instytucjami pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	• liczba wydarzeń/kampanii na rzecz aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu
1.3.2 Upowszechnianie aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu	• liczba kampanii na rzecz aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu
1.3.3 Udział społeczeństwa w współuczestniczeniu w życiu publicznym, wzmocnieniu zorganizowanych form aktywności obywatelskiej (rada młodzieżowa, rada seniora)	• liczba kampanii na rzecz zachęcania społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznym
1.3.4 Aktywizacja mieszkańców gminy i osób z niepełnosprawnościami	• liczba wydarzeń/form spędzania czasu adresowanych do grup zainteresowanych
1.3.5 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	• liczba mieszkańców z grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, które podniosły swoje umiejętności cyfrowe
1.3.6 Wystandaryzowanie usług świadczonych w zakresie zapewnienia wsparcia i pomocy	• • liczba osób które podniosły swoje kwalifikacje
1.3.7. Informacja i promocja funduszu sołeckiego	• liczba działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących funduszu sołeckiego
1.3.8. Organizacja klubu integracji społecznej	• Liczba osób korzystających z usług • Liczba osób, które po zakończeniu wsparcia Klubu Integracji Społecznej, podjęły pracę
CEL OPERACYJNY 1.4: Wsparcie sektora organizacji pozarządowych	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.4.1 Wsparcie organizacji pozarządowych oraz przedsięwzięć społecznych	• liczba organizacji korzystających z funduszy na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim
1.4.2 Promocja i upowszechnianie wolontariatu	• liczba wydarzeń/ kampanii na rzecz promocji i upowszechnienia wolontariatu
1.4.3. Promocja wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi	• liczba wydarzeń/kampanii na rzecz promocji wymiany doświadczeń i współpracy
CEL OPERACYJNY 1.5: Rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.5.1 Wspieranie działalności jednostek działających w obszarze kultury	• liczba grantów lub innych form pomocy przyznanych jednostkom działającym w obszarze kultury
1.5.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie gminy	• liczba zrealizowanych przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym
1.5.3 Wspieranie podmiotów działających w obszarze sportu i rekreacji	• liczba grantów lub innych form pomocy przyznanych jednostkom działającym w obszarze sportu i rekreacji
1.5.4 Organizacja wydarzeń sportowych na terenie gminy	• liczba zrealizowanych przedsięwzięć sportowych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym
1.5.5. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska lekkoatletyczne)	• liczba powstałych i zmodernizowanych obiektów sportowych
1.5.6. Rozwój klubów sportowych	• liczba uczestników powstałych klubów
1.5.7. Rozwój infrastruktury kulturalnej	• liczba powstałych lub zmodernizowanych obiektów o funkcji kulturalnej
1.5.8. Rozwój infrastruktury ścieżek i szlaków turystycznych	• • liczba powstałych ścieżek pieszo-rowerowych oraz ścieżek edukacyjnych
CEL OPERACYJNY 1.6: Zapewnienie sprawnej administracji publicznej i usług bezpieczeństwa publicznego	
Kierunki działań	Wskaźniki
1.6.1 Rozwój i promocja e-usług administracji publicznej	• liczba wprowadzonych e-usług publicznych
1.6.2 Zapewnienie odpowiedniego zarządzania kryzysowego	• liczba sprawozdań z działania jednostki odpowiedzialnej za zarządzanie kryzysowe w gminie
1.6.3 Rozwój współpracy międzygminnej i międzysektorowej	• liczba porozumień/partnerstw , do których przystąpiła Gmina
1.6.4 Wsparcie jednostek dbających o bezpieczeństwo publiczne i podmioty obrony ludności i ochrony cywilnej	• liczba wspartych jednostek ochotniczych straży pożarnych
1.6.5. Rozwój infrastruktury i wyposażenia związanego z obroną ludności i ochroną cywilną	• liczba miejsc powstałych w schronach i miejscach doraźnego schronienia, • liczba wyznaczonych zastępczych miejsc szpitalnych • liczba utworzonych magazynów OI i OC

Tabela 27 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznego nr 2

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY WĄGROWIEC	
CEL OPERACYJNY 2.1: Wsparcie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw	
Kierunki działań	Wskaźniki
2.1.1 Pozyskiwanie inwestorów	- liczba nowych przedsiębiorstw, które przeprowadziły inwestycje w gminie, - liczba istniejących przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia - liczba osób, które znalazły zatrudnienie
2.1.2 Wsparcie dla przedsiębiorców	- liczba spotkań organizowanych przez gminę dla przedsiębiorców - liczba działań na rzecz przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków związanych z ich działalnością
2.1.3 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	- liczba instytucji otoczenia biznesu działających w gminie - liczba działań podjętych przez gminę na rzecz wsparcia przedsiębiorców
2.1.4 Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce, wsparcie szkoleniowo-doradcze na rzecz tworzenia przedsiębiorstw i samozatrudnienia oraz dla lokalnych przedsiębiorstw i ich pracowników	liczba kampanii szkoleniowych w zakresie tworzenia przedsięwzięcia i samozatrudnienia
CEL OPERACYJNY 2.2: Wykorzystanie walorów gminy do jej rozwoju gospodarczego	
Kierunki działań	Wskaźniki
2.2.1 Optymalne wykorzystanie istniejących terenów inwestycyjnych i tworzenie nowych	- liczba nowych inwestycji na istniejących terenach inwestycyjnych - liczba nowych terenów inwestycyjnych
2.2.2 Opracowanie systemu promocji inwestycyjnej gminy	liczba kampanii promujących ofertę inwestycyjną gminy i /lub działań na rzecz poszerzenia oferty
2.2.3 Zapewnienie wysokiej jakości obsługi inwestora	liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w tym zakresie
2.2.4 Wspieranie rozwoju agroturystyki i tworzenie warunków do rozwoju usług turystycznych	- liczba nowych obiektów agroturystycznych - liczba nowych inwestycji zwiększających atrakcyjność turystyczną gminy - liczba kampanii promujących gminę, w tym ofert przygotowanych dla turystów
2.2.5 Zwiększenie rozpoznawalności i budowa marki lokalnych produktów/usług	liczba wydarzeń/kampanii promujących lokalne produkty/usługi
CEL OPERACYJNY 2.3: Rozwój różnych form rolnictwa	
Kierunki działań	Wskaźniki
2.3.1 Promocja lokalnych producentów rolniczych i ich produktów	liczba wydarzeń/kampanii promocyjnych lokalnych produktów
2.3.2 Promocja i wspieranie rozwoju rolnictwa wysokiej jakości, w tym ekologicznego	liczba wydarzeń/kampanii na rzecz promocji i wsparcia rozwoju rolnictwa wysokiej jakości
2.3.3 Edukacja rolników w zakresie korzyści wynikających z łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi	liczba rolników, którzy podnieśli wiedzę na temat łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi
CEL OPERACYJNY 2.4: Racjonalna gospodarka finansami publicznymi	
Kierunki działań	Wskaźniki
2.4.1 Zwiększenie dochodów własnych gminy	- ściągalność podatków i opłat lokalnych (%) - liczba działań na rzecz podniesienia świadomości mieszkańców w zakresie płacenia podatków na terenie gminy
2.4.2 Efektywne zarządzanie wydatkami publicznymi	liczba przeprowadzonych audytów finansowych i wdrożonych zaleceń z nich wynikających
2.4.3 Pozyskiwanie dofinansowania zewnętrznego, w szczególności bezzwrotnego	wartość pozyskanych dotacji i środków zewnętrznych

Tabela 28 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 3

CEL STRATEGICZNY 3: SPÓJNY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY WĄGROWIEC	
CEL OPERACYJNY 3.1: Rozwój infrastruktury technicznej	
Kierunki działań	Wskaźniki
3.1.1 Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	- długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej - liczba nowych użytkowników sieci wodociągowej
3.1.2 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	- długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej - liczba nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej
3.1.4 Wspieranie tworzenia i funkcjonowania punktów PSZOK	liczba oddanych odpadów do PSZOK
3.1.6 Budowa i modernizacja infrastruktury komunalnej	- liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków - Liczba budynków objętych dostępem do nowo wybudowanej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
CEL OPERACYJNY 3.2: Rozwój infrastruktury transportowej i brak wykluczenia komunikacyjnego w gminie	
Kierunki działań	Wskaźniki
3.2.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	długość wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych dróg gminnych
3.2.3 Budowa i modernizacja dróg, ścieżek i szlaków rowerowych na terenie gminy	długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg, ścieżek i szlaków rowerowych
3.2.4 Działania na rzecz integracji transportu kolejowego z innymi środkami transportu	liczba inwestycji/przedsięwzięć w zakresie infrastruktury ułatwiającej integrację różnych środków transportu
3.2.5. Polepszenie dostępności transportu publicznego	Liczba osób korzystających z transportu publicznego i/lub nowych linii lub kursów
CEL OPERACYJNY 3.3: Estetyka, dostępność, planowanie i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej na wysokim poziomie	
Kierunki działań	Wskaźniki
3.3.1 Działania zapewniające bezpieczeństwo przestrzeni publicznej	- liczba nowych punktów monitoringu przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej - liczba działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa przestrzeni publicznej
3.3.2 Planowanie przestrzenne przeciwdziałające konfliktom społecznym i przestrzennym	powierzchnia terenów z wydanymi decyzjami administracyjnymi objętymi planami miejscowymi
3.3.3 Likwidacja barier architektonicznych w obiektach/przestrzeni użyteczności publicznej	- udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni gminy - liczba obiektów/przestrzeni publicznych, w których zlikwidowano bariery architektoniczne
CEL OPERACYJNY 3.4: Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego gminy	
Kierunki działań	Wskaźniki
3.4.1 Rewitalizacja, ochrona i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury	liczba wspartych obiektów zabytkowych i zasobów kultury
3.4.2 Wykorzystywanie obiektów dziedzictwa historycznego lub kulturowego na cele kulturalne i turystyczne	liczba obiektów dziedzictwa historycznego i kulturowego, które zostały wykorzystane na cele kulturalne i turystyczne
3.4.4. Tworzenie infrastruktury wspierającej rozwój turystyki kulturowej w gminie	liczba obiektów infrastruktury wspierającej rozwój turystyki kulturowej w gminie
CEL OPERACYJNY 3.5: Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy	
Kierunki działań	Wskaźniki
3.5.1 Rozwój infrastruktury turystycznej punktowej	liczba inwestycji w infrastrukturę turystyczną punktową (m.in. parki, skwery, przystanie)
3.5.2 Rozwój infrastruktury turystycznej liniowej	liczba inwestycji w infrastrukturę turystyczną liniową (m.in. drogi, ścieżki, szlaki)
3.5.3 Budowa i promocja spójnej oferty turystycznej gminy	liczba kampanii promujących ofertę turystyczną gminy

Tabela 29 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 4

CEL STRATEGICZNY 4: OCHRONA ŚRODOWISKA I ODPORNOŚĆ NA ZMIANY KLIMATU GMINY WĄGROWIEC	
CEL OPERACYJNY 4.1: Wspieranie i promocja efektywności energetycznej, strategii niskoemisyjnych i rozwoju OZE	
Kierunki działań	Wskaźniki
4.1.1 Prowadzenie działań na rzecz inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym	- liczba kampanii informacyjnych/ działań promocyjnych - liczba wykonanych instalacji w infrastrukturze publicznej
4.1.2 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	- liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych modernizacji energetycznej - liczba obiektów mieszkalnych poddanych modernizacji energetycznej z wykorzystaniem środków z programów "Czyste Powietrze", "Ciepłe Mieszkanie" oraz innych dostępnych źródeł dofinansowania
4.1.3 Aktualizacja realizacji założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec	liczba inwestycji zgodnych z PGN dla Gminy Wągrowiec
4.1.4. Wspieranie działań na rzecz zamkniętego obiegu energii i alternatywnych źródeł energii	- liczba lokalnych instalacji wytwarzających energię - liczba lokalnych instalacji magazynujących energię
4.1.5. Wspieranie rozwoju biogazowni rolniczych	- Liczba biogazowni rolniczych uruchomionych na terenie gminy - Liczba złożonych lub procedowanych wniosków inwestycyjnych dot. biogazowni - Liczba projektów z udziałem gminy dotyczących rozwoju energetyki biogazowej - Liczba spotkań informacyjnych, konsultacji lub wydarzeń promujących inwestycje w biogazownie
CEL OPERACYJNY 4.2: Wspieranie działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych gminy i zwiększenia ich odporności na zmiany klimatu	
Kierunki działań	Wskaźniki
4.2. Działania na rzecz usuwania i utylizacji wyrobów zawierających azbest, w tym modernizacja infrastruktury technicznej zawierającej azbest	- Liczba wydarzeń/kampanii na rzecz działań informacyjnych - Liczba wydarzeń/kampanii na rzecz działań informacyjnych - Ilość zutylizowanych wyrobów zawierających azbest w ramach dofinansowania udzielanego przez gminę - Wysokość wydatków poniesionych przez gminę na transport i utylizację wyrobów zawierających azbest - Liczba nieruchomości objętych dofinansowaniem na transport i utylizację azbestu - Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych
4.2.2 Działania na rzecz usuwania gatunków inwazyjnych	Liczba interwencji

4.2.3 Wspieranie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. tworzenie planów retencji, prawidłowe retencionowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych	• Powierzchnia nowopowstałych obiektów retencyjnych na terenach publicznych zarządzanych przez gminę lub utworzonych z udziałem środków finansowych gminy • powierzchnia terenów objętych planem retencji • liczba działań promocyjnych/kampanii edukacyjnych na rzecz małej retencji • Liczba elementów błękitno-zielonej infrastruktury zastosowanych w przestrzeniach zurbanizowanych
4.2.4 Działania na rzecz rewitalizacji jezior, zbiorników wodnych i rzek	• Liczba złożonych i zrealizowanych wniosków o dofinansowanie działań rewitalizacyjnych • Liczba partnerstw/projektów z udziałem gminy w zakresie ochrony i rewitalizacji wód • Liczba działań edukacyjno-informacyjnych związanych z ochroną zbiorników wodnych
4.2.5 Działania na rzecz utrzymania obecnych form ochrony przyrody i ustanowienia nowych obszarów/form	• liczba/powierzchnia ustanowionych form ochrony przyrody • Liczba działań/przeglądów mających na celu monitoring stanu istniejących obszarów chronionych • Nakłady poniesione na utrzymanie i rozwój form ochrony przyrody
4.2.6 Ochrona wód przed zanieczyszczeniami, w tym pochodzącymi ze źródeł rolniczych	• Liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań informacyjnych lub kampanii edukacyjnych dla rolników w zakresie ochrony wód i gospodarowania nawozami
4.2.7 Zwiększanie powierzchni terenów zieleni, biologicznie czynnych w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej, mikroklimatu oraz warunków życia mieszkańców	• Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów na terenach publicznych • Nakłady finansowe przeznaczone na rozwój i utrzymanie terenów zieleni • Liczba projektów zrealizowanych w zakresie zakładania lub rewitalizacji terenów zielonych
4.2.8 Identyfikacja, likwidacja oraz przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnych wysypisk odpadów na terenie gminy	• Liczba zidentyfikowanych nielegalnych wysypisk odpadów • Liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk odpadów • Liczba interwencji podejmowanych przez gminę lub zgłoszonych do odpowiednich służb • Liczba kampanii informacyjnych prowadzonych w celu zmniejszenia ilości nielegalnych wysypisk śmieci
4.2.9 Wspieranie inicjatyw obywatelskich i lokalnych organizacji na rzecz ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju gminy	• Liczba wydarzeń, warsztatów i kampanii ekologicznych organizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026-2035 są obowiązkowe i fakultatywne plany lub programy funkcjonujące na jej terenie. Stanowią one zbiór szczegółowych rozwiązań i kierunków interwencji, które w dokumencie nie mogły zostać zamieszczone. Część ze wskazanych dokumentów jest aktualna w momencie przygotowania Strategii. Konieczność ich aktualizacji jest analizowana pod kątem całego okresu obowiązywania tego dokumentu. Poniżej wskazano opracowania obowiązkowe, jak i dokumenty o charakterze fakultatywnym, których implementacja ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju.

Planowanie przestrzenne

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy planu zagospodarowania przestrzennego nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.

Plan ogólny gminy

Plan ogólny gminy będzie dokumentem planistycznym obejmującym obszar całej gminy i stanowiącym akt prawa miejscowego. Zastąpi on dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, stając się podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Plan ogólny określać będzie zasady kształtowania i zagospodarowania przestrzeni, funkcje terenów i strefy planistyczne dopuszczalne do wyznaczania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia planu ogólnego będą stanowiły podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, które będą mogły być wydawane wyłącznie dla terenów wskazanych w planie ogólnym jako obszary uzupełnienia zabudowy. Dokument ten będzie opracowywany w oparciu o kierunki rozwoju i zasady zagospodarowania przestrzennego określone w Strategii rozwoju gminy Wągrowiec, zapewniając spójność polityki przestrzennej i strategicznej gminy.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wągrowiec

Zapisy Regulaminu powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi czystości, porządku i estetyki w gminie określonymi w Strategii.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec

Treść rokrocznej Analizy dotycząca przewidywanych prac powinna być zgodna z kierunkami działań dotyczącymi gospodarki odpadami w gminie określonymi w Strategii.

Ochrona Środowiska i adaptacji do zmian klimatu

W przypadku Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec jego aktualizacja – w tym wpisanie nowych planowanych zadań do Planu – oraz ewentualne opracowanie nowego Planu powinny uwzględniać kierunki rozwoju dotyczące budynków mieszkalnych i publicznych, jakości powietrza określonych w Strategii.

Polityka społeczna

Aktualizacja lub opracowanie dokumentów (Programy, Plany lub Strategie dotyczące rozwiązywania problemów społecznych) powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące rozwiązywania problemów społecznych określonych w Strategii.

Rozwój lokalny

Rokroczne programy współpracy Gminy Wągrowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące wsparcia organizacji pozarządowych określonych w Strategii.

Finanse publiczne

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wągrowiec i uchwały budżetowe powinny uwzględniać inwestycje wpisane literalnie do Strategii.

Zgodność z zapisami dokumentów strategicznych

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec

Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wągrowiec.

Program współpracy na 2025 rok Gminy Wągrowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Strategia przewiduje rozwój współpracy Gminy Wągrowiec z organizacjami społecznymi, co zostało uwzględnione w kierunkach działań.

Program Rozwoju pn.: „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO do 2030 roku”

Wspomniana Strategia określa następujące cele:

- cel strategiczny 1 „Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim”:
 - cel operacyjny 1.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców,
 - cel operacyjny 1.2 Rozwój nowoczesnego systemu promocji zdrowia, profilaktyki i ochrony zdrowotnej,
 - cel operacyjny 1.3 Prowadzenie zrównoważonej polityki społecznej,
 - cel operacyjny 1.4 Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych oraz rozwój instytucjonalny;
- cel strategiczny 2 „Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego”:
 - cel operacyjny 2.1 Podnoszenie świadomości ekologicznej,
 - cel operacyjny 2.2 Adaptacja do zmian klimatu,
- cel strategiczny 3 „Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów”:
 - cel operacyjny 3.1. Wsparcie podmiotów gospodarczych,
 - cel operacyjny 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i budowanie partnerstwa na rzecz aktywności gospodarczej,
 - cel operacyjny 3.3. Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej,
 - cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury technicznej,
 - cel operacyjny 3.5. Wsparcie rozwoju turystyki opartej o lokalne zasoby,
 - cel operacyjny 3.6. Promocja i budowanie wizerunku powiatu.

Przedmiotowa Strategia poprzez swoje cele i kierunki działań wpisuje się w ww. cele i priorytety.

Plany odnowy miejscowości

Obowiązuje 31 planów odnowy miejscowości: Bartodzieje, Bracholin, Brzeźno Stare, Bukowiec, Czekanowo, Grylewo, Kaliska, Kaliszany, Kobylec, Kopaszyn, Krosno, Ludwikowo, Łaziska, Łekno, Łęgowo, Nowe, Oporzyn, Pawłowo Żońskie, Potulice, Przysieczyn, Przysieka, Rąbczyn, Redgoszcz, Rgielsko, Runowo, Siedleczo, Toniszewo, Werkowo, Wiatrowiec, Wiatrowo, Wiśniewo.

Plany są odzwierciedleniem potrzeb jakie odczuwają mieszkańcy ww. miejscowości i zostały opracowane w celu stworzenia całościowej wizji rozwoju miejscowości. W Strategii ujęto następujące inwestycje zgodne z ww. Planami.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2026-2035. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne o znaczeniu lokalnym dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej. W Strategii przyjęto cel horyzontalny określony jako „Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo” oraz następujące cele strategiczne:

- cel 1 „Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców ” i cele operacyjne:
 - 1.1 „Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu”,
 - 1.2 „Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia”,
 - 1.3 „Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy”,
- cel 2 „Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu” i cele operacyjne:
 - 2.1 „Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie”,
 - 2.2 „Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom”,
 - 2.3 „Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu”;
- cel 3 „Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski” i cele operacyjne:
 - 3.1 „Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa”,
 - 3.2 „Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski”,
 - 3.3 „Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej”;
- cel 4 „Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem”:
 - 4.1 „Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług”,
 - 4.2 „Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju”.

Strategia swoimi założeniami jest zgodna z ww. celami i działaniami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Przewiduje bowiem wspieranie działalności gospodarczej w gminie, zwiększanie konkurencyjności sektora rolnego, realizację inwestycji drogowych zwiększających dostępność komunikacyjną i spójność terytorialną gminy i regionu, działania na rzecz środowiska naturalnego i stosowanie zasad ograniczających negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko, zwiększenie dostępność usług publicznych Gminy Wągrowiec, edukację i ustawiczny rozwój dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz dbanie o lokalne zasoby kulturowe i środowiskowe wraz z promowaniem turystycznym gminy – te aspekty zostały ujęte również w działaniach w ramach ww. celów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Gmina Wągrowiec ma także charakter rolniczy. Należy zaznaczyć, że sektor rolniczy jest istotnym segmentem gospodarczym całego województwa, a kluczową rolę w jego rozwoju pełnią rolnicy indywidualni, w tym prowadzący rodzinne gospodarstwa rolne. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje, że dla zwiększenia wykorzystania potencjału surowcowego i przetwórczego oraz wzmacniania pozycji konkurencyjnej rolnictwa w układach krajowych i międzynarodowych konieczne będzie podejmowanie działań związanych z poprawą struktury obszarowej gospodarstw, modernizacją technologiczną rolnictwa, zwiększaniem skali współpracy, zwiększaniem innowacyjności. Istotne będą również działania zwiększające ofertę wysokiej jakości produktów pochodzących z lokalnych gospodarstw, ich promocja, tworzenie nowych modeli organizacyjno-marketingowych oraz nowych form oddolnych inicjatyw społecznych. Rozwój konkurencyjności gospodarstw rolnych przewidziano w Strategii w celu operacyjnym 2.4 „Rozwój różnych form rolnictwa”.

W Planie wskazano, że województwo ma być regionem inteligentnym i spójnym, gdzie:

- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
- podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,
- istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
- konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
- priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,
- jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
- gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,
- wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
- każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
- przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,
- sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,
- polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,
- istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne.

Cel generalny to „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Z kolei Plan przewiduje 8 celów strategicznych:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- Lepsze zarządzanie energią,
- Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
- Zwiększenie spójności województwa,
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Strategia przewiduje szereg działań (w tym wpisanych jako przedsięwzięcia priorytetowe), które są zgodne z ww. priorytetami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Tereny gminy Wągrowiec są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy

- rolniczą w stopniu ekstremalnym,
- atmosferyczną w stopniu ekstremalnym,
- hydrologiczną w stopniu umiarkowanym i silnym,
- hydrogeologiczną w stopniu umiarkowanym i słabym.

Przy szacowaniu łącznego zagrożenia tereny gminy Wągrowiec są silnie i ekstremalnie zagrożone.

Plan przewiduje szereg działań mających na celu minimalizowanie skutków suszy, w tym zwiększenie retencji wody na gruntach rolnych, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na obszarach

zurbanizowanych, przywracanie i rozszerzanie naturalnej retencji oraz podpiętrzanie jezior w celu przeciwdziałania suszy. W dokumencie uwzględniono również analizę możliwości retencji w zlewniach z wykorzystaniem rozwiązań naturalnych i sztucznych oraz modernizację urządzeń melioracyjnych w celu poprawy retencji glebowej. Dodatkowo, planuje się wykorzystanie systemów drenarskich do nawadniania i nawożenia pól uprawnych, rozwój i modernizację ujęć wód podziemnych oraz budowę efektywnych systemów nawadniania. Ponadto, planowane jest przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych na obszarach o intensywnym użytkowaniu zasobów wodnych.

Strategia, w ramach celu operacyjnego 3.5 „Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska”, zakłada zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, obejmując poprawę retencionowania wody w istniejących zbiornikach i rowach oraz promowanie budowy nowych obiektów retencyjnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

W kontekście obecnych i przyszłych zmian klimatycznych kluczowe znaczenie we wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy oraz zarządzania ryzykiem powodziowym. Ze względu na gospodarczy charakter gminy i jej położenie szczególny nacisk należy położyć na działania wspierające retencję wodną na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych. Obejmuje to m.in. właściwe użytkowanie gleb rolniczych, działania przeciwerozryjne, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych oraz mokradł, a także retencję w istniejących zbiornikach i rowach oraz budowę nowych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335), wskazuje retencję i zagospodarowanie wód opadowych jako kluczowe działania adaptacyjne do zmian klimatu. Podkreśla również konieczność zarządzania wodami roztopowymi w celu przeciwdziałania suszom oraz zwiększenia retencji naturalnej i sztucznej w dolinach rzecznych przy zachowaniu dobrego stanu ekologicznego.

Strategia w pełni odpowiada założeniom Planu, uwzględniając budowę rozwiązań retencyjnych mających na celu efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi i minimalizowanie skutków zmian klimatu.

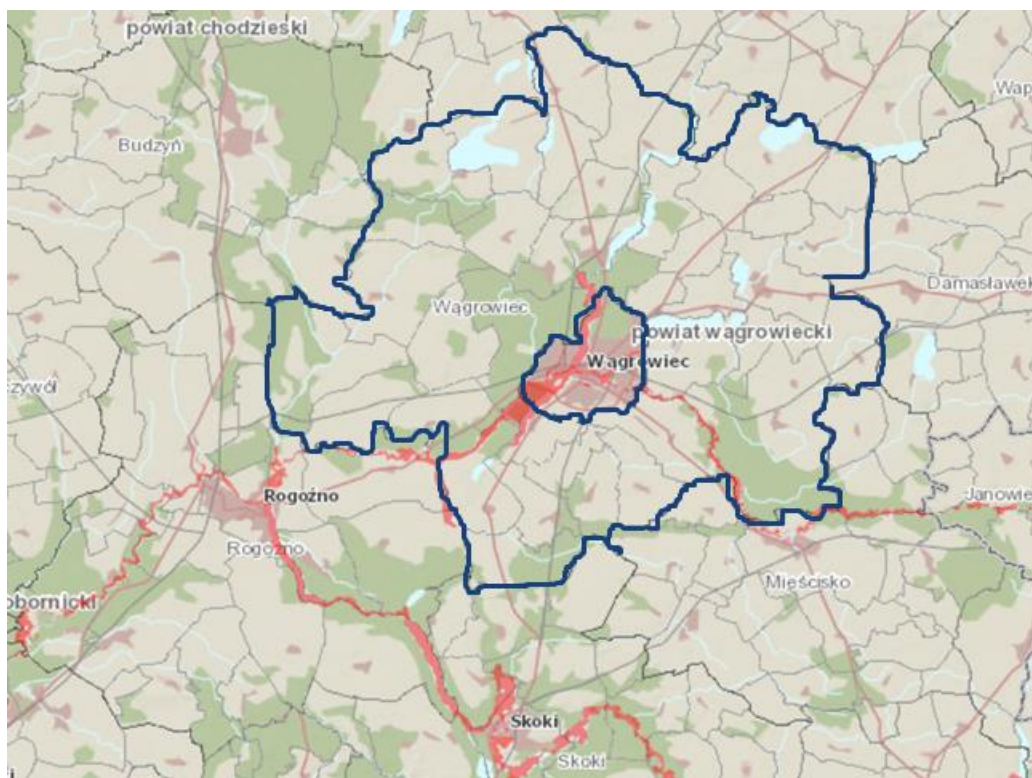
Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym to kluczowy dokument strategiczny, mający na celu skuteczne zarządzanie zagrożeniami powodziowymi. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2714), jednym z najważniejszych działań zapobiegających powodziom jest rozwój zbiorników retencyjnych. Dokument zwraca uwagę na problemy związane z nieprawidłową gospodarką przestrzenną, w tym inwestycjami na terenach zagrożonych powodzią oraz niewystarczającą pojemnością retencyjną zbiorników wodnych – zarówno naturalnych, jak i sztucznych. Ogranicza to możliwości skutecznego reagowania na nadmiar lub niedobór wód powierzchniowych, co w przyszłości może prowadzić do częstszego występowania ekstremalnych zjawisk hydrologicznych.

Szczególne zagrożenie stanowią powodzie błyskawiczne spowodowane intensywnymi opadami, które mogą zalewać tereny o niewłaściwie prowadzonym zagospodarowaniu przestrzennym. Strategia w pełni uwzględnia wytyczne Planu i zakłada budowę nowoczesnych rozwiązań retencyjnych, które zwiększą ochronę przed skutkami powodzi i poprawią zarządzanie zasobami wodnymi.

Poniżej przedstawiono mapę, na której zaznaczono (na czerwono) obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi rzecznej położone w gminie Wągrowiec.

Rysunek 11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczna położone w gminie Wągrowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Na terenie gminy Wągrowiec występują tereny szczególnie narażone wystąpieniem powodzi rzecznej – są to tereny wzdłuż rzeki Wełny.

Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030

Strategia wykazuje zgodność poprzez realizację przedsięwzięć związanych z poprawą stanu środowiska naturalnego gminy m.in. w zakresie form ochrony przyrody, termomodernizacji.

Poziom krajowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach. Ponadto Strategia jest zgodna z założeniami Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. Cele Polityki jest bezpieczeństwo energetyczne – przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko – biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje cele szczegółowe polityki podzielone na działania. Strategia wykazuje zgodność z poniższymi celami szczegółowymi:

- cel 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- cel 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- cel 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- cel 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,

- cel 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

Poziom europejski

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej, a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynki (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacje technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

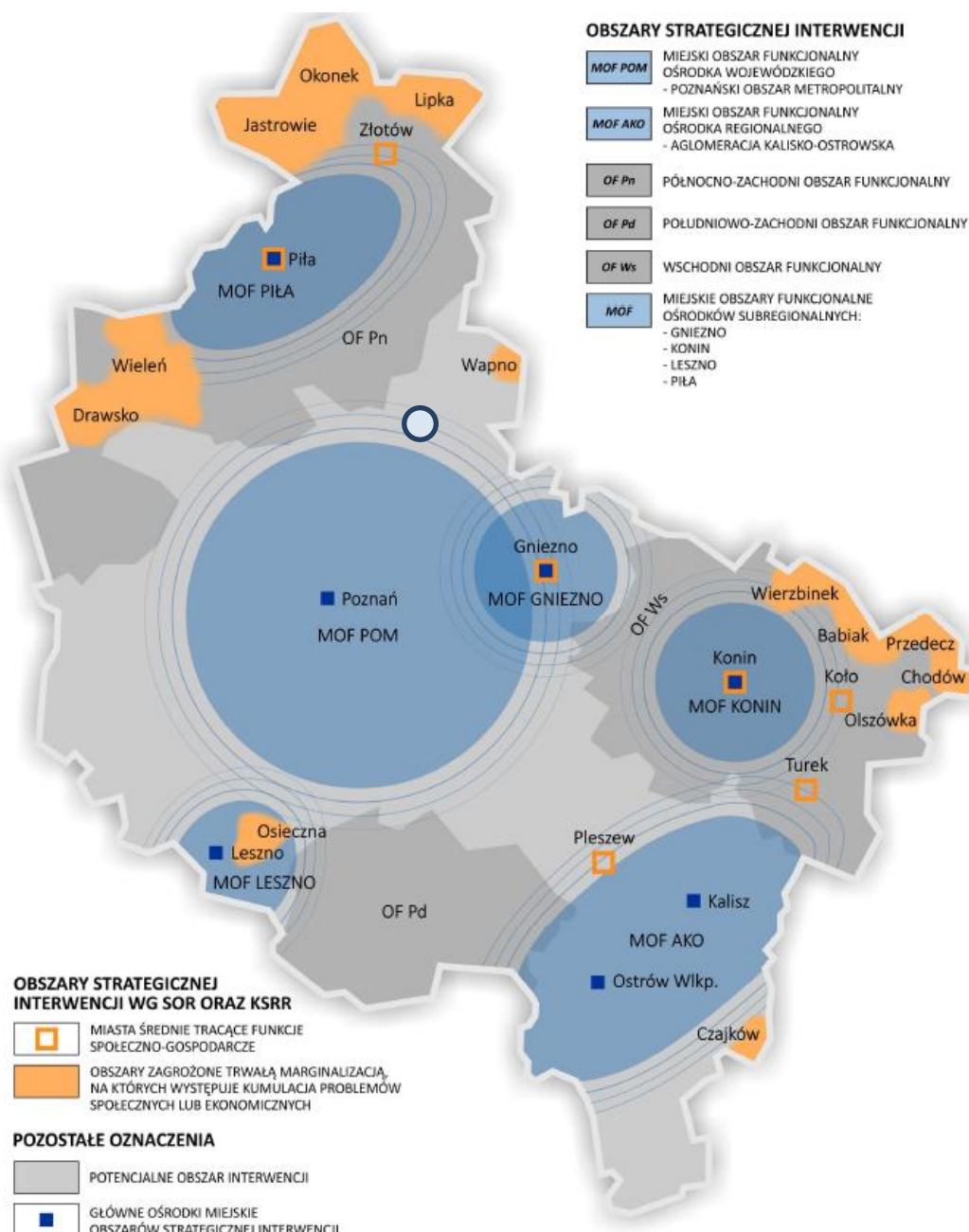
Obszary Strategicznej Interwencji w województwie wielkopolskim

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2024 poz. 324) obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe („Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze” i „Obszar zagrożony trwałą marginalizacją”) i regionalne.

Gmina Wągrowiec nie została zaliczona do żadnej z ww. kategorii OSI.

Poniżej przedstawiono położenie gminy Wągrowiec () na tle OSI województwa wielkopolskiego.

Rysunek 12 Lokalizacja gminy Wągrowiec na mapie województwa wielkopolskiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

Grafika pokazuje, że gmina Wągrowiec znajduje się na obszarze oddziaływania OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

Poniżej przedstawiono spójność inwestycji w ramach Strategii z kierunkami działań OSI „Obszary zagrożone trwałą marginalizacją”. Zgodnie z zapisami dokumentu „Wymiar terytorialny. Zasady opiniowania strategii terytorialnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (ZIT, IIT, GPR)”, który stanowi uzupełnienie SRWW 2030 w zakresie zasięgów OSI, gmina Wągrowiec należy do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (delimitacja na poziomie regionalnym).

Tabela 30 Spójność inwestycji w ramach Strategii z kierunkami działań dla OSI „Obszary zagrożone trwałą marginalizacją”

Inwestycja	Kierunek działań OSI	Uzasadnienie
Zapewnienie bezpieczeństwa ciągłości dostaw wody poprzez budowę systemu umożliwiającego awaryjne przekierowanie strumienia wody	Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego – poprawa dostępności i jakości infrastruktury technicznej, zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i wodnego	Inwestycja wzmacnia odporność gminy na skutki suszy i awarii, poprawia bezpieczeństwo środowiskowe oraz jakość życia mieszkańców w obszarze peryferyjnym.
Włączenie gminnych sieci kanalizacyjnych do oczyszczalni ścieków w Wągrowcu	Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego – zwiększenie efektywności systemów wodno-kanalizacyjnych i ochrony zasobów wodnych	Działanie wspiera gospodarkę wodno-ściekową, chroni zasoby przyrodnicze i poprawia standard środowiskowy, co sprzyja zrównoważonemu rozwojowi terenów marginalizowanych.
Budowa Sali widowiskowo-koncertowej	Rozwój społeczny oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu – przeciwdziałanie deprywacji infrastruktury publicznej, rozwój oferty kulturalnej i integracji społecznej	Obiekt kulturalny w centrum gminy wzmacnia integrację społeczną, aktywizuje mieszkańców i przeciwdziała marginalizacji poprzez rozwój funkcji społeczno-kulturalnych.
Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowo-turystycznej przy jeziorze Kaliszańskim	Rozwój społeczny oparty na zasobach materialnych i niematerialnych – zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej oraz wsparcie rozwoju potencjału turystycznego	Inwestycja poprawia warunki życia i rekreacji, rozwija lokalny potencjał turystyczny oraz sprzyja zatrzymywaniu mieszkańców w gminie.
Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowo-turystycznej przy jeziorze Kobyleckim	Rozwój społeczny oparty na zasobach materialnych i niematerialnych – przeciwdziałanie deprywacji infrastruktury publicznej oraz wspieranie aktywności społecznej	Nowoczesna infrastruktura sportowa i rekreacyjna podnosi jakość życia, sprzyja zdrowiu i aktywizacji społecznej mieszkańców terenów peryferyjnych.
Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej związanej z cysterskim dziedzictwem kulturowym w Łeknie i Tarnowie Pałuckim	Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy i zasobach mieszkańców – wspieranie rozwoju turystyki kulturowej, lokalnego rzemiosła i przedsiębiorczości opartej na dziedzictwie	Odtworzenie i wykorzystanie dziedzictwa cysterskiego przyczynia się do wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu, tworzenia miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.

Źródło: opracowanie własne

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Wągrowiec

Zgodnie z artykułem 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy to docelowy układ przestrzenny, który obejmuje sieć osadniczą, z uwzględnieniem roli oraz hierarchii jednostek osadniczych, powiązania przyrodnicze, główne korytarze komunikacyjne, w tym dla pieszych i rowerów, oraz kluczowe elementy infrastruktury technicznej i społecznej. Model ten stanowi długoterminową wizję rozwoju gminy, wynikającą z jej specyficznych warunków oraz potrzeb rozwojowych, a także dostępnego potencjału. Uwzględnia również zróżnicowanie wewnętrzne gminy.

Model wyznacza obszary istotne z punktu widzenia realizacji celów rozwoju, wskazuje te, które wymagają ochrony, oraz określa rodzaje powiązań funkcjonalnych między różnymi obszarami. Opracowany model bazuje na diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Jego celem jest koordynacja działań przestrzennych, uwzględniająca kwestie ochrony środowiska i ładu przestrzennego. W gminie Wągrowiec proces ten odbywa się przy wsparciu dokumentów planistycznych, takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W gminie Wągrowiec trwają prace nad opracowaniem planu ogólnego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zachowa moc do dnia wejścia życie planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026. . Po tej dacie, podstawowymi narzędziami planowania przestrzennego staną

się plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a model zawarty w tej strategii posłuży jako wytyczne do tworzenia tych dokumentów.

Model ten ma na celu przedstawienie ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego, skoncentrowanej na gminie Wągrowiec. Obejmuje on długoterminową strategię rozwoju, uwzględniającą uwarunkowania związane z położeniem gminy, globalnymi i lokalnymi trendami rozwojowymi (takimi jak zmiany demograficzne, klimatyczne czy technologiczne) oraz przewidywane efekty realizacji strategii. Model wskazuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym. Na podstawie diagnozy, analizy uwarunkowań oraz wniosków, identyfikuje obszary kluczowe dla realizacji celów, takie jak obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o szczególnych funkcjach oraz rodzaje powiązań między tymi obszarami. W niektórych przypadkach cała gmina może stanowić obszar problemowy. Model ma za zadanie określić docelowy stan przestrzenny oraz relacje między obszarami, wskazując obszary, które wymagają interwencji strategicznej.

Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W przedmiotowej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Wągrowiec:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych w tym system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych, główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania struktur przestrzennych.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola gminy Wągrowiec w rozwoju regionu

Gmina Wągrowiec nie odgrywa istotnej roli w rozwoju regionu, można powiedzieć, że jej wpływ jest raczej ograniczony. Jako gmina wiejska, pełni przede wszystkim funkcje uzupełniające w stosunku do Wągrowca – oferuje tereny rolnicze, przestrzeń do zamieszkania dla osób, które wolą spokojniejsze życie poza miastem oraz niezbyt duże zaplecze gospodarcze.

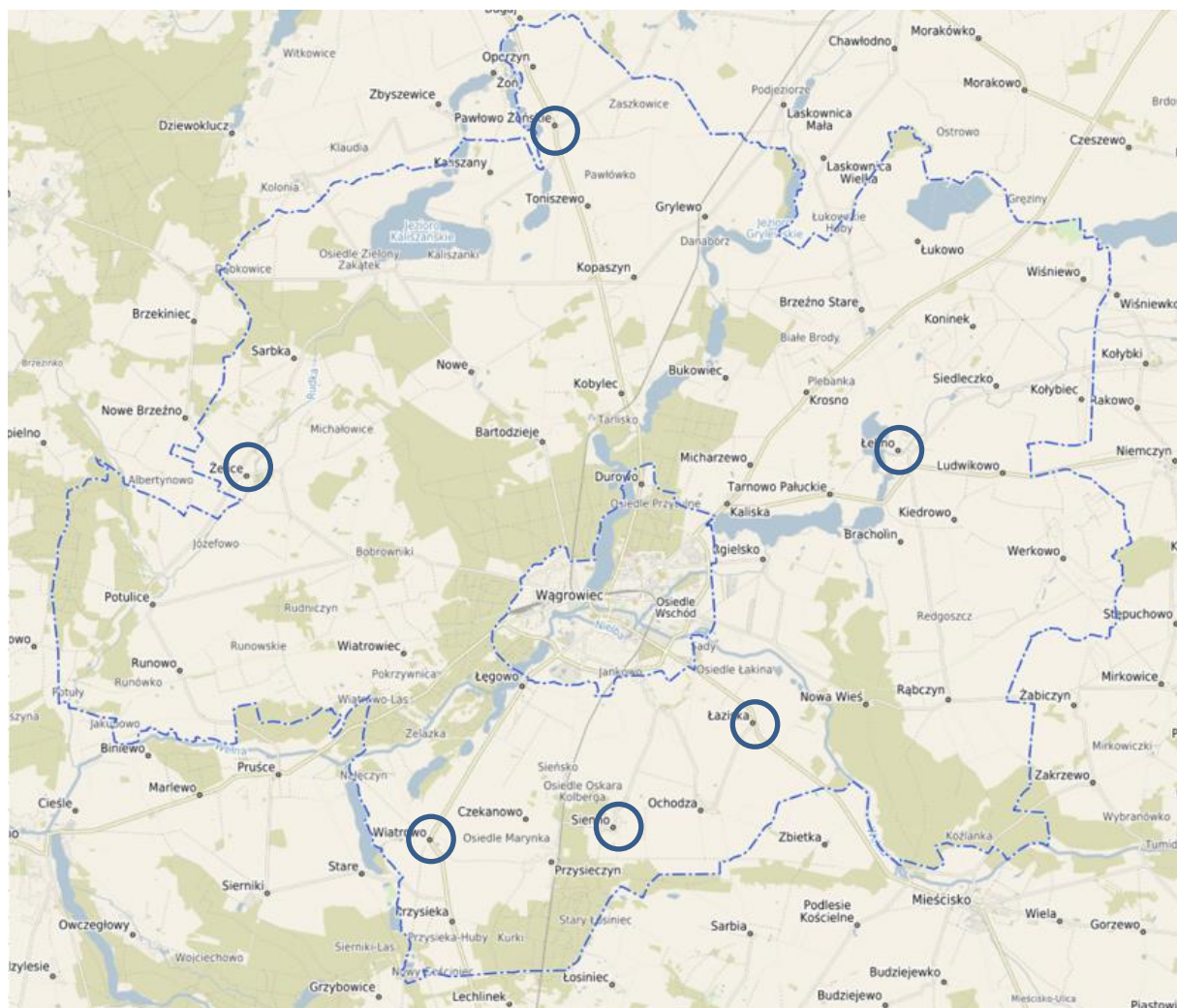
Potencjał gminy jest ograniczony przez brak dużych ośrodków przemysłowych oraz niewielką liczbę inwestorów. Działania gminy, takie jak rozwój edukacji czy infrastruktury, mają głównie lokalne znaczenie i nie przekładają się na znaczący wpływ na cały region. Można więc powiedzieć, że gmina funkcjonuje raczej jako obszar peryferyjny, którego rozwój zależy w dużej mierze od bliskości Wągrowca i ewentualnych decyzji samorządowych o wsparciu terenów wiejskich.

Gmina ma charakter rolniczy, pozostaje w zasięgu wpływu miasta Wągrowca, które pełni funkcję ośrodka usługowego i administracyjnego dla mieszkańców na poziomie ponadlokalnym

Rola i hierarchia jednostek osadniczych

Poniżej przedstawiono podział gminy na ośrodki wzrostu. Ponadto wskazano inne powiązania funkcjonalno-przestrzenne.

Rysunek 13 Ośrodki wzrostu w gminie Wągrowiec

Źródło: opracowanie własne

W strukturze osadniczej gminy wiejskiej Wągrowiec kluczową rolę odgrywa miasto Wągrowiec, stanowiące odrębną gminę miejską, lecz pełniące funkcję ośrodka centralnego o znaczeniu ponadlokalnym. Jego dominacja wynika z koncentracji funkcji administracyjnych, usług wyższego rzędu (edukacja ponadpodstawowa, ochrona zdrowia) oraz zaplecza gospodarczego. Usytuowanie miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków transportowych, w tym dróg wojewódzkich i linii kolejowej, dodatkowo wzmacnia jego znaczenie w hierarchii osadniczej. Położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych sprzyja dalszemu wzrostowi jego znaczenia, choć jednocześnie wzmacnia silną polaryzację i uzależnienie mniejszych miejscowości od centrum.

Na obszarze gminy wiejskiej zarysowuje się układ policentryczny, w którym wyróżnia się kilka ośrodków lokalnych. Ich pozycję wzmacnia obecność instytucji edukacyjnych – szkół podstawowych i zespołów szkolno-przedszkolnych – które są kluczowym elementem obsługi mieszkańców. Do takich miejscowości zaliczają się:

- Żelice (Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica),
- Sienno (Szkoła Podstawowa im. ks. Jakuba Wujka),
- Łaziska (Szkoła Podstawowa im. Franciszka Łakińskiego),
- Pawłowo Żońskie (Zespół Szkolno-Przedszkolny),
- Wiatrowo (Zespół Szkolno-Przedszkolny),
- Łekno (Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich).

Miejscowości te pełnią funkcję lokalnych centrów obsługi społecznej i edukacyjnej, integrując życie mieszkańców własnych sołectw oraz mniejszych wsi sąsiednich. Rola szkół wykracza poza aspekt dydaktyczny – placówki stają się ośrodkami kultury i aktywności społecznej, co dodatkowo podnosi rangę tych jednostek osadniczych. Szczególną pozycję zajmuje Łekno, wyróżniające się nie tylko zapleczem oświatowym, lecz także bogatym dziedzictwem historycznym (m.in. tradycje klasztoru cystersów), co czyni je lokalnym centrum tożsamości i atrakcji turystycznej. Ośrodki te mają potencjał dalszego rozwoju, szczególnie w zakresie usług publicznych i integracji społecznej, choć ich przyszłość w dużej mierze zależy od dynamiki demograficznej i polityki samorządu w zakresie utrzymania infrastruktury oświatowej.

Pozostałe wsie i osady, o mniejszej liczbie mieszkańców i słabszym zapleczu infrastrukturalnym, pełnią funkcje uzupełniające – związane głównie z rolnictwem i zamieszkiwaniem – a ich oddziaływanie funkcjonalne jest ograniczone do obszaru lokalnego. Ich rola w systemie osadniczym ma charakter uzupełniający i peryferyjny:

- pełnią przede wszystkim funkcję mieszkaniowo-rolniczą,
- posiadają ograniczoną infrastrukturę usługową (często tylko sklep, świetlica, remiza OSP),
- są silnie powiązane funkcjonalnie z pobliskimi ośrodkami szkolnymi i miastem Wągrowiec,
- część z nich (np. Kobylec, Kamienica, Grylewo) rozwija funkcje rekreacyjno-turystyczne dzięki atrakcyjnemu położeniu nad jeziorami,
- inne zachowują charakter typowo rolniczy, zapewniając bazę produkcji rolnej i przestrzeń mieszkaniową.

Ze względu na brak instytucji oświatowych czy szerszej oferty usług, miejscowości te nie generują samodzielnie istotnych impulsów rozwojowych, lecz stanowią ważne zaplecze demograficzne i gospodarcze gminy. Ich rozwój jest silnie uzależniony od dostępności komunikacyjnej oraz bliskości głównych ośrodków – miasta Wągrowiec i lokalnych centrów wiejskich. Część z nich, szczególnie dobrze skomunikowanych z Wągrowcem, może w przyszłości pełnić rolę podmiejskich stref mieszkaniowych, jednak większość doświadczać będzie stagnacji lub wyludniania, o ile nie zostanie powiązana z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, rolnictwa specjalistycznego, agroturystyki lub drobnej przedsiębiorczości.

Układ przestrzenno-funkcjonalny gminy wiejskiej Wągrowiec odzwierciedla zatem model silnie spolaryzowany, w którym główny ośrodek rozwoju (miasto Wągrowiec) determinuje powiązania przestrzenne i gospodarcze, natomiast sieć lokalnych ośrodków wiejskich – wzmacnianych przez obecność placówek edukacyjnych – stabilizuje strukturę osadniczą, wspiera równoważony rozwój i przeciwdziała nadmiernej koncentracji funkcji w mieście centralnym. Miejscowości o potencjale turystycznym mogą w przyszłości pełnić rolę dodatkowych biegunów rozwoju, podczas gdy najmniejsze wsie rolnicze pozostaną zapleczem demograficznym i produkcyjnym, z ograniczonymi szansami na samodzielny rozwój.

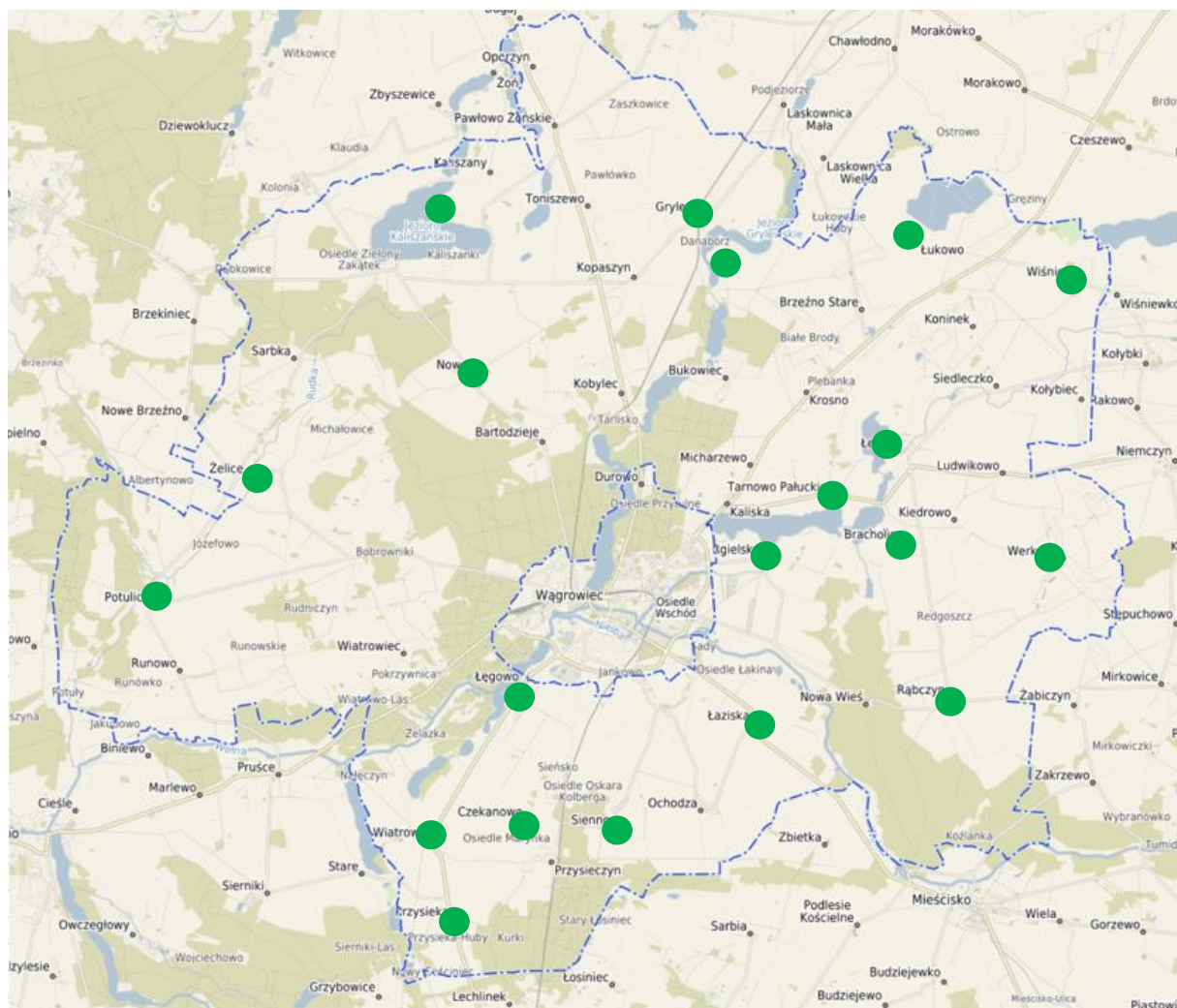
Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Wągrowiec.

a) Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych (zabytki wpisane do Rejestru Zabytków) w gminie Wągrowiec.

Rysunek 14 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Wągrowiec

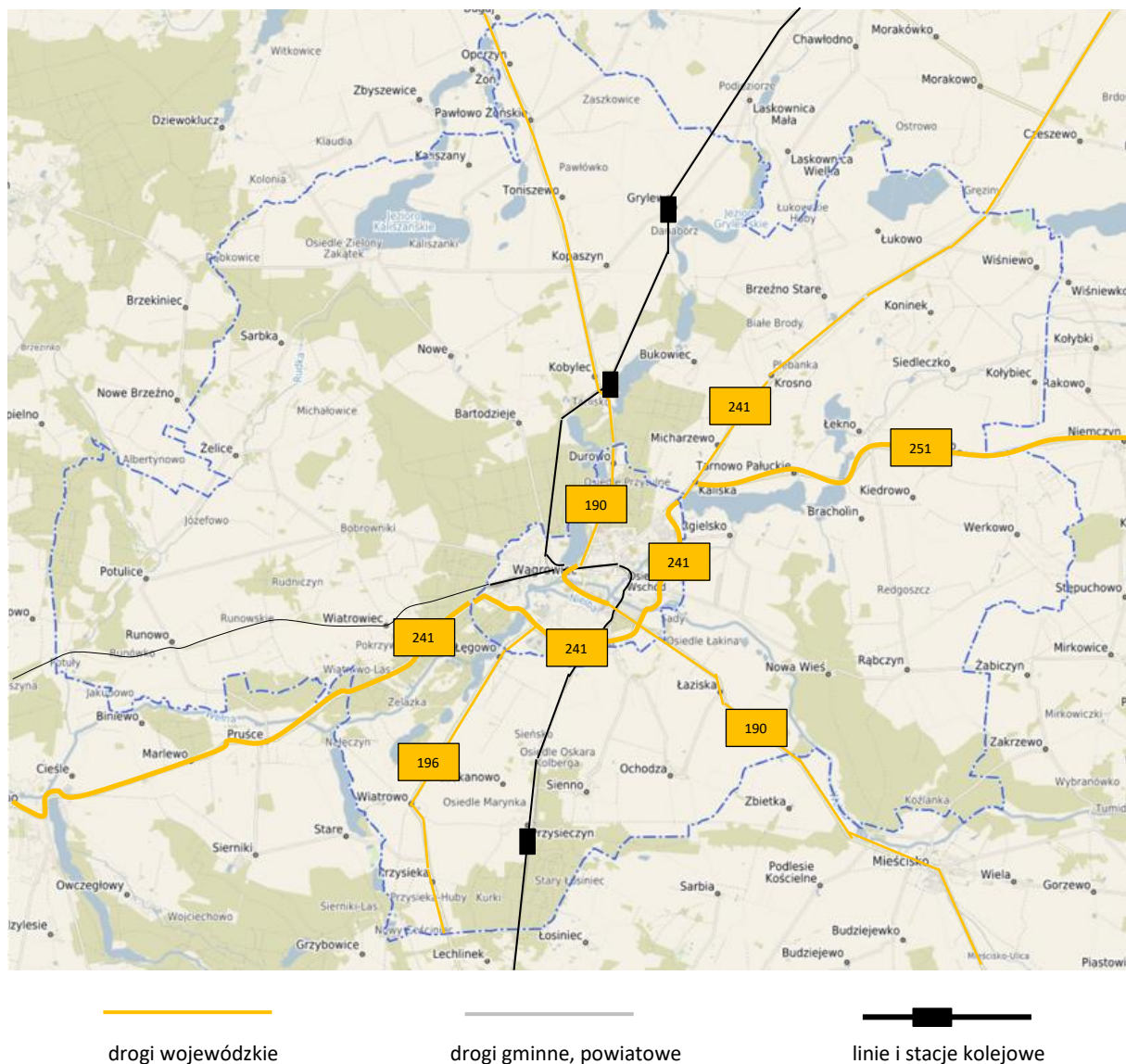
Źródło: opracowanie własne

Zabytki znajdują się w miejscowościach Brachol, Czekanowo, Danabórz, Grylewo, Kaliszany, Łęgowo, Łekno, Łukowo, Nowe, Ochodza, Potulice, Przysieka, Redgoszcz, Rgielsko, Tarnowo Pałuckie, Werkowo, Wiatrowo, Wiśniewo i Żelice.

b) Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny przebieg dróg w gminie Wągrowiec.

Rysunek 15 Sieć transportowa w gminie Wągrowiec

Źródło: opracowanie własne

Przez obszar gminy wiejskiej Wągrowiec przebiega kilka istotnych dróg wojewódzkich, które tworzą podstawowy szkielet komunikacyjny i determinują jej powiązania zewnętrzne. Droga wojewódzka nr 190 stanowi główną oś transportową o przebiegu północ-południe, zapewniającą dogodne połączenie Wągrowca z Chodzieżą, a tym samym spajającą gminę z siecią ośrodków powiatowych. Droga wojewódzka nr 196, przebiegająca w południowo-zachodniej części gminy, pełni funkcję strategicznego korytarza komunikacyjnego w kierunku Poznania, zwiększając dostępność gminy do aglomeracji stołecznej województwa.

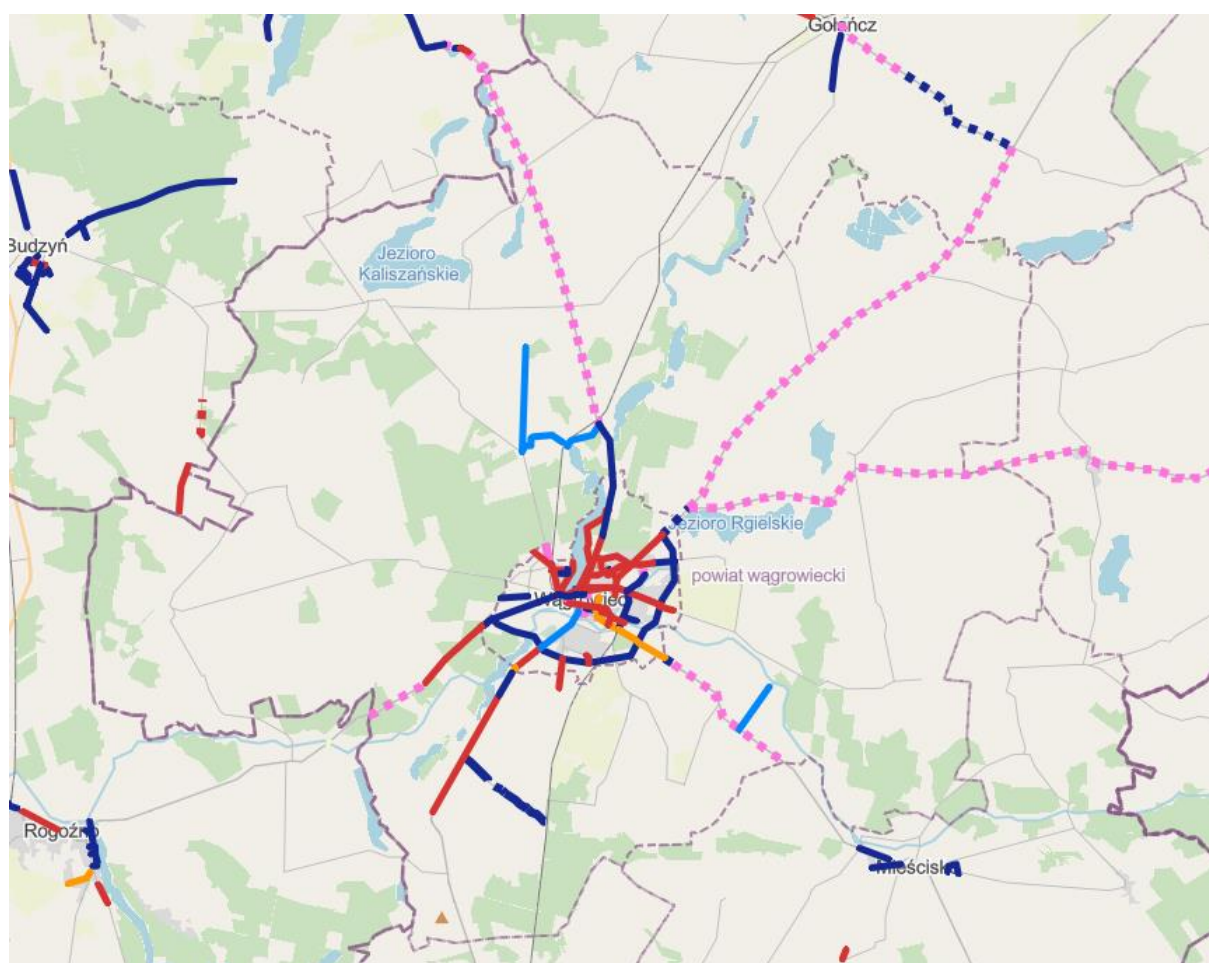
Znaczącą rolę pełni także droga wojewódzka nr 241, przecinająca gminę w układzie południowo-zachodnim – północno-wschodnim, która łączy Wągrowiec z Kcynią i dalej z Szubinem, integrując obszar gminy z siecią komunikacyjną województwa kujawsko-pomorskiego. Uzupełnieniem tego układu jest droga wojewódzka nr 251, spinająca wschodnie tereny gminy z drogą nr 241 i poprawiająca wewnętrzną dostępność transportową obszarów peryferyjnych.

Cały układ drogowy gminy wiejskiej Wągrowiec zapewnia relatywnie dobre powiązania w skali regionalnej i ponadlokalnej, jednak jego funkcjonalność jest zróżnicowana. Drogi 190 i 196 pełnią rolę głównych osi powiązań zewnętrznych, natomiast drogi 241 i 251 wzmacniają dostępność wewnętrzną

oraz kontakty transregionalne. Nierównomierne rozmieszczenie sieci skutkuje jednak większą dostępnością terenów położonych wzdłuż głównych korytarzy komunikacyjnych i słabszą integracją obszarów peryferyjnych, co powinno być uwzględniane w dalszym planowaniu przestrzennym i rozwoju infrastruktury drogowej. Wszystkie drogi układu podstawowego pełnią złożone funkcje od przenoszenia ruchu zewnętrznego, obsługi zbierania ruchu z dróg znaczenia bardziej lokalnego do bezpośredniej obsługi przyległych terenów, działek położonych w ich sąsiedztwie. Drogi kategorii gminnej pełnią funkcje dróg lokalnych i często dojazdowych. Natężenie ruchu na terenie gminy Wągrowiec jest typowe dla tego typu gmin i jest różne w zależności od lokalizacji dróg. Największe natężenie jest na drogach prowadzących do ważnych ośrodków miejskich (Gniezno, Wągrowiec) w porze tzw. szczytu. Na terenie gminy odbywa się ruch pociągów towarowych.

Poniżej zaprezentowano przebieg infrastruktury rowerowej w gminie Wągrowiec i w najbliższym otoczeniu gminy, aby pokazać również ponadgminne połączenia infrastruktury.

Rysunek 16 Infrastruktura liniowa rowerowa w gminie Wągrowiec

■ ■ ■ droga dla rowerów	■ ■ ■ droga dla pieszych i rowerów
■ droga dla pieszych i rowerów	■ ■ ■ pas ruchu dla rowerów
■ pas ruchu dla rowerów	■ ■ ■ inny typ infrastruktury
■ inny typ infrastruktury	■ ■ ■ nieokreślony typ infrastruktury

Źródło: opracowanie własne na podstawie wbpp-poznan.maps.arcgis.com

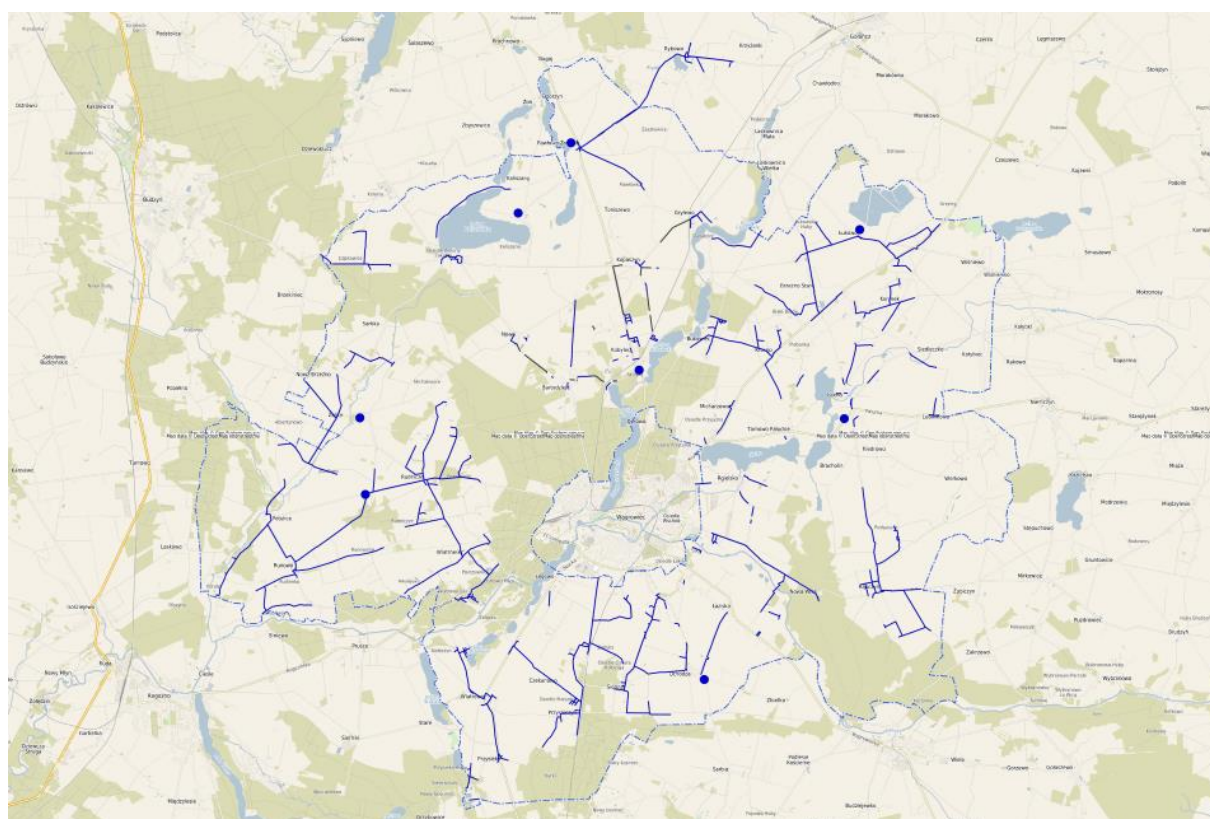
Infrastruktura rowerowa na terenie gminy Wągrowiec jest najlepiej rozwinięta w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Wągrowiec, z którym tworzy system tras dojazdowych umożliwiających codzienną komunikację mieszkańców z miastem. Ścieżki rowerowe pełnią tu głównie funkcję dróg dojazdowych i rekreacyjnych prowadzących w kierunku miejskich obszarów usługowych i handlowych.

Pozostała część gminy jest słabo wyposażona w infrastrukturę rowerową – w wielu miejscowościach ścieżki rowerowe nie występują lub mają charakter fragmentaryczny, co ogranicza możliwości bezpiecznego poruszania się rowerem między miejscowościami. Brak ciągłości tras i niewystarczające powiązania z siecią regionalną stanowią istotne wyzwanie dla dalszego rozwoju zrównoważonej mobilności w gminie.

c) Infrastruktura techniczna

Poniżej graficznie przedstawiono zasięg infrastruktury wodociągowej w gminie Wągrowiec.

Rysunek 17 Infrastruktura wodociągowa w gminie Wągrowiec

- Przebieg sieci wodociągowej
- Lokalizacja stacji uzdatniania wody

Źródło: opracowanie własne

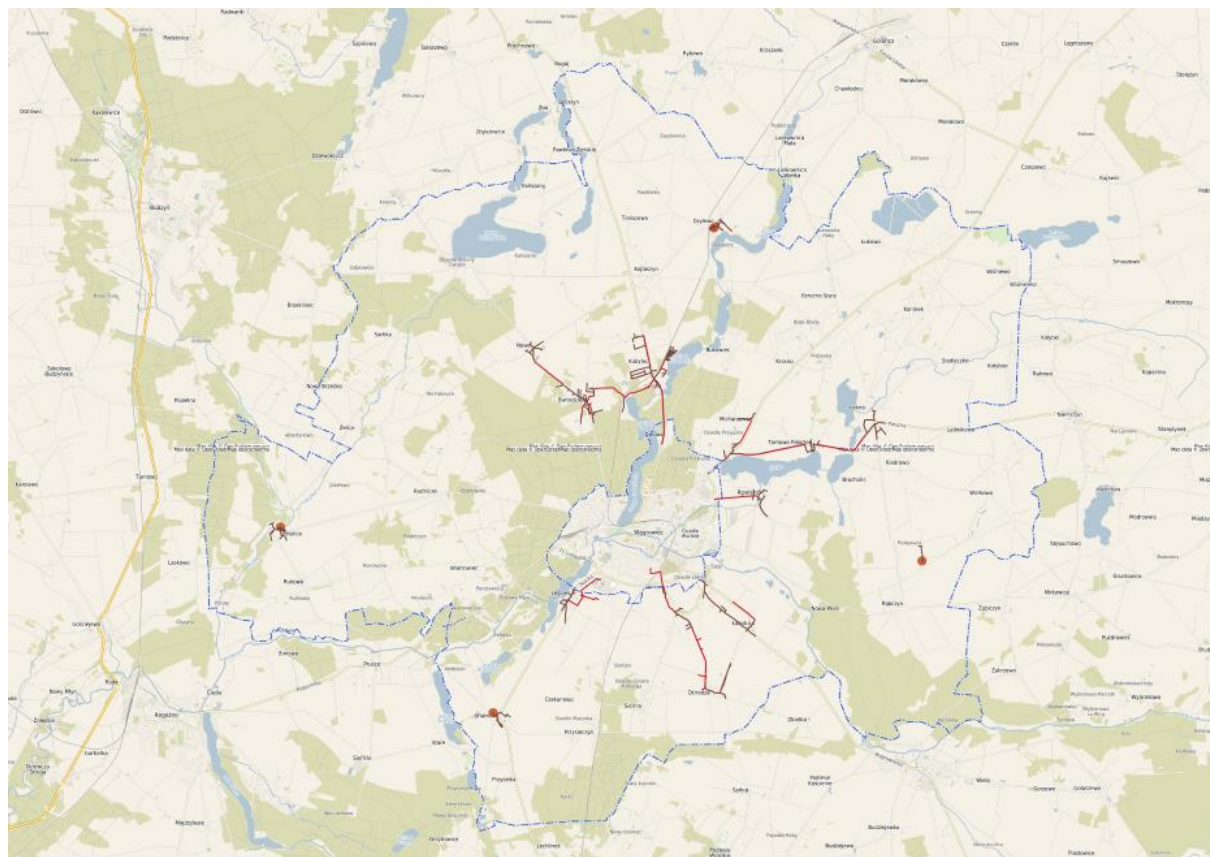
Sieć wodociągowa na terenie gminy Wągrowiec obejmuje większość miejscowości, zapewniając mieszkańcom powszechny dostęp do wody pitnej. System oparty jest na ujęciach wód podziemnych oraz stacjach uzdatniania wody zlokalizowanych w kluczowych punktach gminy, co umożliwia stabilne i bezpieczne zaopatrzenie w wodę.

Najgęstsza sieć wodociągowa występuje w rejonach o większej koncentracji zabudowy oraz w sąsiedztwie miasta Wągrowiec, gdzie pełni funkcję zaplecza komunalnego dla obszarów podmiejskich.

Na obszarach peryferyjnych sieć ma charakter mniej rozwinięty lub rozproszony, co wskazuje na potrzebę kontynuacji inwestycji w rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej, szczególnie w miejscowościach oddalonych od głównych tras przesyłowych.

Poniżej graficznie przedstawiono zasięg infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Wągrowiec.

Rysunek 18 Infrastruktura kanalizacyjna w gminie Wągrowiec

— Przebieg sieci kanalizacyjnej grawitacyjnej

— Przebieg sieci kanalizacyjnej tłocznej

Lokalizacja oczyszczalni ścieków

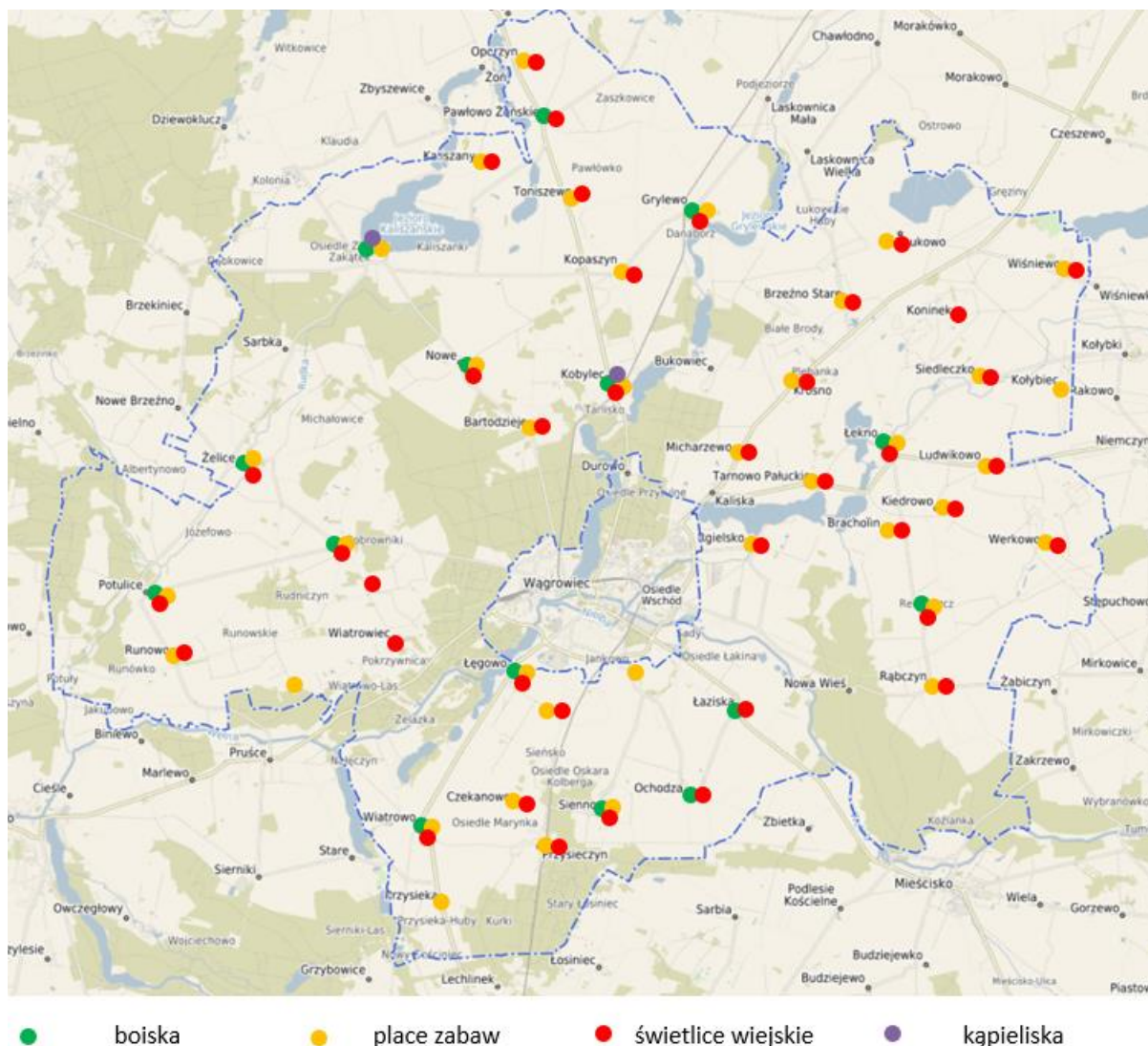
Źródło: opracowanie własne

Zasięg sieci kanalizacyjnej w gminie Wągrowiec jest stosunkowo niewielki i ogranicza się głównie do obszarów centralnych oraz bardziej zurbanizowanych części gminy. Znaczna część terenów wiejskich pozostaje poza zasięgiem infrastruktury kanalizacyjnej, co wskazuje na potrzebę dalszej rozbudowy sieci w celu zapewnienia kompleksowego odbioru i oczyszczania ścieków na obszarze całej gminy.

d) Infrastruktura społeczna

Poniżej przedstawiono lokalizację boisk, placów zabaw, świetlic wiejskich i kąpielisk w gminie Wągrowiec.

Rysunek 19 lokalizacja boisk, placów zabaw, świetlic wiejskich i kąpielisk w gminie Wągrowiec

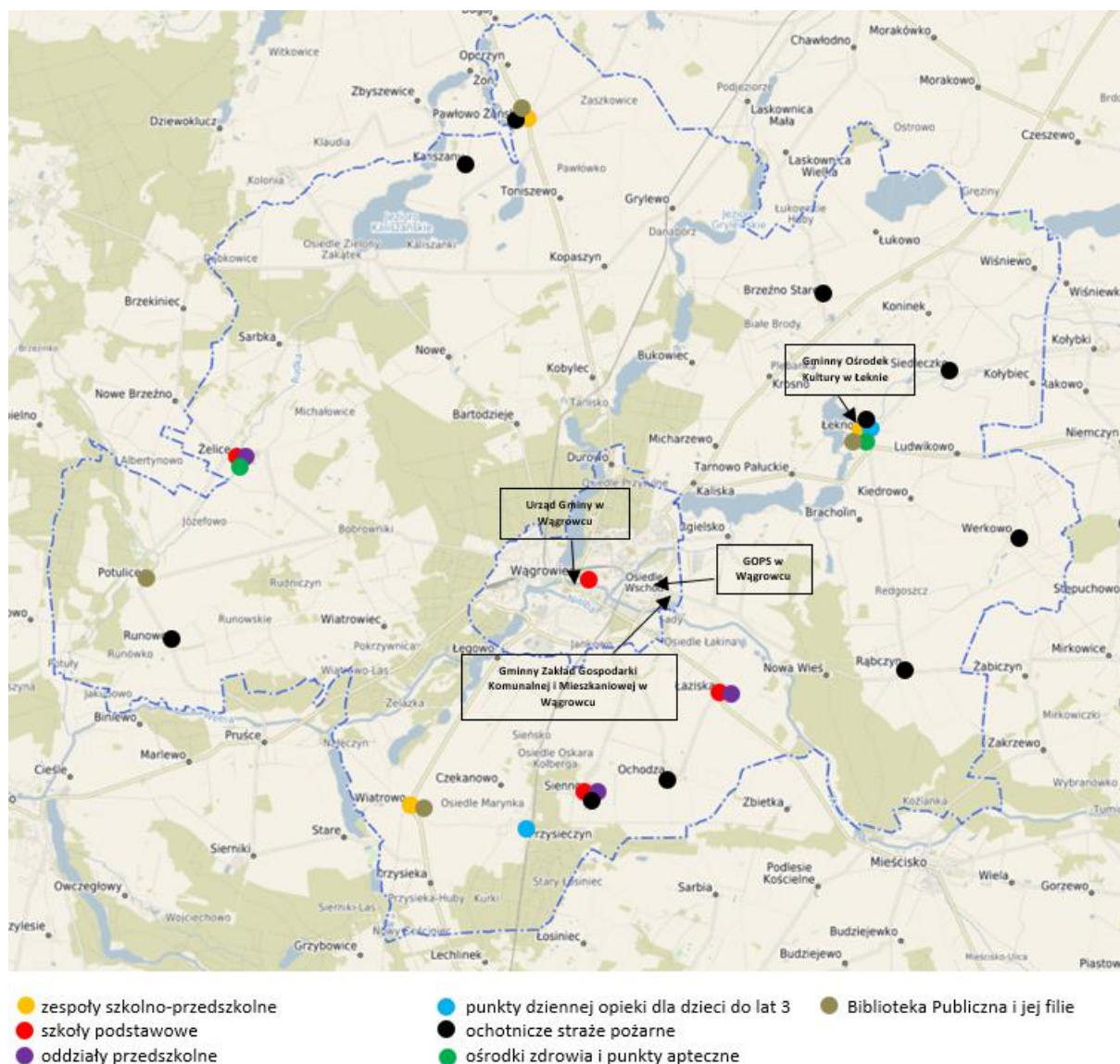

Źródło: opracowanie własne

Analiza rozmieszczenia obiektów infrastruktury społeczno-rekreacyjnej w gminie Wągrowiec wskazuje na stosunkowo równomierne ich rozlokowanie w głównych miejscowościach gminy, co zapewnia mieszkańcom dostęp do podstawowych form aktywności i integracji społecznej. Najlepiej rozwinięta sieć obiektów występuje w miejscowościach o większej liczbie ludności, natomiast w mniejszych wsiach zauważalne są braki w zakresie boisk i placów zabaw. Światlice wiejskie pełnią istotną funkcję lokalnych centrów życia społecznego, jednak część z nich wymaga modernizacji i doposażenia. Występujące kąpieliska stanowią ważny element oferty rekreacyjnej gminy, jednak ich potencjał może być wzmocniony poprzez lepsze powiązanie z siecią ścieżek rowerowych i terenami rekreacyjnymi.

Na poniższej mapie przedstawiono rozmieszczenie kluczowych instytucji i obiektów infrastruktury społecznej na terenie gminy Wągrowiec, obejmującej zarówno jednostki administracyjne i instytucje publiczne, jak i placówki edukacyjne, opiekuńcze, kulturalne, zdrowotne oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Zidentyfikowano m.in. siedziby Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Publicznej i jej filii. Na mapie ujęto również zespoły szkolno-przedszkolne, szkoły podstawowe, oddziały przedszkolne, punkty opieki dla dzieci do lat 3, ośrodki zdrowia, punkty apteczne oraz jednostki OSP.

Rysunek 20 Lokalizacja obiektów infrastruktury społecznej w gminie Wągrowiec

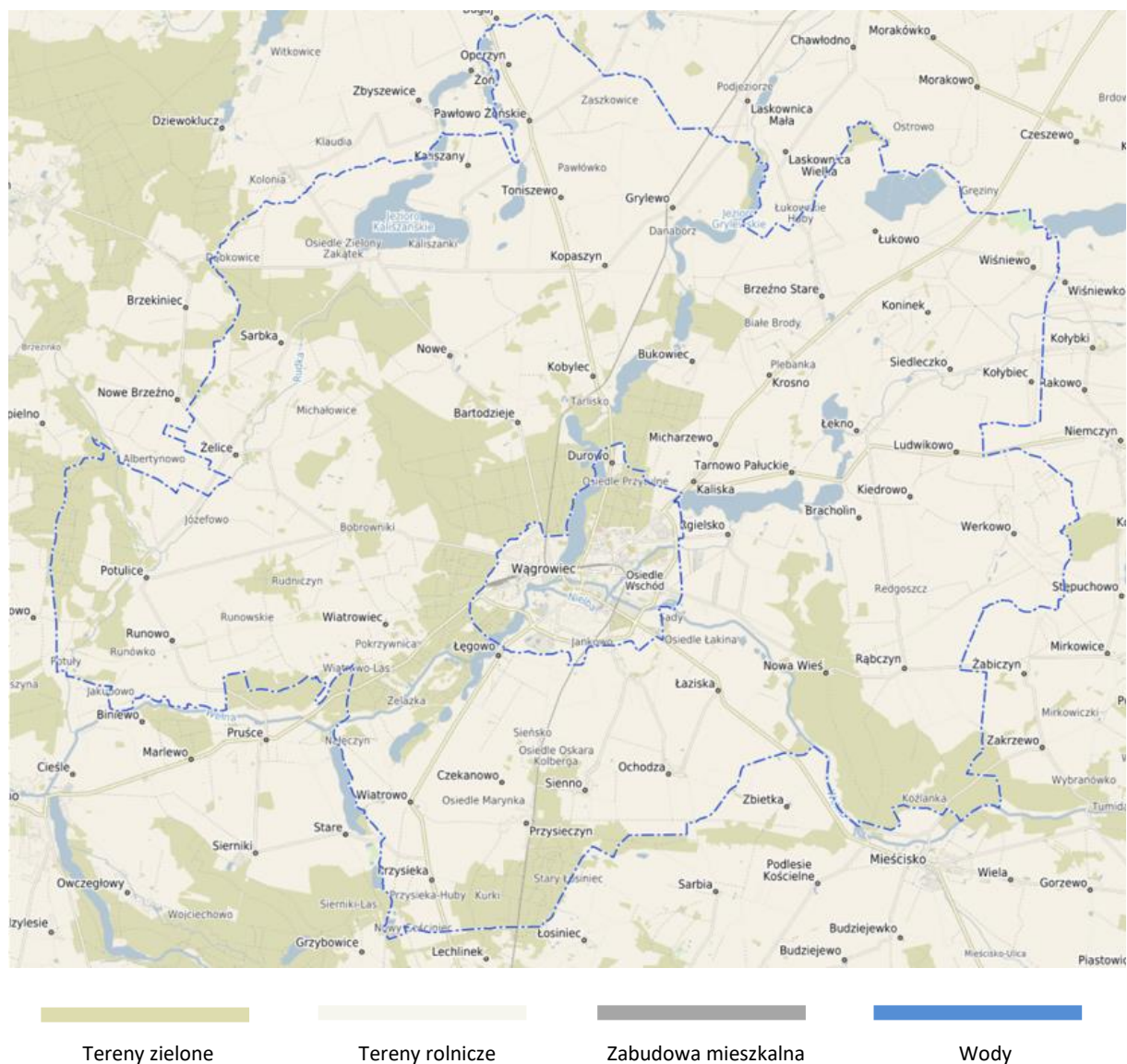
Źródło: opracowanie własne

Analiza rozmieszczenia infrastruktury społecznej w gminie Wągrowiec wskazuje na dobrze rozwiniętą sieć instytucji publicznych i usług społecznych, zapewniającą mieszkańcom dostęp do podstawowych usług administracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, opiekuńczych i zdrowotnych. Największe skupienie obiektów występuje w centralnej części gminy – w miejscowościach Łekno, Pawłowo Żońskie, Sienno i Żelice, co odzwierciedla ich rolę lokalnych centrów społeczno-usługowych. W mniejszych miejscowościach sieć obiektów ma charakter bardziej punktowy – obejmuje głównie jednostki OSP i pojedyncze placówki edukacyjne. Pomimo tego, rozmieszczenie instytucji można uznać za stosunkowo równomierne, umożliwiające mieszkańcom dostęp do kluczowych usług w rozsądnej odległości. Wskazane jest jednak dalsze wzmacnianie dostępności infrastruktury opiekuńczej i zdrowotnej na obszarach peryferyjnych oraz modernizacja wybranych placówek oświatowych i kulturalnych w celu podniesienia jakości świadczonych usług.

e) System powiązań przyrodniczych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 21 Podział funkcjonalny terenu gminy Wągrowiec

Źródło: opracowanie własne

Z powyższej mapy wynika, że ponad 50% powierzchni gminy zajmują tereny rolnicze. Tereny zielone zajmują ponad 20% powierzchni gminy. Część gminy zajmują wody (rzeki i stawy) oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest w obrębie wsi.

f) Obszar Strategicznej Interwencji gminy

Gmina Wągrowiec boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Wągrowiec w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji.

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii, do głównych problemów gminy wiejskiej Wągrowiec w sferze przestrzennej należy zaliczyć występujący problem tzw. „niskiej emisji”, marginalny zasięg sieci gazowej, stan dróg wymagający ich modernizacji, mały zasięg sieci kanalizacyjnej oraz zasoby mieszkaniowe wymagające dalszego rozwoju.

W odniesieniu do regionu gmina wiejska Wągrowiec – funkcjonująca jako obszar zaplecza i strefy podmiejskiej miasta Wągrowiec – boryka się z problemem ograniczonego oddziaływania na otoczenie regionalne. Jej rola sprowadza się przede wszystkim do pełnienia funkcji rolniczych, mieszkaniowych i rekreacyjnych, a także dopełniania usług podstawowych w układzie osadniczym. Ograniczona samodzielność gospodarcza gminy oraz silna zależność od miasta centralnego powodują, że gmina ma trudności w kreowaniu własnych impulsów rozwojowych i w budowaniu trwałych powiązań przestrzennych wykraczających poza skalę lokalną.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Obecne kierunki działań dotyczące zagospodarowania przestrzennego gminy wiejskiej Wągrowiec wynikają z obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Od 2024 r. gmina przystąpiła jednak do opracowywania nowego dokumentu – planu ogólnego gminy – którego sporządzenie jest obligatoryjne na podstawie Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1688). Nowelizacja wprowadza instytucję planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego, zastępującego dotychczasowe Studium, określając ramy przestrzenne, strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Dokument ten ma być uchwalony w terminie do 30 czerwca 2026 r. i będzie obowiązywać jako podstawa prawna uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Plan ogólny będzie dokumentem opracowywanym w odniesieniu do założeń przestrzennych polityki gminy, zawartych w strategii rozwoju gminy lub, jeśli taka istnieje, strategii rozwoju ponadlokalnego. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, dokumentem odniesienia pozostaje Studium. Strategia rozwoju, plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiąc będą podstawę prowadzenia polityki przestrzennej.

W związku z wprowadzeniem nowych przepisów, część funkcji i treści dotychczas przypisanych Studium przejmie strategia rozwoju. Oznacza to konieczność zawarcia w strategii określonych uwarunkowań przestrzennych, które będą mieć kluczowe znaczenie przy formułowaniu planu ogólnego.

W świetle powyższego, przedstawione zostają ustalenia oraz rekomendacje dotyczące dalszego kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy Wągrowiec.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Jednym z celów polityki przestrzennej gminy jest zachowanie zasobów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią dostosowaną do potencjału przyrodniczego m.in. poprzez:

- ochronę i zachowanie obszarów przyrodniczo najcenniejszych o decydującym znaczeniu dla utrzymania równowagi ekologicznej z uwzględnieniem georóżnorodności i różnorodności biologicznej, w tym wzrost lesistości;
- przeciwdziałanie degradacji wód powierzchniowych i nadmiernej eksploatacji wód podziemnych,
- przeciwdziałanie skutkom suszy,
- zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcję emisji pyłów i gazów cieplarnianych,
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania hałasu w środowisku i ochronę mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi,
- rekultywację zanieczyszczonych wód powierzchniowych,
- ochronę kompleksów wysokoprodukcyjnych gleb oraz trwałych użytków zielonych,
- dbałość o poprawne i pewne funkcjonowanie systemu melioracyjnego,
- utrzymywanie stopnia lesistości gminy, poprzez prowadzenie zalesień na terenach nienadających się do zabudowy oraz użytkowania rolniczego,
- zadrzewianie i zakrzewianie terenów zagrożonych lub podatnych na erozję,
- uzyskanie poprawnych warunków przyrodniczych na obszarze gminy, to jest takich, które nie powodują przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczenia środowiska poza granicami przynależnymi na działce lub wywołującymi w obrębie działki nieodwracalne zmiany środowiska,
- ograniczenie powstawania nowej zabudowy o charakterze rozproszonym,
- podniesienie stanu sanitarnego obszaru gminy przede wszystkim poprzez budowę i rozbudowę systemów infrastruktury technicznej (kanalizacja, woda, gaz, elektroenergetyka),
- stosowanie wysokich wymogów ekologicznych przy realizacji dużych i uciążliwych obiektów liniowych, a przede wszystkim dróg,
- zakaz wprowadzania gatunków inwazyjnych,
- rozwój sieci ścieżek rowerowych ukierunkowany na promocję walorów przyrodniczych gminy oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu,
- rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury,
- działania na rzecz zwiększenia naturalnej retencji wody.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej gminy, koncentrują się na zabytkach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. W odniesieniu do zasobów dziedzictwa kulturowego należy stosować następujące zasady:

- spełnianie wymagań ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego na podstawie przepisów i ustaw szczególnych,
- poprawa stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego poprzez realizację wytycznych konserwatorskich i zasad ogólnych ich ochrony,
- minimalizacja zagrożeń dla istniejących wartości dziedzictwa kulturowego oraz czynników je wywołujących, poprzez:
 - rewaloryzację obszarów zdegradowanych (wsie o zachowanym układzie historycznym) oraz obiektów zabytkowych, ukierunkowaną na ochronę i odnowę wartości kulturowych związaną z promowaniem walorów gminy, wzmacniającą aktywność i kreatywność miejscowej społeczności lokalnej,
 - ,
 - rozszerzenie ochrony na zasoby posiadające wartość dla tożsamości kulturowej gminy,

- zwiększenie aktywności działań oraz zaangażowania środków finansowych na rzecz obiektów związanych ze spuścizną historyczną i kulturową oraz obiektów o znaczeniu edukacyjno-rekreacyjnym,
- adaptację i dostosowanie sposobów użytkowania dóbr kultury do nowych wymagań życia społecznego i gospodarczego, co powinno być traktowane jako warunek ich przetrwania.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Na podstawie przeprowadzonych analiz wyraźnie widoczny jest potencjał gminy wiejskiej Wągrowiec do dalszego, umiarkowanego, ale stabilnego rozwoju – zarówno w zakresie mieszkalnictwa, jak i aktywności gospodarczej. Pomimo ograniczeń wynikających z rolniczego charakteru przestrzeni czy dostępności gruntów inwestycyjnych, gmina dysponuje istotnymi atutami lokalizacyjnymi. Należy do nich bliskość miasta Wągrowiec jako ośrodka powiatowego, dobre powiązania komunikacyjne z aglomeracją poznańską, atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe (jeziora, doliny rzeczne) oraz sprawnie funkcjonująca sieć lokalnych punktów usług i aktywności społecznej. Przy odpowiedniej polityce planistycznej mogą one stać się fundamentem trwałego rozwoju.

W ostatnich latach w gminie Wągrowiec obserwuje się stopniowe, ale wyraźne zwiększanie zainteresowania osiedlaniem się na jej terenie. Trend ten wynika zarówno z atrakcyjnego położenia gminy – w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Wągrowiec oraz w zasięgu dojazdu do aglomeracji poznańskiej – jak i z rosnącej popularności modelu życia łączącego pracę w większych ośrodkach miejskich z zamieszkiwaniem w spokojnym, wiejskim otoczeniu. Coraz większa grupa mieszkańców, zwłaszcza osoby młodsze, traktuje gminę jako dogodną lokalizację do stałego zamieszkania przy jednoczesnym podejmowaniu aktywności zawodowej w Poznaniu, Wągrowcu czy innych miastach regionu. Zjawisko migracji wahadłowej oraz popularyzacja pracy zdalnej, utrwalona po pandemii COVID-19, istotnie zwiększają atrakcyjność gmin wiejskich o dobrej dostępności komunikacyjnej i wysokich walorach środowiskowych. Gmina Wągrowiec – dzięki rozbudowanej sieci drogowej (m.in. drogi wojewódzkie nr 190, 196, 241 i 251), bliskości linii kolejowej oraz obecności jezior i dolin rzecznych – staje się naturalnym kierunkiem osadnictwa dla osób poszukujących miejsca łączącego dobre warunki mieszkaniowe z wysoką jakością życia. Analiza zasobów mieszkaniowych wskazuje, że mimo umiarkowanego przyrostu liczby budynków w ostatnich latach, gmina nadal charakteryzuje się stosunkowo niską intensywnością zabudowy w porównaniu do potencjału przestrzennego i demograficznego. W wielu sołectwach (m.in. Łekno, Wiatrowo, Sienno, Kobylec, Przysieczyn i Bartodzieje) występują wolne tereny możliwe do zagospodarowania pod zabudowę jednorodzinną, a jednocześnie istnieje rosnące zainteresowanie działkami budowlanymi, szczególnie w strefie podmiejskiej miasta Wągrowiec oraz w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo. Dodatkowym czynnikiem zwiększającym presję na rozwój budownictwa mieszkaniowego jest proces suburbanizacji, widoczny zwłaszcza w miejscowościach położonych bliżej Wągrowca, gdzie pojawia się popyt na nowe osiedla mieszkaniowe i zabudowę indywidualną.

W świetle powyższych uwarunkowań można stwierdzić, że gmina wiejska Wągrowiec posiada znaczący potencjał do dalszego rozwoju mieszkaniowego. Wyraźnie rosnące zapotrzebowanie na nowe domy jednorodzinne i działki budowlane, zarówno ze strony mieszkańców lokalnych, jak i napływowych, wskazuje na konieczność wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową. Polityka przestrzenna powinna przy tym koncentrować się na uzupełnianiu i dogęszczaniu istniejących struktur osadniczych w miejscowościach z rozwiniętą infrastrukturą, zagospodarowaniu terenów niezainwestowanych w sąsiedztwie osiedli wiejskich i strefy podmiejskiej, racjonalnym planowaniu zabudowy w obszarach o wysokich walorach przyrodniczych, przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu.

Uporządkowanie i intensyfikacja istniejących struktur osadniczych

W pierwszym etapie działań rozwojowych kluczowe powinno być uzupełnianie i porządkowanie istniejących struktur osadniczych, zwłaszcza w miejscowościach z podstawową infrastrukturą usługową i edukacyjną (Łekno, Żelice, Sienno, Łaziska, Pawłowo Żońskie, Wiatrowo). Należy dążyć do zwiększenia intensywności zabudowy w granicach obecnych jednostek, przy zachowaniu ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu wiejskiego. Wzmocnienie dostępności do usług publicznych, kanalizacji, sieci gazowej i komunikacji drogowej w tych ośrodkach będzie sprzyjać zatrzymywaniu młodych mieszkańców oraz poprawie jakości życia. Istotnym kierunkiem powinny być także działania rewitalizacyjne, obejmujące zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni (np. dawnych terenów gospodarczych) na cele mieszkaniowe i społeczne.

Rozszerzanie struktury osadniczej na tereny niezainwestowane

Drugim kierunkiem powinno być racjonalne zagospodarowywanie terenów niezabudowanych w sąsiedztwie istniejących osiedli wiejskich oraz w strefie podmiejskiej miasta Wągrowiec, gdzie obserwuje się proces suburbanizacji. Takie podejście pozwoli ograniczyć rozproszenie zabudowy i zapewni spójność infrastrukturalną. Planowanie nowych terenów mieszkaniowych, w szczególności jednorodzinnych, powinno bazować na analizie lokalnych potrzeb i prognoz demograficznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwój funkcji mieszkaniowej w miejscowościach atrakcyjnych krajobrazowo (Kobylec, Kaliszany, Grylewo), gdzie już teraz widoczne są inwestycje o charakterze rekreacyjno-letniskowym. Rozwój kompaktowy sprzyja optymalizacji kosztów utrzymania infrastruktury i minimalizuje presję na tereny rolnicze.

Wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych

Dla rozwoju gospodarczego gminy istotne jest wyznaczenie obszarów pod działalność usługową i produkcyjną. Kluczowe znaczenie mają tereny dobrze skomunikowane – zwłaszcza wzdłuż dróg wojewódzkich nr 190, 196 i 241 i linii kolejowych – oraz z dostępem do infrastruktury technicznej. Rozwój przedsiębiorczości powinien być ukierunkowany na sektor MŚP, działalność związaną z obsługą rolnictwa, przetwórstwem produktów rolnych oraz turystyką i rekreacją. Wskazane jest planowanie inwestycji w sposób harmonijny, tak by nie powodowały konfliktów z zabudową mieszkaniową i walorami środowiska przyrodniczego.

Spójność struktury funkcjonalno-przestrzennej

Warunkiem zrównoważonego rozwoju gminy jest wypracowanie spójnej struktury funkcjonalno-przestrzennej, opartej na powiązaniach z miastem Wągrowiec jako ośrodkiem usług ponadpodstawowych oraz siecią lokalnych centrów wiejskich. Konieczne jest równoważenie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i rekreacyjnych z ochroną rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczo-kulturowych. Hierarchizacja funkcji przestrzennych powinna iść w parze z elastycznością planowania, umożliwiającą adaptację do zmieniających się uwarunkowań demograficznych i ekonomicznych.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

W perspektywie rozwoju gospodarczego gminy wiejskiej Wągrowiec niezbędne jest wskazanie priorytetowych obszarów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną – zarówno usługową, jak i produkcyjną. Kluczowe znaczenie mają tu tereny dobrze skomunikowane, zlokalizowane wzdłuż dróg

wojewódzkich nr 190, 196 i 241, a także w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Wągrowiec, gdzie występuje koncentracja infrastruktury technicznej oraz rynek pracy. Inwestycje powinny być planowane w sposób harmonijny względem otaczającej zabudowy mieszkaniowej i przyrodniczej, z zachowaniem ładu przestrzennego i unikania konfliktów funkcjonalnych. Szczególnie pożądanym jest rozwój działalności w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, usług lokalnych oraz przedsięwzięć powiązanych z rolnictwem, przetwórstwem płodów rolnych i turystyką rekreacyjno-wypoczynkową. Właściwie ukierunkowany rozwój bazy gospodarczej może stać się czynnikiem stabilizującym sytuację demograficzną oraz poprawiającym warunki na lokalnym rynku pracy, jednocześnie wzmacniając atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

1. Komunikacja

Podniesienie poziomu obsługi komunikacyjnej gminy ma nastąpić poprzez niezbędną modernizację i budowę najważniejszych dróg gminnych dla połączeń wewnętrznych oraz z układem zewnętrznym, budowę lokalnych układów drogowo-ulicznych na terenach zabudowanych i przewidzianych do zainwestowania, wprowadzenie komunikacji zbiorowej na terenach rozwojowych oraz prowadzenie aktywnej polityki samorządu w stosunku do modernizacji dróg powiatowych. W gminie należy wykorzystać istniejący potencjał do integracji różnych form transportu — kolejowego, samochodowego, autobusowego oraz rowerowego — w celu stworzenia spójnego i efektywnego systemu mobilności sprzyjającego zrównoważonemu rozwojowi.

2. Infrastruktura techniczna i społeczna

a) kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę są następujące:

- modernizacja i uzupełnienie sieci wodociągowej w na terenach istniejącej zabudowy,
- rozbudowa sieci wodociągowej w obszarach planowanego rozwoju zabudowy, połączona z realizacją systemu kanalizacji sanitarnej;

b) kierunki rozwoju systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych są następujące:

- modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków oraz docelowe podłączenie sieci kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni w Wągrowcu,
- etapowa realizacja systemu kanalizacji sanitarnej dla poszczególnych miejscowości,
- realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków, przy sprzyjających warunkach gruntowo-wodnych, w sytuacji braku sieci kanalizacji sanitarnej,
- do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej – dopuszczenie możliwości realizacji bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe wraz z udokumentowanym wywozem ścieków do oczyszczalni ścieków;

c) kierunki rozwoju systemu odprowadzania wód opadowych są następujące:

- podstawą odprowadzania wód opadowych będą lokalne sieci kanalizacji deszczowej oraz lokalna infiltracja wód opadowych,
- ,
- należy ograniczyć nawierzchnie szczelne na rzecz nawierzchni ażurowych, umożliwiając lokalną infiltrację wód opadowych,
- podstawą odprowadzenia wód opadowych z dachów będzie spływ powierzchniowy do gruntu w granicach własnej działki; dopuszcza się inny sposób odprowadzenia wód opadowych z terenów zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zachowanie suchych rowów jako elementu odwodnienia;

- d) kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz są następujące:
 - realizacja gazociągów średniego ciśnienia etapowo do poszczególnych miejscowości;
- e) kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną w gminie są następujące:
 - modernizacja, przebudowa, rozbudowa i budowa nowych sieci elektroenergetycznych średniego napięcia i niskiego napięcia 0,4 kV,
 - modernizacja i budowa nowych stacji transformatorowych,
 - dopuszczenie możliwości realizacji podziemnych kabli elektroenergetycznych,
 - wskazanie terenów o potencjale rozwojowym pod instalacje fotowoltaiczne,
 - możliwość lokalizacji zabudowy produkcyjnej i usługowej na terenach przewidzianych do rozwoju,
 - wykorzystanie potencjalnych obszarów lokalizacji elektrowni wiatrowych,
 - dopuszczenie możliwości realizacji przydomowych odnawialnych źródeł energii,
 - ograniczenie zużycia energii elektrycznej – modernizacja oświetlenia ulicznego i stosowanie energooszczędnych urządzeń,
 - wykorzystanie ogniw fotowoltaicznych do zasilania w energię elektryczną pojedynczych obiektów budowlanych;
- f) kierunki rozwoju zaopatrzenia w ciepło są następujące:
 - zastępowanie węgla kamiennego innymi mniej uciążliwymi źródłami energii, w tym biomasą,
 - modernizacja kotłowni i urządzeń grzewczych,
 - stosowanie nowoczesnych indywidualnych źródeł energii, w tym kotłów nowej generacji oraz wymiana starych urządzeń na nowe,
 - ,
 - wykorzystanie pomp ciepłych i kolektorów słonecznych,
 - wykorzystanie gazu, biogazu i gazu płynnego,
 - wykorzystanie energii elektrycznej, w tym również z odnawialnych źródeł energii – z ogniw fotowoltaicznych i małych przydomowych elektrowni wiatrowych,
 - ograniczenie zużycia energii cieplnej, w tym kontynuacja termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, usługowych i innych wg aktualnych potrzeb;
- g) kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej są następujące:
 - obsługa telekomunikacyjna gminy oparta będzie o operatorów telefonii sieciowej i komórkowej,
 - dopuszcza się korektę przebiegu i rozbudowę podziemnej sieci telefonicznej oraz możliwość realizacji sieci szerokopasmowych,
 - lokalizacja inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz lokalizacja infrastruktury telekomunikacyjnej o nieznacznym oddziaływaniu – będzie odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi;
- h) kierunki rozwoju systemu gospodarki odpadami są następujące:
 - obowiązywać będzie system gospodarki odpadami przyjęty przez Radę Gminy z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów,
 - edukacja w zakresie ograniczenia wytwarzania odpadów oraz w zakresie selektywnej zbiórki odpadów;
- i) kierunki rozwoju infrastruktury społecznej:
 - rozbudowa i modernizacja obiektów oświatowych, w tym dostosowanie ich do zmieniających się potrzeb demograficznych i standardów edukacyjnych,
 - rozwój infrastruktury wychowania przedszkolnego,

- poprawa dostępności przestrzennej i jakości usług zdrowotnych, w tym modernizacja i wyposażenie ośrodków zdrowia,
- wspieranie rozwoju infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej jako elementu integracji społecznej i budowania tożsamości lokalnej,
- tworzenie i modernizacja ogólnodostępnych przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności społecznej i międzypokoleniowej,
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów,
- rozwój infrastruktury społecznej wspierającej działalność organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

3. Infrastruktura produkcyjna, usługowa, magazynowa

Na terenie gminy wiejskiej Wągrowiec zidentyfikowano obszary predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczych, które są już objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod obiekty produkcyjne, składy i magazyny. Tereny te dysponują istotnymi atutami lokalizacyjnymi i infrastrukturalnymi – znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej nr 356, co stwarza możliwość budowy bocznicy kolejowej i rozwoju transportu intermodalnego w przyszłości. W kontekście dalszego rozwoju gospodarczego warto rozważyć także wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych, w szczególności wzdłuż istniejących linii kolejowych, co umożliwi lepsze wykorzystanie potencjału transportowego gminy i wzmocni jej atrakcyjność inwestycyjną. Ich atrakcyjność zwiększa dostępność do podstawowych sieci uzbrojenia: wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej, a także bliskość oczyszczalni ścieków, co zapewnia odpowiednie warunki dla działalności o podwyższonych wymaganiach środowiskowych. Dogodne położenie przy układzie dróg wojewódzkich nr 190, 196 i 241 pozwala na sprawne powiązanie z regionalną i krajową siecią transportową, co czyni te tereny szczególnie atrakcyjnymi dla inwestorów z sektorów logistycznego, produkcyjnego i magazynowego. Potencjał rozwojowy widoczny jest również w zakresie wielkopowierzchniowej produkcji rolnej i przetwórstwa płodów rolnych, dla których lokalizacja w sąsiedztwie zaplecza rolniczego gminy i dobre skomunikowanie z rynkami zbytu stanowią istotny atut.

Właściwie zaplanowany rozwój tego obszaru – z zachowaniem ładu przestrzennego i dbałością o relacje z otoczeniem mieszkaniowym i przyrodniczym – może stać się jednym z kluczowych impulsów gospodarczych gminy wiejskiej Wągrowiec, wspierając rozwój sektora MŚP, wzrost zatrudnienia oraz stabilizację demograficzną.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Wyznaczenie obszarów, na których dopuszczona zostanie lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW następuje w planie ogólnym oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW w ramach infrastruktury związanej z:

- pozyskiwaniem energii słonecznej polegającej na budowie elektrowni fotowoltaicznej;
- pozyskiwaniem energii wiatru polegającej na budowie elektrowni wiatrowej;
- pozyskiwaniem energii z biogazu polegającej na budowie biogazowni;
- pozyskiwaniem energii geotermalnej.

Zezwala się na lokalizację tych urządzeń w pierwszej kolejności na gruntach rolnych klas V i VI.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Na terenach gminy lokalizacja przedsięwzięć mogących potencjalnie lub znacząco oddziaływać na środowisko odbywa się zgodnie z ustaleniami planu ogólnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjami o warunkach zabudowy, przy zachowaniu przepisów dotyczących ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia ludzi. Na obszarach o dominującej funkcji mieszkaniowej, rekreacyjnej i przyrodniczej preferuje się lokalizowanie inwestycji o ograniczonym oddziaływaniu na środowisko, natomiast przedsięwzięcia o większym potencjalnym wpływie mogą być realizowane jedynie w miejscach odpowiednio przystosowanych i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi i zasadami ładu przestrzennego. *Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej*

Gospodarka rolna stanowi jedną z podstawowych funkcji gminy, dla jej rozwoju zakłada się następujące kierunki i zasady kształtowania przestrzeni rolniczej i ochrony powierzchni ziemi:

- zachowanie i ochrona obszarów gleb o wysokich walorach dla produkcji rolnej;
- przeciwdziałanie skutkom suszy m.in. poprzez ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych oraz utrzymanie i odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych ekosystemów wodnych i ekosystemów zależnych od wód;
- wdrażanie ekohydrologicznych rozwiązań m.in. poprzez: zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pasy leśne, wyspy leśne, enklawy łąk śródpolnych, wprowadzanie roślinności towarzyszącej wodom powierzchniowym, a także budowa ścian denitryfikacyjnych stanowiących barierę przed dopływem azotanów ze zlewni rolniczej, także z obszarów nieskanalizowanych.

Dla ochrony i wzbogacania zasobów leśnych oraz obszarów zadrzewień zakłada się:

- zachowanie i ochronę zwartych kompleksów leśnych, wysp leśnych, pasów leśnych dla utrzymania wodochronnych i glebochronnych funkcji lasów związanych z retencyjnymi właściwościami ekosystemów leśnych, chroniących zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulujących stosunki hydrologiczne i przeciwdziałających suszy,
- zwiększanie powierzchni leśnych poprzez zalesianie gruntów o najniższej jakości i przydatności dla rolnictwa (gleb nieurodzajnych),
- dokonywanie zalesień uwzględniających wymogi ochrony przeciwpowodziowej,
- niewprowadzanie obcych geograficznie i siedliskowo gatunków drzew i krzewów (zadrzewienia śródpolne, przydrożne, itp.).

Na terenie obszarów chronionych decyzje o zalesieniu muszą być zgodne z planami ochrony lub planami zadań ochronnych tych obszarów, a w przypadku braku takich planów – zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z kompetencjami.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 wyznaczono obszary rewitalizacji obejmujące miejscowości: Łekno, Kamienica, Nowe, Przysieczyn, Runowo, Sienno oraz Żelice. Obecnie gmina prowadzi prace nad nowym Gminnym Programem Rewitalizacji, który umożliwi aktualizację granic oraz zakresu działań rewitalizacyjnych. Dopuszcza się wyznaczenie nowych obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wynikami przyszłych analiz diagnostycznych.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 31 Lista inwestycji priorytetowych

Lp.	Inwestycja/projekt
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa ciągłości dostaw wody poprzez budowę systemu umożliwiającego awaryjne przekierowanie strumienia wody
2.	Włączenie gminnych sieci kanalizacyjnych do oczyszczalni ścieków w Wągrowcu
3.	Budowa Sali widowiskowo-koncertowej
4.	Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowo-turystycznej przy jeziorze Kaliszańskim
5.	Rozwój infrastruktury rekreacyjno –sportowo- turystycznej przy jeziorze Kobyleckim
6.	Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej związanej z cysterskim dziedzictwem kulturowym w Łeknie i Tarnowie Pałuckim

Źródło: opracowanie własne

Ponadto przewiduje się następujące inwestycje w wyszczególnionych obszarach:

- Rozwój gospodarczy:
 - Podejmowanie działań na rzecz rozwoju i promocji terenów inwestycyjnych sprzyjających tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Miasta Wągrowiec i Gminy Wągrowiec,
 - Rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby Miasta Wągrowiec i Gminy Wągrowiec,
 - Efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów,
 - Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej i miejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych lub innych miejsc wypoczynku,

- Ochrona środowiska:
 - Działania w zakresie edukacji ekologicznej Miasta Wągrowiec i Gminy Wągrowiec, służących racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi,
 - Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia odpadów komunalnych i wykorzystanie potencjału Międzygminnego Składowiska Odpadów Komunalnych,
- Kultura i dziedzictwo:
 - Inwestycje w promocję dziedzictwa kulturowego na rzecz rozwoju regionu Pałuk i dziedzictwa pocysterskiego,
 - Wykorzystanie potencjału lokalnych produktów z Gminy Wągrowiec -produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych na terenie Miasta Wągrowca,
- Współpraca społeczna:
 - Inicjatywy integrujące społeczności Miasta Wągrowiec i Gminy Wągrowiec,
 - poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego przyczyniających się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Komunikacja:
 - Działania na rzecz poprawy połączeń pomiędzy Miastem Wągrowcem i Gminą Wągrowiec,
 - Rozwój infrastruktury rowerowej,
- Infrastruktura techniczna:
 - Działania na rzecz rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej na terenie Miasta Wągrowca i Gminy Wągrowiec,
 - Współpraca w zakresie gospodarki ściekami i wykorzystanie potencjału miejskiej oczyszczalni ścieków.

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Perspektywa finansowa

Finansowanie Strategii uwzględnia jej zakres tematyczny oraz długofalowy charakter. Na konstrukcję ram finansowych wpływają różne czynniki, takie jak wartość planowanych inwestycji, zmiany siły nabywczej pieniądza w czasie, wahania cen materiałów i usług mających wpływ na koszty realizacji zadań, a także nakłady administracyjne towarzyszące wdrażaniu dokumentu.

Źródła finansowania

Realizacja założeń Strategii opiera się na zróżnicowanych źródłach finansowych, obejmujących zarówno środki publiczne, jak i prywatne. Główne źródła to budżet Gminy Wągrowiec, a także fundusze pochodzące z budżetu Województwa Wielkopolskiego i Powiatu Wągrowieckiego. Dodatkowe wsparcie finansowe pochodzi z budżetu państwa, w tym z funduszy celowych, takich jak Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych czy Program Inwestycji Strategicznych.

Istotną rolę odgrywają również środki unijne – m.in. fundusze polityki spójności na lata 2021–2027 (w tym program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski oraz programy krajowe), wspólna polityka rolna, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, instrument NextGenerationEU oraz Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Uzupełnieniem powyższych są inne możliwe źródła, takie jak fundusze norweskie i EOG, środki z WFOŚiGW i NFOŚiGW, a także środki oferowane przez instytucje międzynarodowe, w tym Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju czy Bank Światowy.

4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Wągrowiec i jej jednostki organizacyjne oraz jednostki powiatowe mające swoje filie lub oddziały na terenie gminy. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć m.in. Ochotnicze Straże Pożarne, Stowarzyszenia, Fundacje.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Wągrowcu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,

Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Realizacja Strategii – mechanizmy wdrażania

Aby Strategia mogła zostać skutecznie wdrożona, niezbędne jest przyjęcie przejrzystych zasad zarządzania jej realizacją. Proces ten obejmuje zarówno określenie podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań, jak i narzędzi pozwalających ocenić postęp w ich realizacji.

Główna odpowiedzialność za koordynację działań spoczywa na Wójcie Gminy, który odpowiada za wdrożenie całego dokumentu. Rada Gminy pełni rolę kontrolną – analizuje przebieg wdrażania, opiniuje potrzebę zmian oraz uwzględnia zapisy Strategii przy planowaniu budżetu i inwestycji. Kluczową rolę odgrywają także pracownicy Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, które realizują konkretne działania, raportują postępy oraz sygnalizują potrzebę aktualizacji dokumentu.

Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia pełni funkcję nadrzędną wobec innych dokumentów planistycznych na poziomie lokalnym. Stanowi ramę odniesienia dla programów sektorowych i planów operacyjnych. Dla zachowania spójności polityki rozwoju, wszelkie dokumenty wykonawcze powinny być zgodne ze Strategią pod względem misji, celów, oczekiwanych rezultatów oraz rekomendacji dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

System oceny postępów

Monitoring wdrażania Strategii umożliwia regularne weryfikowanie skuteczności podejmowanych działań. Pracownicy urzędu i jednostek realizujących zadania przekazują Wójtowi informacje o napotkanych trudnościach, możliwych opóźnieniach i przeszkodach w realizacji celów. Monitoring może być prowadzony co roku lub w innym cyklu, w zależności od potrzeb Gminy.

Aktualizacja – kiedy i jak?

Strategia nie jest dokumentem statycznym – przewiduje się możliwość jej przeglądu i modyfikacji. Taki przegląd może mieć charakter coroczny, śródrokresowy lub być inicjowany w razie potrzeby.

W przypadku konieczności aktualizacji, Wójt przedstawia Radzie Gminy stosowny wniosek. Po jego zatwierdzeniu zostaje ustalony tryb aktualizacji – może być ona przeprowadzona wewnętrznie lub z udziałem ekspertów zewnętrznych. W toku prac analizie podlegają m.in. część diagnostyczna, aktualność misji, cele oraz kierunki działań. Zmieniony dokument trafia do konsultacji społecznych, a następnie zostaje zatwierdzony przez Radę Gminy.

Ewaluacja przed i po wdrożeniu

Zanim Strategia wejdzie w życie, zostanie poddana tzw. ewaluacji ex-ante. Celem tego etapu jest ocena:

- czy zdefiniowane cele odpowiadają realnym potrzebom gminy (trafność),
- czy założone cele są możliwe do zrealizowania (skuteczność),
- czy zaplanowane działania są adekwatne do zakładanych kosztów (efektywność),
- czy dokument jest logicznie i tematycznie spójny (wewnętrznie i zewnętrznie).

Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii przewidziana jest ewaluacja ex-post, której efektem będzie raport podsumowujący. Dokument ten zawierać będzie zestawienie zrealizowanych działań, ocenę stopnia osiągnięcia celów oraz analizę efektywności wykorzystania dostępnych środków finansowych.

Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wągrowiec w latach 2018-2024 (do 30.06.2024 r.).....	6
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wągrowiec w latach 2018-2024 (stan na 30.06.2024 r.).....	7
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023	9
Tabela 4 Prognozy demograficzne dla gminy Wągrowiec.....	9
Tabela 5 Wydatki z budżetu gminy Wągrowiec na oświatę i wychowanie w latach 2017-2023 (zł)	11
Tabela 6 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023..	13
Tabela 7 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023.....	13
Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023.....	14
Tabela 9 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023.....	14
Tabela 10 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej w latach 2019-2023	15
Tabela 11 Szlaki rowerowe w gminie Wągrowiec	15
Tabela 12 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023.....	17
Tabela 13 Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie	21
Tabela 14 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wągrowiec w latach 2020-2023	21
Tabela 15 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023	23
Tabela 16 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023.....	23
Tabela 17 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023.....	23
Tabela 18 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wągrowiec w latach 2018-2023	24
Tabela 19 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wągrowiec w 2023 w porównaniu do gmin powiatu wągrowieckiego, powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego.....	25
Tabela 20 Liczba wydanych decyzji administracyjnych w zakresie nowych inwestycji w gminie Wągrowiec w latach 2020-2025.....	34
Tabela 21 Pomniki przyrody w gminie Wągrowiec	43
Tabela 22 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze społecznej.....	48
Tabela 23 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze gospodarczej	49
Tabela 24 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze przestrzennej.....	49
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Wągrowiec w sferze klimatyczno-przestrzennej	50
Tabela 26 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 1.....	57
Tabela 27 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 2.....	58
Tabela 28 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 3.....	59
Tabela 29 Cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki w ramach celu strategicznej nr 4.....	59
Tabela 31 Lista inwestycji priorytetowych	90

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Wągrowiec	6
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wągrowiec na planie województwa wielkopolskiego	26
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Wągrowiec na planie powiatu wągrowieckiego	27
Rysunek 4 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Wągrowiec	34
Rysunek 5 Położenie gminy Wągrowiec względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000.....	42
Rysunek 6 Położenie gminy Wągrowiec względem obszarów chronionego krajobrazu.....	42
Rysunek 7 Położenie gminy Wągrowiec względem rezerwatów przyrody	43
Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024	45
Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r.	46
Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.	46
Rysunek 11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczna położone w gminie Wągrowiec.....	67
Rysunek 12 Lokalizacja gminy Wągrowiec na mapie województwa wielkopolskiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji	68
Rysunek 13 Ośrodki wzrostu w gminie Wągrowiec	71
Rysunek 14 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Wągrowiec.....	73
Rysunek 15 Sieć transportowa w gminie Wągrowiec	74
Rysunek 16 Infrastruktura liniowa rowerowa w gminie Wągrowiec	76
Rysunek 17 Infrastruktura wodociągowa w gminie Wągrowiec.....	77
Rysunek 18 Infrastruktura kanalizacyjna w gminie Wągrowiec.....	78
Rysunek 19 lokalizacja boisk, placów zabaw, świetlic wiejskich i kąpielisk w gminie Wągrowiec.....	78
Rysunek 20 Lokalizacja obiektów infrastruktury społecznej w gminie Wągrowiec	80
Rysunek 21 Podział funkcjonalny terenu gminy Wągrowiec	81

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (stan na 30.06.2024 r.)	7
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (stan na 31.12.2023 r.) (osoby na km ²)	7
Wykres 3 Ludność gminy Wągrowiec w podziale na płeć na koniec czerwca 2024 r.	8
Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Wągrowiec w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.)	8
Wykres 5 Piramida wieku gminy Wągrowiec (2023 r.)	9
Wykres 6 Liczba dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach podstawowych.....	10
Wykres 7 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024.....	11
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024.....	12
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Wągrowiec, powiecie wągrowieckim i województwie wielkopolskim w latach 2020-2024.....	12
Wykres 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wągrowiec w latach 2017-2023	17

Wykres 11 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa wielkopolskiego, powiatu wągrowieckiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)	17
Wykres 12 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wągrowiec w 2023 r. (%)	22
Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wągrowiec (2023 r.)	22
Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu wągrowieckiego i gmin wchodzących w jego skład (2023 r.)	23
Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Wągrowiec w latach 2018-2023 (zł)	24
Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Wągrowiec w latach 2019-2024	25
Wykres 17 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023 (w zł)	30
Wykres 18 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Wągrowiec w latach 2022-2023 (Mg)	30
Wykres 19 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Wągrowiec w latach 2022-2023	30
Wykres 20 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)	31
Wykres 21 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie wągrowieckim, województwie wielkopolskim i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)	31
Wykres 22 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)	32
Wykres 23 Liczba mieszkań w gminie Wągrowiec w latach 2019-2023	36
Wykres 24 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie wągrowieckim, województwie wielkopolskim i w poszczególnych gminach powiatu wągrowieckiego (2023 r.)	36
Wykres 25 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu wągrowieckiego (2024 r.)	47

Bibliografia

-
1. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2022 r.
 2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wągrowiec za 2023 r.
 3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
 4. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Wągrowiec
 5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry
 6. Plan przeciwdziałania skutkom suszy
 7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
 8. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry
 9. Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
 10. Program Rozwoju pn.: „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO do 2030 roku”
 11. Program współpracy Gminy Wągrowiec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego
 12. Raport o stanie Gminy Wągrowiec za 2022 rok
 13. Raport o stanie Gminy Wągrowiec za 2023 rok

14. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku (Uchwała nr XVI/287/20
15. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec
16. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027
17. www.agrometeo.imgw.pl
18. www.bdl.stat.gov.pl
19. www.crfo.gov.pl
20. www.geoportal-krajowy.pl
21. www.geoserwis.gov.pl
22. www.google.pl/maps
23. www.gminawagrowiec.pl
24. www.gov.pl
25. www.isok.gov.pl
26. www.karty.apgw.gov.pl
27. www.poznan.wuoz.gov.pl
28. www.rspo.gov.pl
29. www.wody.isok.gov.pl
30. www.wrpo.wielkopolskie.pl

Załączniki

Załącznik nr 1: Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego